

EVANGÉLIKUS Életo

**Egy közös házat
építeni
sokféle élő kőből**

**Hűség és hűtlenség
– Sopron 100**

**Mesélő úrvacsorai
tárgyak**

***Türelem
karácsonyt
terem?***

**Advent
növekvő belső
csendességben**

Gyurta Dániel

Nagy Ervin

Lévai Anikó

MEGJELENT!

És te mit kapsz?

Ebben a könyvben a harmincéves Ökumenikus Segélyszervezet sokszínű közösségének ismert tagjai vallanak arról, mit ad számukra, és hogyan vált életük részévé a segítő munka. Egy-egy szó, egy-egy élmény, egy-egy történet, amelyeken keresztül közelebb kerülhetünk egy segítő szervezet DNS-ébe kódolt titokhoz, amely kimondatlanul is mindig jelen van, amikor az egyik ember akár ismeretlenül, érdekek nélkül segíti a másikat.

4500 Ft helyett 3600 Ft

Lutherkiado.hu

Evangélikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 8.30–17 óra között.

kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518

BELSŐ CSENDESSÉGBEN

Alighanem legtöbbünkre igaz, hogy sűrű napokat élünk, híradatban, aggodalommal teli év végi hajtásban, így nehéz elcsendesedni és békésen várakozni az ünnepre. A lap munkatársaiként ezért is szerettük volna ezzel az adventi lapszámunkkal minden olvasónkat egy kicsit lassításra bírni.

Türelem karácsonyt terem? – teszi fel a kérdést az **Élő víz** rovat aktuális írásának címében Gáncs Tamás. „Tudjuk-e úgy várni az ünnepet, mint gyermekek a hóesést – folytatja –, úgy, hogy közben azt érezzük sokszor ott legbelül, mintha valami lényegi elveszett volna az immáron egymást követő második esztendőben?” Szeretném hinni, hogy időben vagyunk még a lelassításhoz, és alakíthatjuk kegyelemből úgy az előttünk álló napokat, hogy örömünk legyen benne – nekünk és a környezetünknek is.

Az **Égtájéoló** rovatban Fabiny Tamás elnök-püspök hűségéről és hűtlenségéről, a száz évvel ezelőtti soproni népszavazásról – amelyen arról kérdezték meg a városban és a környékbeli falvakban élőket, hogy a trianoni békediktátum után Magyarországhoz vagy Ausztriához kívánnak-e tartozni – írt figyelemre érdemes visszatekintést.

Nemrégiben vehették át az idei kitüntetettek az Ordass-, illetve a Prónay-díjat. Madocscsai Miklós nyugalmazott evangélikus lelkészt és Nagy Panka diakóniai munkatársat az alkalmából kértük interjúra.

Végezetül a jövőre tekintve a Luther Kiadó két új kiadványára hívom fel a figyelmet: megvásárolható a jövő évi, igei tartalommal, humorral, szépirodalommal is gazdagított, névtárat is tartalmazó **Evangélikus naptár**, illetve kézbe vehető – **Járjatok szeretetben!** – **Lelki útravaló az éven át 2022** címmel – a határidőnapló, amely evangélikus lelkészek gondolataival vezet végig az éven.

Áldott belső csendesedést, tervezést kívánok mindannyiuknak!

■ KÉZDI BEÁTA

Kötet a kevéssé ismert Bibó Istvánról

„Bibó István a passzív ellenállás mellett az aktív erőszakmentes ellenállást is gyakorolta: őrizte a fontos szavak értelmét” – olvashatjuk a „**Boldogok a békét teremtők**” című könyv borítóján. Bibó szabadságértelmezéséről és Krisztus-képéről is kérdeztük a kötet szerzőjét, dr. Csepregi Andrást.

18. oldal

Mesélő úrvacsorai tárgyak

Az Evangélikus Országos Múzeum **Szeretnek eledele – A tápláléktól a valódi közösségig** című időszaki tárlatán eddig még ki nem állított tárgyak is láthatók 2022. január 30-ig. Négy, szubjektíven kiválasztott „főszereplőt” mutatunk be, így is olvasóink figyelmébe ajánlva a kiállítást.

24. oldal

Kapaszkodó a peremen

Csepelen működik az Ökumenikus Segélyszervezet segélyközpontja és egyik hajléktalanmelegedője is, nem véletlenül, hiszen sokan élnek itt a társadalom peremére szorultak közül. Hogyan lehet segíteni hajléktalanokon, időseken, családokon, hogyan működik a központ? Riportunkból ez is kiderül.

26. oldal

TARTALOM

Forrás • Láthatóan evangélikus, Oratio oecumenica	4
A vasárnap igéje • Kendeh-Kirchknopf Péter	5
Forrás • Új nap – új kegyelem • Lázárné Skorka Katalin	6
Krónika • Hírek, tudósítások	7
Égtájéoló • Fabiny Tamás püspök írása	14
Az igehirdető műhelyében • A templompadban: Hokker Zsolt	16
Élő víz • Gáncs Tamás rovata	17
Interjú • Csepregi András a kevéssé ismert Bibó Istvánról	18
Jegyzet • „Ha én tudtam volna...” • Füller Tímea írása	20
Interjú • Az Ordass-díjas Madocscsai Miklóssal és a Prónay-díjas Nagy Pankával	21
Kultúrkörök • Mesélő úrvacsorai tárgyak – Szubjektív kiállításajánló	24
Riport • Türelem, bizalom és számtalan újrakezdés Csepelen	26
Jegyzet • Egek, harmatozzatok! • Stifner-Kóháti Dorottya írása	30
Kiadói közlemény	31
Ajánló • Kultúrát a fa alá	32
Gyermekeknek • Füller Tímea rovata	34
Krónika • Hírek, tudósítások	37
Forrás • Oratio oecumenica	44
A vasárnap igéje • Kovács Barbara	45
Forrás • Új nap – új kegyelem • Dorn Réka	46

LÁTHATÓAN EVANGÉLIKUS

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Kárpáti Jánosné Zajtay Klára nyugalmazott általános iskolai tanár – Debrecen.

Gyermekkoromtól kezdve templomba járó, istenhívő evangélikus vagyok. Vasárnapi iskolába jártam, konfirmáltam. Amikor tudok, akkor itt a templomban vagyok. A járvány idején a YouTube-on néztem a közvetítéseket. Számomra minden istentisztelet a feltöltődés, a megújulás ideje. Mindennap előveszem az Útmutatót. A Bibliából kikeresem az olvasmányos részeket. Az Újszövetséget, azon belül Jézus csodatételeit és az Apostolok cselekedeteit olvasom a leggyakrabban.

Olyan korban nőttem fel amikor az egypártrendszer nem volt a hívőkkel barátságos, de én mindig ragaszkodtam Krisztushoz, és az ő útmutatásai alapján igyekeztem élni. Családommal a nehéz időkben is jártunk templomba, gyakoroltuk a hitünket. Ez nem is vált előnyünkre. Szüleim „klerikális reakciósnak” számítottak, másodosztályú állampolgárnak könyveltek el bennünket. A fizetésemem is megmutatkozott, hogy politikai státuszban voltam. Házasságunkat is csak titokban, szűk családi körben tudtuk megkötni. Pedagógusállásomat féltve a sekrestyében öltöttem át a menyasszonyi ruhámba.

„Bizony mondom nektek: ha akkora hitetek volna, mint egy mustármag, és azt mondanátok ennek a hegynek: Menj innen oda – akkor odamenne, és semmi sem volna nektek lehetetlen” (Mt 17,20b) – ez a konfirmációs ígém, amit Pass László esperes úrtól kaptam, máig meghatározza az életemet. Ebből a krisztusi biztatásból is tudom, hogy a hit átsegíti az embert a nehézségeken.

Az evangélikusok mai arcképcsarnoka az interneten a Lathatoan.reblog.hu és a [Facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

Kedves Olvasóink!

Az *Evangélikus Élet*nek idén még egy száma jelenik meg, 2021. december 26. – január 2-i dátummal. Ünnepi lapszámunkat már az utolsó adventi héten kezükben tarthatják. A 2022. évi első számunk január 16–23-i dátummal jelenik meg.

Áldott adventet kívánunk!

ORATIO OECUMENICA

Szerető mennyei Atyánk! Hálát adunk neked mindennap megtapasztalható kegyelmedért és reménységünket tápláló ígéreteidért, amelyek által örök szeretetedből tudunk erőt meríteni feladatainkhoz. Add, hogy könyörgéseinkben is tanúskodni tudjunk az eljövendő Megváltóról.

Könyörgünk hozzád gyülekezetünkért. Óvd a kicsiket és a nagyokat, szeretetteddel teremsz egységet közöttünk. A közös reménység erősítse egyházunk egységét is, és áldásodat kérjük az egész világ kereszténységére. Formáld hitünket adventi várakozásunkban is.

Könyörgünk a szolgálatot végzőkért, lelkészekért, orvosokért, tanítókért, vezetőkért. Növelj a felelősségérzetét és az őszinteséget mindazokban, akik által sokan várnak és kapnak segítséget életük fontos pillanataiban. Tedd alázatossá a mások iránti munkát, adj erőt a terhek között elhordozásához.

Könyörgünk hozzád a segítségre szorulókért. Könyörgünk az árvákért, a magányosokért, a betegekért, halálklókért, gyászolókért. Könyörgünk a vizsgára készülőkért és azokért is, akik most nehéz döntési helyzet előtt állnak. Légy mellettük, vezesd őket a jó döntésre, adj nekik türelmet, szívbéli békességet és benned való bizalmat.

Könyörgünk hozzád azokért is, akik szomorúak, akik félelemben élnek. Krisztus szabadítása oldja fel bennük mindazt, ami komorrá teszi napjaikat, és adjon számukra élő reménységet, hogy leküzdjék félelmeiket. Áldásod legyen mindazonon, akik ebben segítséget tudnak nyújtani.

Könyörgünk hozzád a családokért, a baráti és munkatársi közösségekért, az iskolai osztályokért. Adj türelmes szeretetet mindnyájunk szívébe, hogy az ünnepre való készülésünkben is békességgel legyünk egymás iránt.

Köszönjük, hogy ígéreted szerint most is meghallgatod imádságunkat. Ámen.

ADVENT 3. VASÁRNAPJA – JN 5,31–38

A Jelen vagyok – még a te világodban is

Mi közünk ehhez?! Mi közünk van ahhoz, ki és hogyan tesz bizonyosságot arról, hogy Jézust maga Isten küldte el ebbe a világba a világ megváltójául? Mi közünk Jézusnak ahhoz a vitájához, amelyet a kortársaival a saját személyéről folytatott? Mi közünk ahhoz, hogy egykor nem tudták elfogadni, hogy Jézus Isten Fia? Mi közünk ahhoz, hogy – amint a mai textusunk kiinduló történetében olvassuk – Jézus meggyógyítja a harmincnégy éve bénát a Betesda tavánál éppen szombaton, amit a farizeusok a törvény és Isten elleni tettnek minősítenek? És mi közünk ahhoz, hogy erre a vádra Jézus mit válaszol?

Mi egészen más kérdésekre szeretnénk választ kapni. Egészen máshol vannak a fájó pontjaink, egészen máshol vannak a hiányaink, egészen más kérdések izgatnak – és végképp nem látunk Jézusban veszélyes kihívást sem politikailag, sem teológiailag. Egészen más világban élünk. És talán a legnagyobb bajunk – nekünk, keresztényeknek is –, hogy úgy érezzük: mindaz, amit Jézus mondott, és mindaz, amit róla olvasunk az Írásban, mai korunk mai emberének kérdéseire néma marad.

Egykor az ember tudta, hogy élete és halála alapjaiban nem környezetétől, a társadalmi berendezkedéstől függ, hanem alapjaiban kötődik ahhoz, akit Istennek hívott. Tudta, hogy életét nemcsak a vízszintes, e világi kötések határozzák meg, hanem a függőleges, Istenhez való kötöttsége is. És ha még a vízszintes félelmei, kudarcai, tragédiái szét is szakíthatják a vízszintes kötődéseket, a függőlegesen nem uralkodhat semmi.

Bennünket egyre inkább csak vízszintes kötődéseink határoznak meg. E világi félelmeink éppen ezért tűnnek végletesnek.

„Itt az Isten köztünk?” Évezredek választanak el bennünket a Jézus és a farizeusok közti vitától. A farizeusnak azzal a kihívással kellett szembesülnie, hogy az e világi létezésbe Isten emberként belépett. Nem egyszerően törvényt, elveket, ideákat adott, amelyeket neki, az embernek kellett értelmeznie, hanem maga lett hús-vér emberré, társunkká, testvérünké. Elfogadhatatlannak tűnt, hogy a magasságos, szentséges, iszonyúan távoli Isten mindennapi részévé lesz a világnak úgy, hogy emberként megszületik és él benne.

Az a kihívás, amely előtt mi állunk, lényegében ugyanez. Mert a mai világunk iszonyúan bonyolult rendszerében talán még nyomát sem látjuk annak, hogy benne része lenne a megtestesült Istennek. Jézus ma is ugyanúgy idegennek tűnik az e világítól, mint tűnt akkor. Mi ugyan nem vagyunk vele ellenségesek – sokkal inkább közönyösek. Nem keresztre feszítettjük,

”

hanem a közöny falai mögé zárjuk. Mert úgy érezzük, egészen más világ az, amiben Jézusnak szava és tette lehetne az ember számára. Ma ugyanúgy az Isten és a közöttünk lévő távolsággal kell megküzdenünk, mint bármikor a világ történetében.

Itt vagyok – neked. Fájdalmas Jézusnak a mai textusunkban lévő utolsó mondata: Az a baj veletek, hogy nem hisztek bennem. Hogy már nem én vagyok az út, az igazság és az élet. Hogy már úgy érzitek, eljárt felettem az idő, és nem találtok választ életek kérdéseire. Hogy már eltörpülök a globális folyamatok, láthatatlan vírusok világában. Hogy úgy érzitek, nekem ehhez semmi közöm.

CARL HEINRICH BLOCH: KRISZTUS MEGGYÓGYÍTTA A BETESDA TAVÁNÁL (1893)

De Jézus válasza erre nem az, hogy sértődötten hátat fordít nekünk, hanem újra és újra szól. Hív a maga közelébe. Hív arra a bátorságra, hogy szembesüljünk életünk igazi kihívásaival, félelmeivel. Mert ahogy az akkori vitapartnerei számára egyértelművé tette: „...azért mondom ezeket, hogy ti üdvözüljétek.” Ő ma is, most is és örökké ezért létezik. Ma is, most is azért kérdezi: Ki vagyok én neked? Én itt vagyok neked.

■ KENDEH-KIRCHKNOPF PÉTER

Imádkozzunk! Jézusom! Ha nem látlak életem terhei vagy éppen fájó üressége miatt, te látsz engem. Ha távolinak érzek, te szenved el helyettem ezt a távolságot. Ha csodás bizonyosságra vágyom veleméledről, te a leghétköznapibb valóságban kísérsz. Köszönöm, hogy így vagy velem. Köszönöm, hogy te vagy a Jelen. Ámen.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (december 12.) *Megismertetem szent nevémet népemmel... Ez 39,7a (Jn 17,26; Lk 1,67–79; 1Kor 4,1–5; Lk 1,46–55) Isten neve csak az övéi számára szent, akik ismerik az ő személyét. Mennyien használják szörnyülködve, töltelékszóként az Úr nevét! Rászólnánk ezekre az embertársainkra, ahogyan tanítjuk is gyermekeinket: Isten nevét ne vegyék hiába a szájukra! Nekünk ennél több eszközünk nincs, és sajnos nem tudjuk megváltoztatni környezetünket. De az Úr megígéri, hogy megismerteti szent nevét népével, hogy az számunkra dicsérendő és imálandó legyen.*

Hétfő (december 13.) *Meghallották [Erzsébet] szomszédai és a rokonai, hogy milyen nagy irgalmat tanúsított iránta az Úr, és vele együtt örültek. Lk 1,58 (Zsolt 74,21; Hós 14,2–10; Zak 8,20–23) A keresztény emberek feladatuk, hogy örüljenek az örüléssel és sírjanak a síróval. Ez utóbbi mégis gyakrabban szokott megtörténni. Nem mintha több bajunk és nehézségünk lenne, de a közös panaszkodás kultúrája elterjedtebb, mint a hálaadás. Mi lenne, ha ma arra fókuszálnánk, ami szomszédaink életében áldás, gyógyulás, pozitív fordulat? Mi lenne, ha mi magunk arról beszelnénk, miként éltük át Isten hozzánk hajló szeretetét? Bizonyára erősödne a hitünk, mert az evangélium jobban átjárná az életünket. Bizonyára több öröm hatná át a mindennapokat is, és egyre többen keresnék az irgalmas Istent.*

Kedd (december 14.) *Jól vigyázzatok tehát, hogyan éltek; ne esztelenül, hanem bölcsen, kihasználva az alkalmas időt... Ef 5,15–16 (Zsolt 119,19; Mt 3,7–12; Zak 9,9–12) „...mert az idők gonoszak” – így folytatódik az ige. S bizony akkor is igazat adhatunk Pál apostolnak, ha az idő nem személy, aki másokat gyötörve tudatosan ellenállna Isten szerető, szent akaratának, mint egy gonosznak tapasztalt egyén. De az idő könyörtelenül halad, és nem kedvez nekünk. Éppen ezért kell bölcsen élnünk, tudva, hogy a kegyelmi idő itt és most van, de le fog járni. Ma van az üdvösség napja, ma lehet megtérni, ma lehet elfogadni az Úr Jézus kegyelmét. Jól vigyázzunk, ne odázzuk el a múlt időben nekünk kínált lehetőséget!*

Szerda (december 15.) *Az ő sebei által gyógyultatok meg. 1Pt 2,24 (Jer 30,12.17a; Ézs 45,1–8; Zak 10,1–12) Sokféle módon lehet Jézus Krisztusról beszélni, főleg így, a születés ünnepéhez közeledve. Ilyenkor azokra a próféciaakra figyelünk, amelyek a Messiás földre jöttét jövendölik meg: „...gyermek születik nekünk, fiú adatik nekünk.” (Ézs 9,5) „Te pedig, efratai Betlehem [...], belőled származik az, aki uralkodni fog Izráelen.” (Mik 5,1) Nem beszelnénk azonban ezekről a körülményekről, ha nem tudnánk: ő meg is halt értünk. Azért öltött testet az Úr*

Jézus, hogy bűnből szabadítónk legyen, s tette ezt életének áldozatával a golgotai kereszten. Az, hogy nekünk örömmünk és üdvbizonyosságunk lehet, egyedül az ő sebei árán történt.

Csütörtök (december 16.) *Jézus mondja: Én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig. Mt 28,20b (Józs 2,11b; Mt 11, [7–10] 11–15; Zak 11,4–17) Minden keresztes alkalommal elhangzik ez a biztatás, hogy ne feledjük: nemcsak abban a pillanatban volt velünk, amikor az Atya, Fiú, Szentlélek nevében megkeresztelték, hanem ő mindig velünk van. A mai rutinunk hasonlít a tegnapihoz, mégis tele lehet a szívünk szorongással. Úgy fog-e minden történni, ahogyan szeretnénk? A hétvége felé már fogyatkozik az erőnk, az év vége felé egyre nehezebb összpontosítani. Jézus velünk lesz, velünk marad. Ne feledjük el, velünk vándorol utunkon.*

Péntek (december 17.) *Őt szerettitek, pedig nem láttátok, őbenne hisztek, bár most sem látjátok, és kimondhatatlan, dicsőült örömmel örvendeztek, mert elértétek hitetek célját, lelketek üdvösségét. 1Pt 1,8–9 (JSir 3,24; Lk 1,26–38; Zak 12,9–13,1) Mi lehet az előzménye ennek a tényközlésnek? Hogyan lehet az, hogy a Krisztusban hívők képesek kimondhatatlan, dicsőült öröme, miközben tudvalévő, hogy ugyanúgy küzdenek egészségi problémáikkal, a munkahelyi konfliktusok sem kerülnek el őket, és ők is aggódhatnak a szeretteikért? Egy keresztény ember nem önmagában bíz, nem a veszélyes világra néz, hanem az Üdvözítőre. Még egyikünk sincs ott a mennyek országában, de tudjuk, hogy hazavár ott Urunk. Nem tudható, meddig maradunk itt, e földi világban, de az igen, hogy aki Jézus Krisztusra építi az életét, őbenne hisz, annak örök élete van. Az út maga Jézus. A célban is ő vár. Az erőt is ő adja, hogy ne tévesszük el a célt. Szentlelkével betölt, és benne hinni tanít. Hogyne örvendeznénk kimondhatatlan örömmel!*

Szombat (december 18.) *Irgalom, békesség és szeretet adasék nektek bőségesen. Júd 2 (1Móz 5,2; 2Kor 1,18–22; Zak 14,1–11) Mennyi jókívánságot mondtunk már egymásnak! A sorban az első az egészség, ezt követi a boldogság, majd a sok siker és a hosszú élet. Üdvözlőkártyákra szép idézeteket keresünk, bölcs mondásokat. Júdás apostol levele nem annyira ismert, mint bármely más újszövetségi irat, de ezt az ígét érdemes megtanulni, hogy bármikor Istentől kapott jókívánságként tudjuk továbbadni. Irgalom, békesség és szeretet. Ezekre van a legnagyobb szükségünk, mert az ajándékozó Istentől erednek, és őt közvetítik nekünk. Ha részünk lehet bennük, mindent megkaptunk.*

■ LÁZÁRNÉ SKORKA KATALIN

Gyermekszívek örömére

Országos adománygyűjtést indított egyházunk

A Magyarországi Evangélikus Egyház országos jótékonyági gyűjtést szervez advent idején, hogy a mélyszegénységben élő nagycserkeszi és olcsvai gyermekek számára is kinyílhasson a világ. A kezdeményezéssel egyúttal arra is fel szeretnék hívni a figyelmet, hogy a járványidőszakban az időotthonok és egyéb bentlakásos intézmények lakóinak még nehezebb megküzdniük a magányosság érzésével.

Az akció ötletét Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei, nagycserkeszi és olcsvai gyerekek adták, akik az ünnepre készülve karácsonyi képeslapokat készítenek a környék szeretetotthonainak idős lakói számára, hogy enyhítsék a járványhelyzet miatt különösen is nyomasztó magányukat.

A kezdeményezés annyira megtetszett az evangélikus iskolásoknak, hogy országos akcióvá bővítették az ötletet. Közel háromezer iskolás rajzol több mint három-ezer állami, önkormányzati és evangélikus egyházi fenntartású intézmény – idősök otthona, támogatott lakhatási helyszín, rehabilitációs intézmény, pszichiátriai betegek otthona és bentlakásos hajléktalanotthon – lakója számára karácsonyi üdvözlötletet.

Az evangélikus egyház – csatlakozva a generációs szakadékokat is átívelő akcióhoz – országos gyűjtést hirdet a mélyszegénységben élő ötletadó nagycserkeszi és olcsvai gyerekek javára. Az összegyűlt támogatásoknak köszönhetően olyan programokra juthatnak el – például színházba, moziba, múzeumba, élményfürdőbe vagy

kirándulásra –, amelyek szerencsésebb helyzetben nevelkedő társaik számára mindennaposak; ezzel pedig számukra is kinyílhat a világ.

„A mélyszegénységben élő gyerekeknek is jár a boldog gyermekkor. Ehhez pedig

nem nagy dolgokra van szükség, számukra minden apróság óriási örömet szerez. Ilyen élmény volt, amikor néhány gyerekkel elmentünk egy cukrászdába, vagy amikor egy nyíregyházi látogatás alkalmával elvittük őket a McDonald'sba – egy olyan helyre, amelyet korábban csak reklámokban láttak. A városi gyerekeknek ezek mindennapos élmények, de a vidéki szegregátum gyerekei számára távoli és elérhetetlen vágyként lehetnek csak jelen. Szeretnénk számukra is elérhetővé tenni mindezt, ami most még elérhetetlennek tűnik” – mesélt a gyerekek mindennapjairól és az adomány fontosságáról Lakatos István, a nagycserkeszi program koordinátora.

Támogassa adományával ön is a gyermekszívek örömet, nyisson számukra egy ablakot a világra! Az akcióhoz bárki csatlakozhat 2022. január 6-ig a *Perselypenz.lutheran.hu/gyermeksziv* internetes oldalon.

A kezdeményezés megvalósulását a Magyarországi Evangélikus Egyház Zsinata támogatta.

Forrás: Magyarországi Evangélikus Egyház

Egy közös házat építeni sokféle élő kőből

Ülésezett a zsinat – elfogadott költségvetés, személyiségvédelem, új evangélikus köznevelési stratégia

A személyes jelenlét hiánya nyomta rá a bélyegét a Magyarországi Evangélikus Egyház tizenegyedik zsinatának kilencedik ülészakára. November 26-án, pénteken ugyanis – immár a harmadik egymást követő alkalommal – csak online tudott összeülni egyházunk legszélesebb körű döntéshozó, legfőbb képviseleti és törvényhozó testülete. A tervezett napirenden pedig fajsúlyos, részben már az ülészakot megelőzően is indulatokat generáló kérdések is szerepeltek.

Nyitóáhitatában Gáncs Péter nyugalmazott püspök a napi igékből kiindulva arról szólt, hogy noha minden hullámsík körülöttünk, bizonytalanságban élünk, és sokszor nem találjuk a kivezető utat, mégis higgyük el, megtörténhet a visszatérés. Ahogyan Pilinszky János is írta *Egyenes labirintus* című versében, újra lesz kézfogás, ölelés, „megterített asztal, / hol nincs első és nincs utolsó vendég”.

SZEMÉLYI KÉRDÉSEK ÉS NYUGDÍJKORHATÁR

Az érdemi munka megkezdéséhez egy ünnepélyes aktusra is szükség volt: Finta Gergely, Nagy Róbert és Szabó András új zsinati tagokként tettek esküt. Az első ülés további személyi vonatkozású napirendi pontja a teológiai bizottság új elnökének megválasztása volt, miután az eddigi elnök, Orosz Gábor Viktor lemondott tisztségéről csakúgy, mint zsinati tagságáról. A bizottság elnöki tisztét mostantól a jelöltséget egyedül vállaló Lackner Pál korábbi tábori püspök tölti be.

Az ülészak napirendjének elfogadása korántsem volt zökkenőmentes. A tizenegyedik ülésen tárgyalni tervezett, a lelkészek nyugdíjkorhatárát érintő napirendi pont kapcsán több javaslatról is dönteni kellett, köztük arról, hogy egyáltalán az éppen zajló ülészakon foglalkozzon-e a kérdéssel a zsinat.

Miután „kézzelfogható közelségbe” került, hogy a tagok nem szavazzák meg a napirendet, Pröhle Gergely visszavonta a helyzet kialakulásában szerepet játszó törvénymódosító javaslatát. (Később, a zárszó idején ugyanakkor meg-

erősítette: továbbra is fontosnak tartja a témát, egyúttal pedig felkérte az esperesi tanács tagjait, hogy az alsóbb egyházkormányzati szinteken tárgyalják a kérdést, és még a jövő februári zsinati ülészakot megelőző országos presbitériumi ülés előtt tegyenek javaslatot arra, hogyan változtatnának az előterjesztésen.)

A tizenegyedik ülés témája nélküli napirendet újra szinte egyhangúlag fogadta el a zsinat.

A FELELŐS SZERETET VEZÉRELJEN

Az országos tisztségviselők jelentéseit egyébként szinte kivétel nélkül egyhangúlag fogadták el a zsinat tagjai. Hafenschner Károly, a testület lelkészi elnöke a beszámolójában a zsinati munka összefüggésében írt többek között az evangélikus identitásról, az aktivitás és a felelősség kérdéseiről, illetve az egyház vezetésével szemben általa tapasztalt ellenállásról.

„Nekünk ez a küldetésünk: nem gyengíteni egymást – bármilyen pozícióban is szolgálunk az egyházban –, hanem erősíteni egymást s ezáltal az egyházat. Vezetők és vezetettek, egymás fölé vagy alá rendelték, kritikusok és kritizáltak. Mert mi abban különbözünk a politikától, hogy itt nem érdekek vezérelnek, hanem az egymásért felelős szeretet. Ha az egyház befelé nem válik egymást hordozó, a szeretet rendjében élő közösséggé, akkor kifelé hiteltelenné lesz” – olvasható a beszámolóban.

A nem lelkészi elnök a jelentésében alapvetően a zsinati munka tárgyszerű

ismertetésére, az elmúlt egy év ülészakainak legfontosabb döntéseire és tárgyalt témáira, illetve a testület előtt álló feladatokra koncentrált. Abaffy Zoltán kérdéseket is megfogalmazott önmaga és zsinati tagtársai számára: „Tartotunk-e kellő önvizsgálatot az elmúlt két évben, miért is vagyunk, miért is vannak közösségeink, hogyan is éljük meg evangélikus hitünket? Hiányzott a gyülekezet közössége, amikor templomaink, közvetlen alkalmaink miatt »bezárásra« kellett berendezkednünk? Tudtunk-e tényleg bezárkózni a »belső szobánkba« és csak hozzá buzgón fohászkozva imádkozni a veszedelem miatt? [...] Tudtunk-e kellő erőt gyűjteni a megerősödéshez, hogy megerősödött hittel és bizalommal álljunk meg előtte, kérve a kegyelem Istenét a megbocsátásra?”

Egyházunk elnök-püspöke ugyancsak tételesen foglalkozott néhány kiemelt kérdéssel, mint például a járvány alatti helytállással, az ökumenikus és a külügyi kapcsolatok alakulásával, a lelkészképzés és az evangélikus sajtó helyzetével. Fabiny Tamás a jelentésében rögzítette: „Továbbra is egyértelműen valljuk: a házasság egy férfi és egy nő szövetsége, így nem tudjuk elfogadni a homoszexuális párok egyházi megáldását, sem a saját nemükhöz vonzódók lelkésszé szentelését.” Sorait pedig azzal zárta: „Természetesen reméljük, hogy a járvánnyal kapcsolatos helyzet jobbra fordul. Bízunk abban, hogy az »annus horribilis« [szörnyű esztendő – a szerk.] során átértékelődik az emberben, hogy mit tart igazán értékesnek. Reméljük, hogy minél többen rádöbbentek arra, hogy rendezni kell az emberi kapcsolatokat, amíg arra idő van. Visszatekintve hálát adunk Isten megtartó irgalmáért, előrenézve pedig azt kérjük, hogy hozza el az ő »kedves esztendejét« (Lk 4,19).”

Az országos felügyelő a *Nem téglák, élő kövek!* címmel benyújtott jelentésében kiemelten foglalkozott egyház

és közélet összefüggéseivel. Pröhle Gergely az aktuálpolitikai diskurzusok és kampányok kapcsán az egyháznak és tagjainak a feladatáról írt: „Teljesen természetes tehát, hogy evangélikus közösségünkben kit a szélsőjobbaldali veszély, kit a nemátalakító műtétek réme aggaszt inkább, de nagyon fontos, hogy mindnyájunkat mindennél jobban aggasszon az, hogy a »tegyetek tanítvánnyá minden népet« parancsának miképpen tudnánk együtt minél inkább eleget tenni. Ha ez sikerül, akkor mind a szélsőjobbaldal, mind a genderizmus veszélye egyaránt eltölpül. Jó lenne tehát, ha nem pártok, vagyis részek, hanem az egy közös ház épülne sokféle élő kőből.»

A zsinat mindezekon túl elfogadta az országos ügyész, az országos bíróság, az országos számvevőszék és a különféle bizottságok éves, ugyancsak előzetesen írásban beadott beszámolóit is.

ELFOGADOTT KÖLTSÉGVETÉS ÉS ÉNEKESKÖNYV-REVÍZIÓ

Egyházunk 2022. évi költségvetését Pröhle Gergely országos felügyelő és Csorba Gábor, az országos iroda gazdasági osztályának vezetője terjesztette elő. Mint elhangzott, missziói szempontokat is figyelembe véve a következő naptári évben anyagi ráfordítás tekintetében is kiemelten fontos terület lesz a felsőoktatásban való jelenlét megerősítése, a kollégiumok, egyetemi gyülekezetek felkarolása. Emellett jelentősen megemelkedett összeggel szerepel a költségvetésben a lelkészek jövedelemplékeként szétosztható, illetve a hittanoktatási feladatok finanszírozásához kapott többlettámogatás.

A bevételi oldalon több mint 35, a kiadási oldalon pedig közel 34,7 milliárd forint főösszegű költségvetést hozzászólások nélkül, négy tartózkodás mellett, ötvenegy „igen” szavazattal fogadta el a zsinat.

Ugyancsak nagy egyetértés fogadta az *Evangélikus énekeskönyv* revíziójának fontosságát. Bence Gábor, az Evangélikus Kántorképző Intézet igazgatója sorakoztatta fel előterjesztésében a terveket és a feladatokat; ezek kapcsán számos hozzászólás, kérdés megfogalmazódott a zsinati tagokban, de végeredményben elfogadták, hogy a javasolt tartalmi elvek mentén folyjon a munka, és ehhez a mindenkorai költség-

vetésben a szükséges forrásokat is biztosítják. A cél az, hogy legkésőbb 2030-ra, az *Ágostai hitvallás* megszületésének ötszázadik évfordulójára megjelenjen a megújult énekeskönyv.

A gyülekezetplántálási program időszakos állásáról Gáncs Péter, a zsinat által kiküldött munkacsoport vezetője adott tájékoztatást. A választásokról és a szavazásról szóló törvény felülvizsgálata és átdolgozása kapcsán az elvi, előkészítő vita során Ittész András, a zsinat nem lelkészi alelnöke ajánlott szempontokat a testület figyelmébe. A vonatkozó jogszabályokat a következő tisztújítás előtt, a jövő novemberi ülészakon kívánják pontosítani.

FÓKUSZBAN A SZEMÉLYISÉG

Az egyház törvényes rendjének és békéjének megőrzéséről szóló 2005. évi IX. törvény módosítása viszont a mostani ülészak feladata volt. Az Északi Egyházkerület kezdeményezésére – mint Krámer György országos irodaigazgatónak és Giró Szász Jánosnak, az országos bíróság elnökének az előterjesztéséből kiderült – komplex személyiségvédelmi program kidolgozása indult el. Ennek keretében 2022 januárjától áldozatvédelmi munkacsoport kezd meg működését, továbbá 2022 szeptemberétől a nevelési-oktatási és a diakóniai intézményekben, illetve a gyülekezetekben is nagy hangsúlyt kap majd a megelőzés.

A zsinat feladata a már említett törvény vonatkozó paragrafusainak módosítása volt. A név szerinti szavazás során negyvenhét „igen” szavazattal – egy tartózkodás mellett – elfogadott változtatás értelmében a hatalmi helyzettel való visszaélés fegyelmi vétségnek minősül, és mint ilyet első körben a fegyelmi tanács bírálja el. Szexuális zaklatás esetében viszont rögtön bírósági hatáskörben foglalkoznak majd az ügyel; ezt a jogi eljárást csak magánindítványra, a sértett kezdeményezésére lehet indítani.

A következő ülés középpontjában ugyancsak egy törvényi szabályozás állt – nem először. A belső egyházi jogi személyiség kérdését továbbra is elvi vita keretében tűzte napirendjére a zsinat. Ahogyan már a korábbi ülészakokon, most is arról folyt a diskurzus, hogy az egyházközösségeket mint egészeket illeti-e meg az önálló jogi személyiség, vagy a részeit is.

Aradi András, a zsinat lelkészi alelnöke az előterjesztésében hangsúlyozta: a hatályos törvény is úgy fogalmaz, hogy gyülekezeti szint esetében önálló jogi személyiségük az egyházközösségeknek van. Ezért arra tett javaslatot, hogy azok az egyházközösségi részek (leányegyházak, társegyházak), amelyek továbbra is igénylik, hogy belső önálló jogi személyiséggel rendelkezzenek, nyújtsák be erre vonatkozó kérvényüket az országos presbitérium elé. Ha ezt nem igénylik, akkor szüntessék meg adószámukat és önálló bankszámlájukat, és az egyházközösség bankszámlájának egy alszámláján kezeljék a pénzügyeiket. A jogi helyzet tisztázásának határidejét 2024. december 31-ében jelölte meg.

Az elvi vita során több oldalról elhangzott: a jelenlegi szabályozás nincs összhangban a mindennapi gyakorlattal. A határozati javaslatot végül huszonhat „igen” és tizenöt „nem” szavazattal, hat tartózkodás mellett, ötvennégy százalékos többséggel fogadta el a zsinat.

GYÜMÖLCSÖZŐ OKTATÁS-NEVELÉS

A november 26-i ülészak utolsó napirendi pontjaként az új, „Gyümölcsöt teremjétek” elnevezésű evangélikus köznevelési stratégiára bólintottak rá a testület tagjai. A dokumentumban megfogalmazott célok – ahogyan Gadóné Kézdy Edit, a nevelési és oktatási bizottság elnöke és Varga Márta, a nevelési és oktatási osztály vezetője kifejtette – a következő öt év legfontosabb feladataiként a minőségfejlesztést, az intézmények tanulószervezetté alakítását, a méltányosság és a hitélet erősítését jelölték meg.

A hozzászólók méltatták az evangélikus oktatáspolitikai érdemeit, egyúttal annak a reménységüknek is hangot adtak – ami egyébként a stratégia része is –, hogy a nevelési és oktatási intézményekben zajló munka egyúttal a gyülekezeteket is erősíti, és az egész egyház számára gyümölcsöt terem.

A soron következő, tizedik zsinati ülészak dátumát (2022. február 26., szombat) és az előzetesen tervezett napirendet Abaffy Zoltán nem lelkészi elnök ismertette, majd Hafenschér Károly lelkészi elnök a zárómájában azt kérte Istentől, hogy segítse a zsinati tagokat úton maradni, előre haladni és öhozza megérkezni.

■ VITÁLIS JUDIT

Határokon átívelő kalákában építkezve

Újra ülésezett a Magyar Evangélikus Tanácskozó Testület

A Magyar Evangélikus Tanácskozó Testület november 23–24-i budapesti ülését megelőző délutánon határokon átnyúló püspöki találkozót tartottak a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének Püspöki Hivatalában. Az alkalmon egyházunk püspökei, dr. Fabiny Tamás, Szemerei János és Kondor Péter, illetve a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház képviselőiben Adorjáni Dezső Zoltán püspök és Koszta István püspökhelyettes vettek részt.

A találkozót Fabiny Tamás nyitotta meg, a *Zsidókhöz írt levélből* vett idézettel emlékezve az aznap éppen ötven éve elhunyt Túróczy Zoltán püspökre: „*Ne feledkeztek meg vezetőitekről, akik az Isten igéjét hirdették nektek. Figyeljétek életük végére, és kövessétek hitüket.*” (Zsid 13,7)

A bevezető áhítat utáni szabad eszmecserén számos téma felmerült a négy püspök találkozóján: a koronavírus okozta nehézségek mellett a társadalom gyors változása, az elvilágiasodás, a sokféle erkölcsi és egyéb befolyás, amelyet az egyházak nem vagy csak nehezen tudnak ellen-súlyozni, de az egyházi intézmények és a gyülekezetek helyzete is napirendre került.

Adorjáni Dezső Zoltán hangsúlyozta: „Krisztus evangéliumának hirdetése a legfontosabb, amit az egyházak tehetnek. Ezen a nyomon kell haladnunk, és saját teológiai álláspontunktól nem szabad eltérnünk.” Ezzel minden jelenlévő egyetértett.

A megbeszélés jó hangulatban zárult, a találkozó végén pedig az egyházvezetők megegyeztek, hogy 2022-ben lehetőség szerint Szlovéniában, 2023-ban pedig Erdélyben próbálják megtartani a Magyar Evangélikus Tanácskozó Testület következő üléseit.

■ Cs. T. K.

Erdélytől az Egyesült Államokig, Muravidéktől Svédorszáig a szélrózsa minden irányából érkeztek – vagy voltak jelen online – a Magyar Evangélikus Tanácskozó Testület november 23–24-i tanácskozásának résztvevői. A járványhelyzet miatt két és fél év után ülhetek újra össze, hogy beszámoljanak egymásnak evangélikus közösségeik életéről, tevékenységük eredményeiről, illetve az előttük álló kihívásokról. Az ülést az eredeti tervektől eltérően nem a szlovéniai Muraszombatban, hanem Budapesten tartották.

A koronavírus-járvány miatt a szokásosnál is több félelem tapasztalható az emberek között, ezért is van most különösen nagy jelentősége a jézusi szónak: „*Ne félj!*” – mutatott rá az ülés előtti áhítatában Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke. Jézus arra irányítja a figyelmet, hogy „ne féljete a hitvallástól, ne féljete a terhek hordozásától, ne féljete a szolgálat vállalásától”.

A püspök országokon átívelő, határokat ledöntő kalákához hasonlította a Magyar Evangélikus Tanácskozó Testületet, amely a keretét adja az egymásnak való segítségnyújtásnak, fizikai vagy szellemi építkezésnek, a jó gondolatok meggyökeresítésének. Mint fogalmazott, nagy előny, hogy „nem egy budapesti központ keresztül érintkezünk egymással, hanem közvetlenül is hálózatban vagyunk, és a világban jelen lévő romboló erőkkel szemben mi az építkezést valljuk”.

A DIASZPÓRÁBAN ÉS A TÖRTÉNELMI MAGYARORSZÁGON

Ennek az építkezésnek a jegyében is vezette fel az elmúlt években végzett munkáról szóló beszámolóját Cselovszkyné Tarr Klára. A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája Ökumenikus és Külügyi Osztályának vezetője elmondta, hogy az erre kijelölt állami támogatás jóvoltából 2019–2021-ben számos projekt valósulhatott meg a határon túl, a diaszpórában.

Tölgyesi Ágnes, az ökumenikus és külügyi osztály diaszpórareferense arról beszélt, hogy e három évnek az első időszaka a Nyugat- és Észak-Európában, illetve Észak-Amerikában élő evangélikusság támogatásának jegyében telt, majd a Miniszterelnökséggel egyeztetve lehetőség nyílt bővíteni a támogatásban részesíthetők kö-

Kondor Péter, Adorjáni Dezső Zoltán, Fabiny Tamás és Szemerei János

rét, be lehetett vonni a történelmi Magyarország területeit, Felvidéket, Muravidéket és Erdélyt. Mint rámutatott, 2021 főköszába kifejezetten Felvidék kerülhetett, azon belül is kiemelten a tornaljai missziói központ épületegyüttesének a kialakítása.

Tölgyesi Ágnes említést tett a nemzetpolitikai államtitkárság által indított *Kőrösi Csoma Sándor program* ösztöndíjasainak felkarolásáról is: így lelkészek és teológushallgatók juthattak el a diaszpóra gyülekezeteibe, például Svédországba, Németországba és Észak-Amerikába. Hozzátette: fontos feladat az iratmentés és a digitalizáció is, amely

pont életét, ne csak egy szálláshely legyen. Beszámolójában az evangélikus közösségeket érintő nehézségekről szólva fontosnak tartotta megjegyezni, hogy miközben a magyar szolgálatnak van létjogosultsága a gömői vidéken, azt a szlovákiai egyházstruktúra jelentősen megnehezíti.

Szeverényi János, egyházunk országos missziói lelkésze elmondta: szíven viseli a felvidéki szolgálatot, s bár a járvány miatt a személyes találkozók akadoztak, de online sikerült többször egyeztetni a magyarországi püspökök bevonásával is. Egyúttal kifejezte reményét, hogy a lelkészhiányra sikerül megoldást találni.

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

a hosszú távú jellegét, értékmentő jelentőségét tekintve kiemelt programja a diaszpóramunkának.

MEGÚJULÁS, FEJLESZTÉS TORNALJÁTÓL BRASSÓIG

A felvidéki projekttel kapcsolatban Cselovszkyné Tarr Klára arra hívta fel a figyelmet, hogy a szükséges egyházi struktúra hiányában a tornaljai Evangélikus Missziói Központ a magyar állam közreműködésével valósul meg a gömői régióban, ahol a legtöbb magyar evangélikus él a Felvidéken. A Külgazdasági és Külügyminisztérium és a pozsonyi magyar nagykövetség egy kúriaépületet, valamint egy panziót vásárolt itt, utóbbi már működik is szálláshelyként, nyáron már gyermekprogramokat tartottak. A felújításra váró kúriaépület a tervek szerint egyházi események, missziói alkalmak, táborok, csendesnapok és konferenciák színtere lesz majd.

Mindennek szíve-lelke Lóczy Tibor gyülekezeti vezető munkatárs, támogatója Nagy Olivér lelkész. A fő kihívás itt az – utalt rá a lelképásztor –, hogy tartalommal lehessen megtölteni a missziói köz-

Adorjáni Dezső Zoltán, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke a kolozsvári evangélikus templomnak és a püspöki palotának a magyar kormány, illetve az Európai Unió támogatásával zajlott megújulását, a Házsongárdi temetőben épülő temetőkápolnát és urnatemetőt, illetve a Brassóban létesülő új gyülekezeti központot emelte ki. Részletesen beszámolt az erdélyi evangélikus oktatási intézmények fejlesztéseiről, valamint a diakóniai tevékenység megerősítéséről is.

Az ülésre Szlovéniából érkezett Andrejek-Györfi Judit lelkész beszámolójából fejlődő, aktív muravidéki evangélikus közösség képe bontakozott ki, Wagner Szilárd, az ausztriai magyar evangélikusok lelkésze pedig többek között arról beszélt, hogy a járvány alatt nagyobb hangsúly került a gyülekezeti újságra, illetve az online felületek fejlesztésére.

A fennállásának nyolcvanadik évfordulóját ünneplő Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia munkáját Tamásy Éva lelkész mutatta be. Hozzá hasonlóan ugyancsak online módon tartotta meg beszámolóját a Németországi Magyar Ajkú Protestáns Gyülekezetek Szövetségének

tevékenységéről Gémes Pál Stuttgartban szolgáló lelkész, a szövetség alelnöke.

A lelkései szolgálatban Molnár-Veress Pált váltó Pócze István 2018-ban kapcsolódott be a svédországi magyar gyülekezeteket átfogó Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség életébe a *Kőrösi Csoma Sándor program* egyházi alprogramjaként meghirdetett ösztöndíj keretében; ő személyesen vett részt a testület munkájában.

NEMZETPOLITIKAI ÜGY IS

Kondor Péter, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke a hazai és külföldi politikai, közéleti szereplők, szakértők részvételével idén szeptemberben megrendezett negyedik budapesti demográfiai csúcsról számolt be, többek között azt kiemelve, hogy a meghívott külföldi vendégek, de a magyarok közül is sokan rácsodálkoztak, hogy egy ilyen konferencián egyházi vezetők is részt vesznek, és ismertetik gondolataikat.

Pirityiné Szabó Judit, a Miniszterelnökség Nemzetpolitikáért Felelős Államtitkárságának főosztályvezetője örömet fejezte ki, amiért a Magyar Evangélikus Tanácskozó Testület ülésén nemzetpolitikai témák is felmerülnek, majd áttekintést adott az államtitkárságnak a Miniszterelnökség keretében végzett munkájáról, programjairól, a diaszpórában élő magyar közösségekben támogatott fejlesztésekről. Mint elmondta, folyamatosan kapcsolatban vannak a külhoni magyarság szervezeteivel, azokon belül is a magyar egyházak, gyülekezetek képviselőivel.

Korányi András, az Evangélikus Hit-tudományi Egyetem professzora, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspökhelyettese *100 + 1 - Trianon után hogyan tovább? A magyarság és a magyar evangélikusság helyzete Kelet és Nyugat határán* címmel tartott előadást.

Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke az elhangzottakat összegezve arról beszélt, hogy mindenütt kemény küzdelem zajlik a járvány okozta problémák megoldása érdekében, s a beszámolókból kiderül, „mennyire lényeges a közös nyelv, a magyar nyelv használata, a közös hit megélése, a közösség ápolása, és hogy mennyire fontos, hogy tudjunk egymásról, hogy egymás szeretete által is megéljük az összetartozást”.

■ – BALCZÓ –

Évtizedek egy sikeres iskola élén

A nyíregyházi evangélikus gimnázium igazgatója az idei Péterfy-díjas

Az evangélikus nevelési-oktatási intézmények vezetőinek és iskolalelkeszeinek hagyományos őszi konferenciáján adták át az idei Péterfy-díjat. A „...de mi ez ennyi embernek?” című rendezvényt a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának Nevelési és Oktatási Osztálya szervezte az Evangélikus Pedagógiai Intézet munkatársainak közreműködésével. A korábbról megszokott balatonszárszói helyszín helyett idén november 23–24-én is online zajlott a tanácskozás.

FOTÓ: RUBÓCZKI BÉLA

A konferencia záró istentisztelete után Varga Márta, a nevelési és oktatási osztály vezetője név nélkül sorolta laudációjában a rangos kitüntetéssel most elismert intézményvezető több évtizedes, az evangélikus oktatásért végzett szolgálatának meghatározó mozzanatait. Mindössze néhány mondat elegendő volt ahhoz, hogy a kollégák ráismerjenek a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium igazgatónőjére: a Péterfy Sándor-díjat 2021-ben Babicz Gyöngyi Ilona kapta kiváló pedagógusi és intézményvezetői munkájának elismeréseként.

A tirpák [a 18. század közepén Nyíregyházára telepedett szlovák népcsoport – a szerk.] evangélikus családba született Babicz Gyöngyi Ilona a gyermekkorát a bokortanyák világában, hitüket mélyen megélt, imádságos és összetartó evangélikusok között töltötte. Orosz-francia és pedagógia szakos középiskolai tanári diplomát szerzett. A Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium intézményvezetői stafétáját több mint húsz évvel ezelőtt dr. Bánszki Istvántól vette át.

Küzdelmes próbatételeket, nehézségeket és erőt adó sikereket egyaránt tartogatott az az út, amelyre az igazga-

tónó és az általa vezetett intézmény lépett. Hagyományos értékek és modern oktatás – műemlék falak között természettudományos laboratóriumok, médiastúdió, kiemelkedő pedagógiai érzékű tanárokból álló, felelősségteljes keresztény közösség. Munkásságának eredményeképpen új tagozatok indultak, sőt a pedagógia minden területén innovációk segítették azt a fejlődést, amelynek eredményeként mára a gimnázium egyike a város és vonzáskörzete legsikeresebb középiskoláinak.

A kiváló iskola évente megrendezi a széles körben ismert, *Az Úr érkezése* nevet viselő országos ökumenikus szavalóversenyt. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye legrégebbi gimnáziumának diákjai a városi ünnepek állandó résztvevői, a „kossuthosok” a mai Nyíregyháza kulturális életének meghatározó tagjai. Babicz Gyöngyi Ilona intézményvezetőként ragaszkodik hozzá, hogy az iskolai ünnepek templomi alkalmak legyenek, ezzel is segítve, hogy az iskola közössége a nagytemplomi gyülekezettel erős köteléket alkosson.

Varga Márta laudációja alatt Fabiny Tamás elnök-püspök is bekapcsolódott a konferenciába. Közvetlen hangú emlékezéssel indította a köszöntők sorát, felidézte Babicz Gyöngyi Ilona szüleinek alakját. Kedves szavakkal mondott köszönetet a Péterfy-díjjal kitüntetett intézményvezetőnek az evangélikus oktatásban végzett munkájáért és gyülekezeti szolgálataért. Ezután jelképesen elindította az igazgatónő felé a köszönet virágait.

A díjátadó virtuális közönsége ettől kezdve a nyíregyházi történeket követhette a képernyőn: Babicz Gyöngyi Ilona közvetlen kollégái – maguk is meghatottan – folytatták a köszöntés stafétáját, átadták a Péterfy-díj plakettjét és a Budapesten elindított virágot.

A 2021. év Péterfy-díjjal kitüntetett intézményvezetője elfogódott hangon köszönte meg az elismerést, szavaival is megerősítve, hogy az evangélikus oktatásért végzett munkáját – ahogy eddig is, ezután is – szolgálatnak tekinti.

Forrás: Evangélikus Nevelés

Az újrakezdés reménye a leginkább rászorultaknak

Noé bárkája Nyíregyházán

Foglalkoztatási centrumot adtak át november 30-án Nyíregyházán. Az Oltalom Szeretetszolgálat új, Noé Bárkája elnevezésű intézményegységében asztalosműhelyt és varrodát alakítottak ki. A cél az, hogy a hajléktalanokat visszavezessék a munka világába, hogy később önállóan is megállják a helyüket az életben.

Az átadóünnepségen jelen volt Kondor Péter, a Magyarországi Evangélikus Egyház Déli Egyházkerületének püspöke, Gregersen-Labossa György, az egyház diakóniai bizottságának elnöke, Langerné Victor Katalin helyettes államtitkár és dr. Kovács Ferenc, Nyíregyháza polgármestere.

Laborczi Géza evangélikus lelkész, az Oltalom Szeretetszolgálat intézményvezetője elmondta: tavaly még nem tudták, milyen funkciót kap majd az épület, aztán megszületett a foglalkoztatási centrum ötlete, amelyet Réthy Pál közfoglalkoztatási és vízügyi helyettes államtitkár karolt fel. Az evangélikusok mintegy százötvenhárommillió forint támogatást kaptak az épület felújítására, a műhelyek csúcsműködésű gépeinek beszerzésére és egy kisteherautó vásárlására.

Langerné Victor Katalin társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkár a köszöntőjében hangsúlyozta: itt nem csupán egy körülhatárolt programról van szó, ugyanis a városban nagyon komoly rendszer épült ki, amelyet az evangélikus egyház, a szeretetszolgálat és a diakónia fog össze.

„Az elszigetelt projektek helyett ők egymásba fűzött programokkal foglalkoznak. A roma szakkollégium és a ta-

noda a társadalmi felzárkózás építőkövei. Az ott felnövő fiatalok előtt példaképek állnak, akik varrodát nyitnak, hajléktalanokat oltalmazznak és anyaotthont működtetnek. Óriási erőt ad, ha segí-

FOTÓ: TARKA LAJOS

tünk másoknak, és az itt kiépült rendszer eredményességét mutatja, hogy a fiatalok munkahelyet, feladatot kapnak. A felelősségteljes feladat pedig felelős embereket formál belőlük. Szakpolitikus-

ként ez a szemlélet nekem nagyon szimpatikus, és úgy vélem, az itteni emberek munkája mintául szolgálhat az ország más pontjain is” – hívta fel a figyelmet a helyettes államtitkár.

Laborczi Gézától azt is megtudtuk, miért döntöttek úgy, hogy varrodát és asztalosműhelyt alakítsanak ki az új centrumban. „Nagycserkesz is hozzánk tartozik a felzárkózó települések programjában, ahol a közmunkások dísznövénytermesztéssel

foglalkoznak majd. A növények tartói ebben az asztalosműhelyben készülnek el. A családok átmeneti otthonában az erőszak, illetve a hajléktalanság elől menekülő anyáknak nyújtunk segítséget. Mi vagyunk a védőháló, ami meggátolja, hogy széteszen a családjuk, de ahhoz, hogy ebből a sokból valaki újraépítse az életét, jövedelemre is szüksége van. Az asszonyok a varrodai munkával pénzt kereshetnek, így újból önállóak lehetnek, saját lábra állhatnak. A hajléktalanok foglalkoztatásában is igyekszünk előrelépni, a mintaprojektben tizenöt-tizenharc ember fogadhatunk, jelenleg tizenöt munkatárssal dolgozunk” – ismertette a program működését az intézményvezető.

Forrás: Szon.hu

Kondor Péter, a Déli Evangélikus Egyházkerület lelkészi vezetője, diakóniai munkáért felelős püspök az igehirdetésében hálát adott Istennek az új foglalkoztatási centrum felépüléséért, kifejezve reményét, hogy az sok nemzedéken át áll majd az irgalmasság szolgálatában. Az irgalmasság évének végéhez közeledve rámutatott – utalva az év igéjére (Lk 6,36) –, hogy az irgalmasság nem lehet személyválogató: azért a pusztá tényért irgalmas a másikkal, mert ő is ember, akit Isten a saját képére és hasonlóságára teremtett. Szolgálatunk pedig úgy lesz a legépítőbb realitás, ha Isten megtanít bennünket úgy élni, hogy haszna legyen a családjunknak, barátainknak, a ránk bízottaknak, munkatársainknak, egyházunknak és hazánknak abból, hogy Jézus Krisztust mint Urunkat ismerjük, szeretjük és szolgáljuk.

■ (H. T.)

FOTÓ: SOPRONI EVANGÉLIKUS LEVÉLTÁR

A négy soproni harang szentelése 1864-ben, köztük a (későbbi) Hűségharang

FOTÓ: BAIKÓ FERENC

A soproni evangélikus templom tornya és a Hűségharang

Fabiny Tamás püspök
Északi Evangélikus Egyházkerület

Hűség és hűtlenség

Sopron és a környező települések lakossága száz évvel ezelőtt népszavazás keretében dönthetett arról, hogy – a Monarchia szétesése, majd a trianoni békediktátum után – Magyarországhoz vagy Ausztriához kíván-e tartozni. Sopronban 1921. december 14-én, a falvakban 16-án került sor a referendumra.

A soproni polgárok többsége a maradás mellett volt, ezért kapta utóbb a település a *civitas fidelissima* (a leghűségesebb város) címet. A városi legenda szerint a Templom utcai Esterházy-palotában számolták a szavazatokat. Amikor kiszivárgott a hír, hogy Sopron Magyarországnál marad, a harangozó elszaladt, és megszólaltatta az evangélikus templom harangját. Hamarosan a többi templom harangja is megkondult. Amikor Bécsből telefonon érdeklődtek az eredményről, valaki a kagylót az ablakon kitarva közvetítette a harangzúgást: „Uraim, a soproni magyar harangok megadják a választ.” A soproni evangélikusok harangját azóta Hűségharangnak hívják. (A hűség úgy is érthető, hogy az 1864-ben felszentelt négy harangból csak ez maradt meg, a többit az első világháborúban rekvirálták.)

„Vivos voco, mortuos plango, fulgura frango”, „az élőket hívom, a holtakat elsíratom, a villámokat megtöröm” – sok harangon olvasható ez a felirat. A villámok megtörése a természeti katasztrófákra utal, a holtak elsíratása a lélekharangra. A soproni harang az élőket hívta, elsősorban a többségi akarat megvalósulásának megünneplésére, hamarosan pedig templomi alkalomra is: 1922. január 1-jén itt tartották ugyanis azt az istentiszteletet, amelyen a népszavazás eredményéért adtak hálát.

Az országos magyar politika természetesen ezt óriási sikernek tekintette, hiszen ebben találtak némi gyógyírt a trianoni döntés okozta fájdalomra. Már rögtön a békeszerződést követően megfogalmazódott ez a remény. Villani Frigyes báró, külügyminiszteri osztálytanácsos erről így írt akkor: „...talán Sopron és környéke megmenthetők Magyarország számára.”

A város evangélikus gyülekezetének vezetői is mindent megtettek a maradás érdekében. A jegyzőkönyvek arról tanúskodnak, hogy a szavazás előtt a presbitériumban mindenkit arra buzdítottak: Magyarország mellett szavazzanak. Külön érdekesség, hogy ez a bejegyzés németül szerepel (mert azt mindenki értette), csupán a határozat áll magyarul: „Az egyháztanács felügyelő úrnak ezen a hazánkhoz és evangélikus vallásunkhoz való rendületlen hűségre felhívó lelkes felszólalását jelenekkel honorálja és ez alkalommal is egyhangúlag tanúbizonyosságot kíván tenni arról, hogy a magyar hazához és egyházunkhoz ragaszkodik.”

Aligha vitatható, hogy a városban jelentős tényezőnek számító evangélikus gyülekezet vezetésének ez a határozott útmutatása is hatással volt a népszavazás eredményére. Számukra ugyanis nem egyszerűen az volt a tét, hogy a város Magyarországhoz maradjon-e, hanem hogy a gyülekezet továbbra is a magyar honi evangélikus egyházhoz tartozik-e. Ezzel együtt igaz lehet a korabeli mondás, amely szerint Sopronban még „a nyelvet nem ismerő is matyarnak mondta magát”.

A december 23-i presbitériumi ülésen már büszkén jelenthette Zergényi Jenő felügyelő: „Egyházközségünk továbbra is tagja marad magyar honi evangélikus egyházunknak”, majd megfogalmazza meggyőződését, hogy a gyülekezet minden tagja „hazafias érzelmekkel híven részt vett a győzelem megszerzésében”. A vonatkozó jegyzőkönyvi bejegyzés ezzel a mondattal zárul: „Az egyháztanács az elért győzelem feletti örömet lelkes éljenekkel fejezi ki.”

A népszavazáson részt vevő soproniaknak több mint hetvenkét százaléka szavazott Magyarország mellett. Tárnyilagosan kell szólni arról is, hogy a környékbeli települések többségében viszont más volt az eredmény, és egyebek mellett éppen az olyan evangélikus többségű falvak, mint Ágfalva, Balf, Bánfalva és Harka szerettek volna Ausztriához tartozni. Miközben a magyar történelmi emlékezet joggal büszke a soproniak – beleértve az ottani evangélikusok – döntésére, nem szabad más közösségeket kárhóztatni azért, hogy demokratikus jogukkal élve ők másként szavaztak. Attól még ők is hű állampolgárok és jó keresztények, tiszteletre méltó evangélikusok maradtak.

Rájuk azért is szeretettel kell gondolni, mert negyedszázaddal később, a második világháborút követően a teljesen értelmetlen kollektív büntetés jegyében többségüket kitelepítették az országból. Ekkor már nyoma sem volt a demokráciának, így természetesen népszavazást sem tartottak. Egyszerűen csak bevagonírozták őket. Ágfalva akkori evangélikus lelkésze, Pusztay László ezt mondta nekem 2000-ben egy interjúban: „Voltak, akik könnyes szemmel szorongatták a kezemet, és köszönték a vigasztaló szót. Nehéz volt. Az egyik vagonban a magyar himnuszt énekelték. A harangok is szóltak, azok is siratták az ágfalviakat.”

A történet sajnos úgy teljes, hogy a soproniak hiába szavaztak Magyarországra, „jutalmul” 1946-ban az ottani német evangélikusokat ugyanúgy kitelepítették, mint a környező települések gyakran magyar érzelmű németjeit.

Itt is, ott is szólt a harang. Az egyik esetben a polgárok hűségéért, a másikban a haza hűtlensége miatt.

Észre kell venni a hétköznapiakban is az isteni vezetést

A templompadban: Hokker Zsolt

Sorozatunkban lelkészekkel találkozhatnak olvasóink „háttérunka” közben: elsősorban arról kérdezzük őket, miként készülnek a prédikációra, s közben milyen tárgyak veszik őket körül. Hokker Zsolt, a Budafoki Evangélikus Egyházközség lelkészét a templomban kérdeztük istentiszteletre készüléseinek műhelytitkairól.

Kert és uszoda. „Előre el szoktam olvasni egy-egy ünnepkör igehirdetési ígét, hogy összefüggéseiben lássam az üzenetüket. Hétfőnként kezdek gondolatban foglalkozni az aktuális textussal. Inspirálóan tudok a prédikáción elmélkedni olyan tevékenységek közben, amikor nem kell annyira koncentrálni – ilyen számomra az úszás és a kertészkedés.”

A kert már a lelkész gyermekkorában is meghatározó szerepet játszott. „Szeretem ezt a természetes közeget. Gyermekként még a gyümölcsök leszedése érdekelt. Mára a megfigyelés is legalább olyan fontossá vált a számomra. A folyamatban való gondolkodásra sarkall.

Tavasszal rendbe teszem a földet, majd ültetek, öntözök, gondozom a növényeket. Közben pedig azt a tevékenységet is látom, amit Isten végez. Megtapasztalom, hogy bár tudásom szerint mindent megteszek, de a növekedést mégsem én adom... Ilyen értelemben ez istenélmény a számomra.”

Templom. „Nem minden esetben készülök a templomban, de a hét folyamán többször is be szoktam ide jönni. Ilyenkor leülök, imádkozom, Bibliát olvasok. Ez olyan minőségi idő, amikor Istennel tudok lenni. A készülésnél nem a templom épülete, sokkal inkább a gyülekezet,

vagyis az élő kövek, konkrét arcok vannak előttem.”

Hokker Zsolt fontosnak tartja, hogy a teológiai megalapozottság, láttató képek, illusztrációk mellett a személyes példák is megjelenjenek az igehirdetésében. „Gyermekeimtől nagyon sok olyan példát kaptam és kapok, amiket mind a mai napig szívesen idézek a prédikációkban is. Ezt azért tartom fontosnak, mert valom, hogy a mindennapokban is észre kell vennünk Isten vezetését és útmutatását.”

Íróasztal és iránytű. Hokker Zsolt irodáját a letisztultság, rendezettség, visszafogott színek jellemzik, gondosan rendben tartott íróasztalt lát a belépő. A készüléshöz többféle forrást is áttanulmányoz: a *Lelkipásztor* evangélikus teológiai folyóirat új és régi példányait, kommentárokat, hitvallási iratokat, Luther Márton műveit, rendszeres teológiai irodalmat és liturgikakönyveket, de szépirodalmi műveket is rendszeresen olvas.

„Kántorunk választja ki az istentisztelet énekeit. Az *Énekkincstárban* [evangélikus énekeink kézikönyve; az *Evangélikus Élet Cantate* rovatában megjelent énekelemzésekből összeállított kötet – a szerk.] utána is szoktam nézni ezeknek az énekeknek. Segíti a készülésemet, mert ezáltal látom, hogy számomra mit üzen a szöveg és az adott vasárnap ünnepe.”

Az irodában a könyveken kívül számos apró tárgy van még. A prédikációra készülés szempontjából ezek közül egyet emel ki a lelkész: „Egyik kedves hitoktatómtól kaptam egy iránytűt, aminek az üvegére alfa és ómega van gravírozva. Ez jelzi számomra az irányt, és kifejezi, hogy fontos, hogy kire nézek, hogy Jézus legyen a középpontban.”

Öntapadós jegyzetlapok. „Alapvetően »fejben« jegyzetelek, de a telefonomba és post-ítre is rendszeresen szoktam gondolatokat felírni. Szombatra már összeáll a prédikációm, de csak vasárnap hajnalban írom le a végleges igehirdetést.” A leírt és az elhangzott prédikációja között árnyalatnyi különbség szokott lenni – tudjuk meg a lelkésztől –, mivel igyekszik figyelembe venni a jelenlévők nonverbális visszajelzéseit. „Így előfordul, hogy a videón is közvetített igehirdetésben más hallható, mint ami nyomtatva és elektronikus formában olvasható lesz” – árulja el Hokker Zsolt a beszélgetésünk végén.

■ GALAMBOS ÁDÁM

Türelem karácsonyt terem?

Jel 2,1–7

„...nincs nagyobb kaland, mint hazaérkezni, hazatalálni – be-
teljesíteni és fölfedezni azt, ami a miénk. És nincs gyengébb
és »jogosabb« birtoklás se, mint szeretnünk azt, akit szeretünk,
és aki szeret minket – írja Pilinszky János az ádventtel összefüggésben. – Csak a szeretetben, csak az ismerősben születhet valódi »meglepetés«, lehetséges végeérhetetlenül várakoznunk és megérkezniünk, szakadatlanul utaznunk és szakadatlanul hazatalálnunk.

Minden egyéb kaland, minden egyéb megismerés és minden egyéb várakozás véges és kérdéses. Így értem azt, hogy [...] ádvent a várakozás megszentelése.

Az a gyerek, aki az első hóesésre vár – jól várakozik, s már várakozása is felér egy hosszú-hosszú hóeséssel. [...] Aki pedig jól várakozik, az időből épp azt váltja meg, ami a leggépiesebb és legelviselhetlenebb: a hetek, órák, percek kattogó, szenttelen vonulását. Aki valóban tud várni, abban megszületik az a mélységes türelem, amely szépségében és jelentésében semmivel se kevesebb annál, amire vár.” (Pilinszky János: *Hitünk titkairól; Új Ember, 1974. december 15.*)

Igaz-e a mondat: a türelem karácsonyt terem?

Igaz-e, hogy ádvent türelemjáték? Igaz-e ádventre, hogy – amint a Kossuth-díjas művész, Lovasi András fogalmaz – „egy vonalban vannak most a szíved meg az agyad”? Igaz-e, hogy az idejű ádvent is folyamatos koncentráció, odafigyelés, egyfajta türelemmel való bújócska?

Tudunk-e valóban várni, úgy igazán, úgy igazán, egy olyan időszakban, amikor az ádvent eredeti, bűnbánati jellege a külső kellékek miatt szinte teljesen összefolyni látszik a karácsonyi üzenet okozta örömmel? Tudjuk-e úgy várni az ünnepet, mint gyermekek a hóesést, úgy, hogy közben azt érezzük sokszor ott legbelül, mintha valami lényegi elveszett volna az immáron egymást követő második esztendőben? A sorok között. A villogó fények között. A napok között. A járvány okozta szenvedés és bizonytalanság között.

Mintha elveszett volna az első öröme. Sőt hadd fogalmazzak teljesen egyértelműen: olybá tűnik, mintha elveszett volna az a bizonyos első szeretet, amelyről a *Jelenések könyvének* szerzője is oly szépen ír az ezezusiaknak írt üzenetben, levélben: „Tudom, hogy állhatatos vagy, terhet viseltél az én nevemért, és nem fáradtál meg, de az a panaszaom ellened, hogy nincs meg már benned az első szeretet.”

Nagyon izgalmas ezt az igeverset az ádvent időszakában végiggondolni. Mert lehet az az érzésünk, hogy hiányérzetünk oka éppen ennek a bizonyos első szeretetnek a vákuuma. Hogy már nincs meg. Hogy „valahol valami eltörött, / valahol valami nincsen rendjén” (Dsidá Jenő: *Valami eltörött*). Hogy nem vigyáztunk eléggé rá. Elmúlt, elégett, kiégett, nem találjuk.

Lehetséges-e, hogy ez valamiféle diagnózis? Érthetjük-e úgy ezt a bűnbánati időszakunk közepén, hogy ez éppen ránk vonatkozik, és mi lennénk azok, akikben nincsen már meg az az igazi? Az az igazi várakozás? Az az igazi izgalom? Az az igazi vibrálás? Az az igazi tiszta öröm? Lehet, hogy mi is érezzük, hogy ez így most nem képes teljességében őszinte lenni, szívből jönni, lélektől lélekig hatni? Kérdem én: megvan bennünk az a bizonyos első? Az a bizonyos első szeretet, amelyből ama szent várakozás megszülethet?

KÉPŐNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: THOMAS PARK / UNSPLASH.COM

A várakozás önmagában is része az ünnepnek, de még ennél is nagyobb ajándékot szán nekünk az Örökkévaló. Amely nemcsak a közeljövőre mutat, de távolabb, az örök élet felfoghatatlan perspektívájára is. Mint ahogyan az ádvent és benne a várakozás értelme és célja is túlmutat szentestén, karácsonyon. Így válhat igazzá a mondat: a türelem karácsonyt terem. De csak akkor, ha tudunk úgy várni, ahogyan várni csak az tud, aki komolyan veszi, hogy már maga a várakozás is az ünnep része, a csoda része. Mert „aki valóban tud várni, abban megszületik az a mélységes türelem...”

Azt kívánom, hogy legyen ilyen ádventünk, amely minden ízében teljes. A megtéréstől a megbocsátásig, a megváltástól a megérkezésig. A találkozásoktól a találkozásig: vele és egymással. Vele, aki Fiát adta, hogy életünk legyen. Kirakatélet, látszatélet, alibiélet helyett valódi élet. Amelyben benne rejlik az idejű ádventi várakozás is – csak azért is, mégis, minden nehézség és kihívás ellenére, ezekkel együtt is –, egy valódi, tartalmas, tartós, folyamatában kitárulkozó ünnep, „amely szépségében és jelentésében semmivel se kevesebb annál, amire vár”.

■ GÁNC S TAMÁS

Egy politikai gondolkodó Krisztus és a szelídség hatalmáról

Bibó István kevéssé ismert arca

„Bibó István a passzív ellenállás mellett az aktív erőszakmentes ellenállást is gyakorolta: őrizte a fontos szavak értelmét” – olvashatjuk a „Boldogok a békét teremtők” címmel a Luther Kiadónál nemrégiben megjelent kötet borítóján. A könyvben sorakozó nyolc tanulmány – kiegészülve egy angolból fordított dolgozattal – a politikai gondolkodó szellemi örökségének számos részletét feldolgozza. Bibó szabadságértelmezéséről és Krisztus-képéről is kérdeztük a tanulmánygyűjtemény szerzőjét, dr. Csepregi Andrást, a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium iskolalelkészét, a Wesley János Lelkészképző Főiskola oktatóját.

– A keresztény erőszakmentességtől a nyugati demokráciáig – Bibó István politikai teológiai megközelítésben – ezek a kötet alcímei. Mit értünk politikai teológián, illetve keresztény erőszakmentességen?

– Politikai teológián azt értjük, amikor a teológia tudatosan reflektál a közélet, a politika dilemmáira. Magyarországon ez a fogalom a rendszerváltás éveiben lett ismerős, mégpedig elég vészjósló tartalommal: egy Carl Schmitt nevű jogtudós írt egy rövid munkát a hitleri Harmadik Birodalom éveiben *Politikai teológia* címmel. E szerint a szuverén uralkodó bármit megtehet, és a hatalma megtartása érdekében osztja fel az embereket barátokra és ellenségekre. Ezzel szemben német nyelvterületen Johann Baptist Metz katolikus teológus lépett fel az „új politikai teológiáról” szóló írásaival. Metz arról ír, hogy Jézus szenvedésére emlékezve a keresztény ember érzékeny mások szenvedése iránt, és nem építi a falakat „barátok” és „ellenségek” között. Ami Bibó István illeti, két oka van, hogy írásait politikai teológiai megközelítésben is olvassuk. Az egyik az, hogy ő magát politikai gondolkodónak tartotta, ugyanakkor a politikát nem tartotta tudománynak, eleve megengedhetőnek ítélte tehát, hogy a politikai gondolkodásban megjelenjenek az intuitív, művészi, akár teológiai szempontok is. A másik, hogy Bibó gondolkodása sok

tekintetben hasonlóságot mutat az előbb említett Metz új politikai teológiájával. Keresztény erőszakmentességen elsősorban azt a gondolkodásmódot és gyakorlatot értjük, amire Jézus tanította a tanítványait. Lényege, hogy a hatalmaskodók által sarokba szorított kisember nem védi meg magát erőszakkal, amiben biztosan elbukna, de nem is alázódik meg, aminek a révén elveszítené az önbecsülését. Ezek helyett aktív erőszakmentes ellenállást próbál gyakorolni, amelynek során kifejezi, hogy elutasítja az erőszakot, és erkölcsi nyomást igyekszik gyakorolni rá, hogy megváltozzon. Legtömörebb összefoglalását Mt 5,38–41-ben találjuk: a másik arc odatartása, a felsőruha átengedése és a második mérföld. Bibó a keresztény erőszakmentesség gyakorlatából vezeti le a nyugati liberális demokráciát, amely eddig a legjobb közösségi kísérlet arra, hogy csökkentsük a hatalomkoncentráció veszélyét és a vele járó félelmet és erőszakot.

– Bibóval teológusként találkozt először, s az egyik esszéje az ön révén – ahogyan a könyv előszavában olvasható is – majdnem szigorlati tétel lett az Evangélikus Teológiai Akadémián. Mi fogta meg önt ennyire az írásaiban?

– Teológushallgatóként a nyolcvanas években a közélet és a teológia kapcsolatáról főleg olyan teológiai munkákat olvastunk, amelyek szerint az egyházat sú-

lyos felelősség terheli a múlt történelmi bűneiért, mint a háborúk, a gyarmatosítás és a népiirtások, ezért az egyháznak el kell hallgatnia, és át kell engednie a társadalom formálását másoknak. Az akkori idők pártállami sajtója pedig azt sulykolta, hogy a nyugati demokrácia a polgári szabadságjogok intézményes gyakorlásával zsákutca, a mi egypárti népi demokráciánk ennél fejlettebb politikai rendszer, amelynek örülnünk kellene. Bibó az írásaival, elsősorban *Az európai társadalomfejlődés értelme* című, a hetvenes évek elején született összegző esszéjével rehabilitálta számomra mind a társadalomformáló igénnyel fellépő kereszténységet, mind az itthoni pártsajtó által leszólt és meghaladottnak bélyegzett nyugati demokráciát. Visszatérve 1987-hez és az Evangélikus Teológiai Akadémia Egyház- és Társadalomtudományi Tanszékén letett szigorlatához: óriási élmény volt számomra, hogy ezzel akkor foglalkozhattam, még úgy is, hogy ez a gondolatmenet végül nem lett szigorlati tétel.

– Angliai doktori kutatásai során Bonhoeffer mellé Bibót vonta be magyar vonatkozásként. Így érkezett meg a mindkettőjük számára legfontosabb fogalom, a szabadság értelmezéséhez.

– Bibó kiemelkedő eredménnyel fejezte be a szegedi egyetemen a jogi és államtudományi tanulmányait, ezután kormányzói ösztöndíjjal Bécsben és Genf-

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

ben tanulhatott. A szabadság a jogelmélet világában már korábban is foglalkoztatta, első, 1933-ban, huszonnégy évesen írt doktori disszertációjának a címe *Kényszer, jog, szabadság*. Már ebben a művében túpontosan megkülönbözteti egymástól a negatív és a pozitív szabadságot. Arra, hogy a szabadsággal nem csak a könyvtárak csendjében, esetleg az egyetemi előadások elit világában kell foglalkozni, Bibó akkor jött rá, amikor felismerte, hogy Bécsben vagy Genfben az átlagpolgár másképp viselkedik, mint az akkori Magyarországon: sokkal inkább tudatában van a szabadságjogainak, és a hatalom gyakorlóival való találkozásaikor méltóságának tudatában viselkedik. A Bonhoeffer szabadságfogalmával való összehasonlítás, amit a Durhami Egyetemen írt doktori disszertációjában végeztem el, egyébként nem várt eredménnyel zárult: Bonhoeffer gondolkodásában nyomra sincs a negatív szabadságnak, a teológiájának a szabadságot értelmező része tehát nem hozható kapcsolatba a nyugati demokrácia szemléletével és gyakorlatával.

– **Lelkészként és tanárként tudja továbbadni a bibói szellemiséget. Előszavából idézve: „Mi történhet, ha egyre többen olvassák Bibót?”**

– Érdekes kérdés, hogy Magyarországon hányan olvassák Bibót, és akik olvassák, kevesen vannak-e, vagy sokan. Amikor az Európai Protestáns Magyar Sza-

badegytem 1981 és 1984 között kiadta az első négykötetes szöveggyűjteményt, a könyv Bernben ezer példányban jelent meg. Sok vagy kevés? Valaki akkor azt mondta, hogy ha a könyvek fele a nyugati emigrációban marad, és a másik fele, ötszáz példány jut be Magyarországra, akkor ennyi elég ahhoz, hogy széles körben elinduljon a Bibóval való ismerkedés. Az illetőnek igaza is lett, ennek hatására döntöttek a pártállam vezetői arról, hogy – a „fogjuk ki a szelet a vitorlából” jegyében is – jelentessen meg a Magvető Kiadó egy háromkötetes válogatást, amely ugyan az 1956-os forradalommal kapcsolatos írásokat nem közli, hiszen a forradalom pártállami értelmezése még 1986-ban is érinthetetlen volt, de a pártállami vezetés ezzel megmutatja az emigrációban élőknek, hogy mi is bátrak vagyunk kiadni Bibót. Ez a kiadás húszezer példányban jelent meg, és ezzel kezdődött a szélesebb körű beszélgetés Bibó örökségéről. A rendszerváltás éveiben a legkülönbözőbb politikai meggyőződésű emberek idézték Bibót, különösen az egyik fontos gondolatának egy rövidített változatát, azt, hogy demokratának lenni azt jelenti, hogy nem félni, de egy idő után Bibó idézése elmaradt a politikai beszédekből. A könyvem megjelenése kapcsán egyébként az a meglepő tapasztalatom, hogy milyen sok, különben igényes és sokat olvasó ismerősömtől hallok, hogy húha, eddig szinte semmit nem olvasott Bibótól. Most itt az alkalom. Ha többen olvassuk, és persze kritikusan értelmezzük, és a magunk számára megpróbáljuk alkalmazni is, talán felismerhetjük, hogy a politika nem eleve ördögtől való és eredendően tisztességtelen dolog, hanem lehet az emberi együttélés és a közösségek építésének magas szinten művelt és mindenki iránt elkötelezett művészete.

– **Mit tudhatunk Bibó István hitéről, Krisztus-képeről? Mit árul el magáról Bibó a sorokban – vagy épp a sorok között – e tekintetben?**

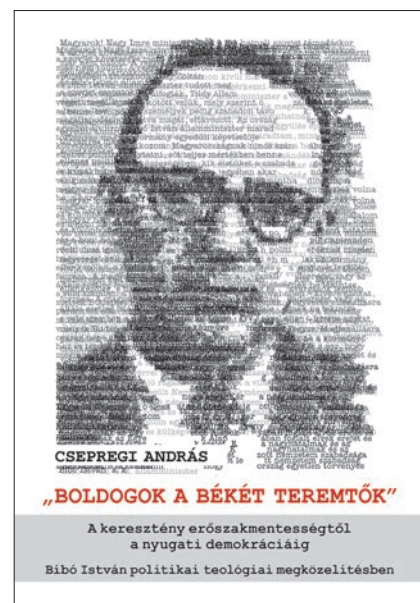
– Bibó hitének a tartalmát a Krisztus-képe felől lehet megragadni. Krisztus-képeről azt írtam: nem tipikusan evangélikus vagy református veretű Krisztus-értelmezés, hiszen elsősorban nem arról szól, hogy mit kapunk Krisztustól ajándékba, mit köszönhetünk neki, hanem inkább arról, hogyan harcol Krisztus az erőszak ellen, ami Bibó szerint a bűn lényege; és amikor Krisztus a követésére hív, milyen életformába akar bevonni minket, ami egyszerre lehet a mi részvételünk is a bűn

elleni harcban és a követés során átélt naponkénti megtérésünk, a gondolkodásunk és a magatartásunk átforgalmazása. Amit Bibó keresett és Krisztusban megtalált, megjelenik a protestáns teológiák peremén, de Bibó ezeket a középpontba állította. Krisztus-képének egy másik sajátossága, hogy az egyetemes hitvallások szellemében vallja Krisztus istenségét, de érvelése szempontjából jobban épít Krisztus – szintén az egyetemes hitvallásokban megerősített – emberségére.

– **Kinek ajánlja a „Boldogok a békét teremtők” című kötetet?**

– Arra törekedtem, hogy azok az olvasók is kézbe vegyék a könyvem, akik még szinte semmit nem olvastak Bibótól. Főleg nekik szól a gyülekezeti munkaprogram számára írt vezérfonal, ami a hit legelemibb fogalmait kapcsolja össze Bibó néhány ismert és fontos szövegével, és arra inspirál, hogy beszéljünk arról, amit látunk és tapasztalunk. Mellettük az az olvasó is talál kedvére való írásokat, aki rendszerező igénnyel szeretne elmerülni Bibó örökségében, és azt keresi, hogy mit mond Bibó Krisztusról, a keresztény erőszakmentesség és a nyugati demokrácia kapcsolatáról. Sokféle olvasóra gondoltam; remélem, sokan sokféle érdeklődéstől indítva fogják a kezükbe venni a könyvet.

■ STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA

Csepregi András: „Boldogok a békét teremtők”. A keresztény erőszakmentességtől a nyugati demokráciáig – Bibó István politikai teológiai megközelítésben. Luther Kiadó, Budapest, 2021. Megvásárolható a kiadó könyvesboltjában és webáruházában (Lutherkiado.hu). Kedvezményes ára 2880 forint

„Ha én tudtam volna...”

Szeretem a népzene. Önkéntelenül énekelgetem a sok év alatt begyűjtött népdalokat, ha nincs különösebb gondolkodnivalóm, szívesen hallgatom is őket. A szövegük viszont mellbe vág időnként. Na, nem csak a pajzán részek, azokat már alig is értjük ma. Inkább azok, amelyek valahogy tudni vélik, ki a jó, az igaz, és ki az elvetemült gonosz. Persze könnyebb lenne az élet, ha feketén-fehéren látni lehetne első pillantásra ezeket a dolgokat, de nagyon nem így van ez.

Karácsony felé közeledve sokszor kapom magam azon, hogy a gazdag kovács történetét énekelgetem. „Ha én tudtam volna, hogy te vagy Mária...” Pedig ez az egyik legnyomorítóbb gondolat, amelyet ismerek.

Emlékszem, még fiatalon, aktív zenész koromban előfordult velem, hogy egy-egy koncertre nem a művészbejárón át akartam bejutni. A hely előkelő volt, az ünneplőruhám nem keltett feltűnést, simán azt gondolták, egy lehetek a közönség soraiból. Különösebben senki nem volt kedves, hagytak álldogálni a folyosón, a ruhatárból szóltak, hogy nincsenek még nyitva, úgyhogy nem tudom lerakni a holmimat. Mondtam, hogy nem is szeretném, megyek hátra a színpad mögé. Kicsit melengetem a hangszerem.

Erre aztán mindenkinek kikerekedett a szeme, hirtelen megváltozott a légkör. „Erre tessék, művésznő. Elnézést, nem tudtuk, hogy ön az. Legközelebb azon a bejáraton kell ám bejönni, mert így összekeverjük a közönséggel, milyen kellemetlen. Van valamire szüksége esetleg? Parancsol egy kávét, teát? Ide teheti le a kabátját. Nyissak ablakot, vagy jó így?”

A különbség zavarba ejtő volt. Azonnal belém is hasított, hogy én magam hányszor viselkedem elutasítóan, lekezelően, ítélkezően másokkal. Olyanokkal, akikről tudni vélem, mennyit érnek, miközben nincs semmilyen „mélybelátási képességem”, csak a felületes szemlélő szemével látom a másikat. És megjegyeztem az önvizsgálatom eredménye. Mert sokszor...

„Ha én tudtam volna, hogy te vagy Mária...” Hát igen, ha világos lenne, hogy az a másik ember – aki elesettnek látszik, szükségét szenved, esetleg még a

kényelmemet is zavarja –, tehát ha tudtam volna, hogy ő, mondjuk, Mária, akkor azért csak összeszedtem volna magam. Akkor akár a kellemetlenségeket is felvállalom, hogy ő békésen pihenhesen. És ha nem tudom, akkor csak nem lehetek mindenki irgalmasa?!

Idén segítő szülőként is vehettem rész az eltérő fejlődésű gyerekek szülei számára tartott *Léleköntő napon*. Sok nehéz sors, összegubancolódott kapcsolat-

nem tudjuk, hogy „ő Mária”? Ritkán születik ezekben az ügyekben jó megoldás. Sajnálom, hogy mi, keresztények is kevésbé vettük fel az ő terheiket, pedig a szükség ordít.

És persze ott a kérdés: vajon kik az én „Máriám” most? A folyton szájaló kamasz fiú a hatodikban? Vagy az írni-olvasni még mindig nem tudó másodikosom, akinek minden órán magam töltöttem ki a munkafüzetét? A kislány,

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: JAMETLENE RESKP / UNSPLASH.COM

rendszer, bizonytalan kimenetelű mecszesés került szóba, mindaz, amit ezekkel az autista és ADHD-s (hiperaktív figyelemzavaros) gyerekekkel megél a család. Ahogy egyik helyről a másikra viszik őket, és sehol sem fogadják be mégsem, az fájdalmasan emlékeztetett a szent család szálláskeresésére. Tanév közben a mi fiunknak is iskolát kellett váltania. Szívszorító és döbbenetes élmény volt.

Pedig nem rosszabbak ezek a gyerekek, csak szükségük lenne egy kis pluszsegítségre. Igen, a szünetben is. Tudom, tudom, milyen fontos a tehetséggondozás. De nem értem, miért nem fontos az is, hogy egy zajt vagy éppen monotonitást nehezebben tűrő gyerek elérhesse a saját képességeinek a maximumát. Mert

akinek mostanában soha nincs kész a házija, mert a szülei válnak, és ő állandóan rájuk gondol? A visszabukott diák, akit még mindig szakál az osztály? A mosdatlan szagú kisfiú, aki naponta odalép hozzám egy ölelésre, pedig nem is hittanosom? Esetleg épp a saját gyerekek, akire a sokféle feladat között valahogy kevésbé jutott erőm, figyelmem mostanában, és most undoksággal jelzi a hiányt? Vagy az a gyülekezeti tag, aki fűt-fát mondott rólam, de most súlyos diagnózist kapott, és az sem biztos, hogy adnak még neki bármilyen kezelést?

Ki az én „Máriám” most? Mi lenne, ha meglátnám benne az Isten tulajdonát? Talán más lenne ez az ünnepem...

■ FÜLLER TÍMEA

„Jézus a reménység, más nincsen!”

Az Ordass Lajos-díjas Madocsai Miklós pótolhatatlan tapasztalatokról és az advent üzenetéről

A Magyarországi Evangélikus Egyház Ordass Lajos-díja annak a felszentelt, feddhetetlen életű, magyar vagy külföldi lelkésznek adható, aki a magyar evangélikusságért kiemelkedően sokat tett. Ez évben Madocsai Miklós nyugalmazott lelkész részesült a kitüntetésben. Évtizedeken át szolgált a budavári gyülekezetben, majd a Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület újjászervezésében vállalt aktív szerepet.

– A díjátadó előtt két héttel tudta meg, hogy Ordass-díjban részesül. Milyen érzések töltötték el a hír hallatán?

– Váratlanul ért: nagy meglepetést okozott a bejelentéssel Fabiny Tamás püspök úr a telefonban. Nem számítottam semmilyen elismerésre, de természetesen nagyon örültem. Hálás voltam, hogy én is részesülhetek benne olyan elődök után, akik korábban Ordass-díjat kaptak egyházunkban.

– Személyes kapcsolata volt-e Ordass Lajos püspökkel?

– Nem volt, de egy érdekes találkozásunk igen. Egyszer Budán, a Fő utcában, egy buszon találkoztunk. Ez 1956 után volt valamikor, az évre már nem emlékszem. Azt mondta: „Vigyázzatok magatokra! Én megyek arra, amerre az Úr kijelölte.” Nem volt benne semmiféle elvárás irányunkban, hogy mögé álljunk. Egyedül is végig akart és végig is tudott menni a saját útján.

– Az ön életútja is tartogatott – a sok évtizedes áldott gyülekezeti szolgálat mellett – nehézségeket is: például amikor hat évre el kellett hagynia a lelkészi pályát. Ám hitét és az evangélium hirdetését soha, egyetlen pillanatra sem adta fel.

– A politika arra kényszerített, hogy ideiglenesen polgári foglalkozást vállaljak, ugyanis olyan körülmények közé kerültem, hogy ez másképp nem volt lehetséges. Akkor már feleségem, két gyermekem volt, el kellett tartanom a családomat. 1961-től a Kőbányai Gyógyszerárugyárban – ma Richter – dolgoztam előbb segédmunkásként, majd technikusként. Kiküldetés volt

ez az időszak számomra, bár ez furcsán hangzik... Tulajdonképpen tanulmányútnak fogtam fel. Érdekes volt együtt dolgozni az ottani proletártársadalom tagjaival. Nem voltak párttagok; mélyen érző

FOTÓ: PETE DÓRA

és együttérző embereket ismertem meg bennük. Különös helyzetet éltem át abban a közösségben. Voltak, akik a környező falvakból jártak be a gyárba, mert elvették tőlük a földjüket. Mások büntetés-végrehajtó intézeti helyükre várva dolgoztak köztünk, s néha hallottam, hogy egy kőbányai kis sörözőben búcsúztatták X. Y. elvtársat, aki másnapról bevonult a börtönbe letölteni a büntetését. Voltak fiatalok is, akik egyetemre készültek, és régi munkásemberek is, akik a megélhetésükért nehéz körülmények között keresték a kenyerüket. Annyi érdekes és pótolha-

tatlan tapasztalatot szereztem a munkások között, amennyit egy teológiai stipendium nem adott volna. S ezért én hálás vagyok Istennek.

– Hogyan emlékszik vissza lelkészi elhívására?

– A konfirmációm után érlelődött meg bennem az érzés. A budavári gyülekezetben akkor Sréter Ferenc hirdette az igét. Bár eredetileg mérnök szerettem volna lenni, biztos voltam a döntésemben a lelkészi hivatást illetően. Nyilvánvalóan a közösség

hatása is benne volt, hogy öten indultunk el 1948-ban a soproni teológiára. Szüleink nem örültek, féltettek: „Pont 1948-ban lelkésznek menni?!” De Isten csodálatos módon mind az ötünket megsegített.

– Köteteiben minden korosztállyal megtalálja a hangot. Gyermekhez, felnőtthöz egyaránt utat talál, hogy a legfontosabb nevet: Jézus nevét hirdethesse áhítataiban, napi csendességhez összeállított füzeteiben, ima- és imádságmozaikjaiban. Mikor, hogyan tudatosult önben, hogy az igehirdetés, a lelkigondozás mellett az íráshoz is talentumot kapott? ▶

– Erre nem is tudok magyarázatot adni. Egyszerűen így adódott az életemben. A lelkesi szolgálatomban mindig mindent leírtam, az igehirdetéseimet is, mert nem tudok improvizálni. Ez az „íráskényszer” valamiképpen hatott az egész pályámra. Nyugdíjaskorom egyik kedves napi elfoglaltsága, hogy régi igehirdetésekből állítok össze kis füzeteket, hozzájuk fűzve verseket, illusztrációkat. Lassan elkészül egy könyvem: magyar írók nem vallásos verseit válogatom össze, s ezekhez rímelő bibliai igéket, illusztrációkat helyezek. A mottója ez: „Az emberben megszólal a vers. Az égben megszólal az Isten. És mint kifeszített húrban, a kettőre reagál a lélek.” Eddig hat kötet jelent meg, most összeállítom az egészet egy kiadványba.

– Fontos szakasz az életében a Fébé újraindulása. Túrmezei Erzsébettel áldott szolgálatot végeztek a rendszerváltás kezdeténél.

– Sajnos ez csőddel végződött. A diakonisszaegyesület a testvérek halála után újra megszűnt. De a magvetés, az,

hogyan felépült a Názáret-templom, mégis eredménye volt annak a sok-sok fáradásnak és imádságnak, amit Erzsébet testvérrel és az utánam következő Fébé-lelkészekkel végeztünk.

– Mit jelent lelkész úr számára az, hogy evangélikus?

– Én nem ismertem meg mást, ebben nőttem fel. Itt érzem otthon magam, ebben a lutheránus közegben. Ezt képviselem, és ennek örülök is. Amellett az ökumenikus gondolatnak mindenképpen a híve vagyok.

– A szolgálatban és a családi életben hűséges támasza van feleségének, Márta néninek a személyében. Isten ajándéka egy olyan társ, aki a hitben éppúgy, mint az élet valamennyi örömeiben és próbatételében támogatja. Hány évet számlálnak együtt?

– Hatvanhetet! Bizony, nélküle nem mentem volna semmire! Tőle kaptam azt az igét egy kis fatáblára írva, amelyet az átadón is idézett a püspök úr: „Buzgókodjatok mindenkor az Úr munkájában,

hiszen tudjátok, hogy fáradozásokat nem hiábavaló az Úrban.” [1Kor 15,58] Amikor Kissomlyón szolgáltam, s magamnak is alig futotta megélhetésre a sorkoszt mellett, ő egyházfiként dolgozott, hogy pénzt keressen.

– Budavár a lelki és a szó szoros értelmében vett otthona is. Hogyan készült az idei adventre, karácsonyra?

– Én már csak írásban. Most készült el egy kis füzetem *Advent és karácsony* címmel. Ezt fogom szétosztani karácsonyra a gyerekeimnek, unokáimnak és talán a dedunokáknak is.

– Kérem, adventi, karácsonyi szóval szóljon olvasóinkhoz is!

– Jézus a reménység. Más nincsen! Ő eljött, és megváltott minket, és azzal búcsúzott, hogy elmegy, hogy helyet készítsen számunkra az ő országában. Mi nem tudunk sem megoldást, sem egyszerű szavakat mondani: elviselni azt, amit el kell hordozni, és reménykedni abban, amivel Jézus minket megajándékozott.

■ STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA

„Itt valódi emberi kapcsolatok születnek”

A Prónay Sándor-díjas Nagy Panka a jelenlétről és a hűséges önkéntesekről

A Magyarországi Evangélikus Egyház Prónay Sándor-díját 2021-ben Nagy Panka magyar-esztétika szakos bölcsész, diakóniai munkatárs, a pilisi Bizsu közösségi tér szakmai vezetője vehette át. Az elismerést azok a magyar és külföldi világi személyek kaphatják, akik kiemelkedő szellemi vagy anyagi támogatással állnak a Magyarországi Evangélikus Egyház mellett.

– Ismerve az élettörténetét, felbecsülhetetlen az az érték, amelyet az elmúlt harminc esztendőben nyújtott – mind szellemi támogatásként, mind az anyagi segítség célba juttatásával – a rászoruló, hátrányos helyzetben lévők számára az evangélikus egyház keretei között. Családi programokba integrál fogyatékkal élő, illetve intézeti gyermekeket, akik a társadalom periferiáján élnek. Jól látom, hogy szinte a saját gyermekeinek érzi őket?

– Igen, ez így van. Önkéntes munkát végzek harminc éve, s az önkéntesség egy különleges kapcsolódás. Nagyon közel van ahhoz, amit egy családban megélt az ember, hiszen a szabadidejéből kínálja fel a saját terét és idejét ezeknek a gyerekeknek.

– Ez az attitűd már a faszori gimnáziumi éve óta megvan önben. Mi volt az az első szikra, az a momentum, amely eldöntötte, hogy ez az ön útja?

– Sőt még korábban, már az általános iskolában kezdődött! A Deák téri evangélikus gyülekezetbe jártam, ahol a Takácsné Kovácsné Zelma lelkészhez tartozó kör nyári nomád táborokat szervezett. Ezekbe a táborokba jártam hatéves koromtól kezdve. Ott találkoztam Andorka Eszterrel, aki megismertett minket ezekkel a gondolatokkal. Nagy hatással volt rám, és érdeklődve hallgattam az elbeszéléseit. Élmény volt megismerkedni a történeteivel, fellelkesítettek. Eleinte nem engedtek nevelőotthonos gyerekek közé, „csak” tizenkét éves koromban került sor arra, hogy egy Batthyány téri öregotthonban elkezdtem önkéntes munkát végezni az iskolatárs-

immal. Tíz évig jártam oda, de a gimnáziumban már a nevelőotthonos munkába is belekezdtem.

– **Periférián élő gyermekek, roma gyermekek, menekült gyermekek köre... Kik részesei még a támogatói szolgálatának?**

– Ne felejtjük ki a mozgássérült gyermekeket, ők is tagjai a csapatunknak. Mindenki felé nyitottak vagyunk, akik a gyermekvédelem látókörében vannak.

– **Legfrissebb projektje önkéntes-társaival a Bizsu-ház. Mi volt a céljuk az elindításával?**

– Három éve indult a kezdeményezés Pilsenben. Az ottani intézetet harminc éve látogatjuk. Az onnan kikerült gyermekek egy része a környező romatelepeken kezd meg felnőtté válását. Ez volt az egyik indítóokunk. Majd jött egy anyagi felajánlás, aminek köszönhetően vásárolhattunk egy parasztházat. Meg kell említenem a családsegítő szolgálat munkatársát, Kotyinszki Szilviát, aki egy tanoda ötletét vetette fel. Ezt végül nem hoztuk

zösség is vágyja ez a figyelmet, szívesen ülnek le mesélni kultúrájukról, értékeikről, szokásaikról. Pilsenben nagy problémát

és fogékony erre! Keresik a válaszokat, szeretnének közelebb kerülni olyan emberekhez, akiknek az élete más, mint az

Nemcsak én, hanem az önkéntes társaim is olyan személyes kapcsolatot építenek ki az intézeti gyermekekkel, amely nem ér véget akkor, amikor az intézeti nevelés befejeződik.

jelent, hogy sok gyerek nem jár iskolába, kimaradnak a tanulásból. Nekik próbálunk mentorokat szerezni, közösségi alkalmakat szervezni, hogy megerősítsük a kompetenciáikat, és minél előbb rendszeresen iskolába járhassanak.

– **A hosszú távú kötődés kialakítása bizonyára kulcsfontosságú a Bizsu-házba kerülő fiatalok esetében is, hiszen így lehet eredményt elérni.**

övék. Olyan sokan jelentkeznek, hogy szinte már a koordinálásuk okoz fejtörést.

– **Végül egy személyes észrevétel: évek óta úgy dolgozom önnel, hogy az elektronikus levelezésben az önkéntes szolgálatának a címén tudom elérni. Ez számomra több mint „technikai véletlen”: mindig is Nagy Panka elképesztő elszántságát és szerénységét mutatta.**

– Szívégyem a Gyermekbárka csoport. Amikor a legnagyobb gyermekem hétéves lett, szerettem volna megmutatni neki azt a bárkás életet, élményt, amelyet annak idején én a Mevisz [Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség – a szerk.] Bárka táborában kaptam. Ekkor támadt az ötletem, hogy jó lenne ebből a korosztályból egy táborba összetételgetni állami gondozott és mozgássérült gyerekeket a saját gyermekeinkkel. Ez komoly üzenetet adhat át a fiataloknak.

– **A laudációját Ittész Szilvia jegyezte. Ebben hallottuk, hogy az utókövetésben is élen jár. Említene egy példát arra, hogy egy segítő kapcsolat hosszú távon pozitív eredménnyel zárult?**

– Nagy előnye az önkéntes munkának, hogy nem pályázatokban gondolkozunk, amik elkezdődnek valamikor, aztán lezárulnak. Itt valódi emberi kapcsolatok születnek! Nemcsak én, hanem az önkéntes társaim is olyan személyes kapcsolatot építenek ki az intézeti gyermekekkel, amely nem ér véget akkor, amikor az intézeti nevelés befejeződik. Hadd osszak meg egy nagyon személyes, friss élményt: a napokban volt egy találkozóm most harminchat éves, állami gondozásból kikerült fiatal felnőttekkel, akikkel nagyon jó volt újra együtt lenni. Sínrre került az életük, a helyükön vannak, és elmondták, hogy milyen fontos volt nekik az az időszak, amit együtt töltöttünk.

■ HAJDÚ TIBOR

FOTÓ: PETE DÓRA

létre, ellenben az önkéntesekkel sikerült közösségi alkalmakat szervezni a gyerekeknek. A Bizsu-házban olyan közösségi tér jött létre, amely találkozási pontot kínál. Több gimnáziumból keresnek meg minket tanárok, diákok, akik szeretnének megismerkedni a roma közösséggel. Örülünk ennek az igénynek, hiszen látjuk, hogy a másik oldalról a roma kö-

– **A „megmentésben” és „felemelésben” én nem hiszek. Abban viszont annál inkább, hogy jelen vagyunk, mi ezt tudjuk kínálni. Az önkénteseink nagyon hűségesek. Nemcsak én, de a velem dolgozó kollégáim is tíz-húsz-harminc éve végzik ezt a munkát. Hiszek abban, hogy ennek lesz folytatása. Öröm látni, hogy a gimnazista korosztály milyen nyitott**

Mesélő úrvacsorai tárgyak

Szubjektív kiállításajánló

Az Evangélikus Országos Múzeum Szeretnek eledele – A tápláléktól a valódi közösség című időszak kiállításán többségükben eddig még ki nem állított, jellemzően gyülekezeti tulajdonban levő tárgyak láthatók. Az úrvacsorával kapcsolatos, 2022. január 30-ig látogatható tárlatot négy, általunk kiválasztott „főszereplő” különleges történetével, illetve üzenetével ajánljuk olvasóink figyelmébe. A tárgyak bemutatásában a kiállítás kurátorai – Harmati Béla László, Kertész Botond és Zászkaliczky Zsuzsanna – voltak segítségünkre.

Elődeink az 1781-es türelmi rendelet iránt érzett hálájukat gyakran úgy fejezték ki, hogy templomaikban, kegytárgyaikban megőrizték II. József képmását. Ezek előképe sokszor egy-egy olyan, az uralkodó népszerűsítését szolgáló metszet volt, amilyen a Szeretnek eledele című képnek is mintául szolgált. A festményt valószínűleg egy Győr környéki magyar nyelvű evangélikus gyülekezet készítette. Az egyenlőséget szimbolizáló kerek asztal körül a katolikus egyházat képviselő pápa, egy ortodox, egy református és egy evangélikus lelkész ül. A papok kezében a felekezetükre jellemző úrvacsorai eszközök: a kehely mellett a pápa és az evangélikus lelkész ostyát, az ortodox pap kanalat, a református lelkész kenyeret tart.

A kép kettős üzenetét a feliratok is megerősítik. Egyfelől az uralkodó iránti hűsége buzdít, amelyet II. József szavai közvetítenek Máté evangéliuma intésének sajátos értelmezésével: „Krisztus Szerzeményét akár mint tartásátok, tsak nékem s Istennek a' díjt megadjátok.” A festmény alatt olvasható vers első sorai pedig a felekezetek közti békességre intenek: „Kenyérből egyaránt négyen osztogattok, Borból ellenben tsak hárman adogattok. De azért egymásra ne agyarkodjatok, A vak buzgóságnak békét hagyjatok.”

A Szeretnek eledele című allegorikus festmény – ismeretlen mester (1790 után). Az Evangélikus Országos Múzeum tulajdona

Kalácsütő forma – ismeretlen készítő (20. század eleje). A szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum tulajdona

Az egyik áruházlánc adventi matricagyűjtő akciójával olcsóbban juthat a vásárló kiváló minőségű, öntöttvas sütő- és főzőedényekhez. Az alumínium, a teflon, a rozsdamentes edények virágkora után visszanyúlunk eleink konyhájához: vas-, réz- és kerámiaedényekkel próbálkozunk.

A kiállított sütőformáról mintha sokat tudnánk, mégis nagyon keveset. Nyilvánvaló, hogy sajnos csak a fele – mégpedig a hátsó – egy harminchat centiméteres báránynak. Más múzeumok, tájházak gyűjteményeiben számos hasonlót találunk, akár bádogból, rézből, mázas kerámiából.

Mikor és miért sütöttek eleink bárányt formázó kalácsot? A katolikusok fontos húsvéti liturgiája az ételszentelés. A megszentelésre – letakart kosárban – elvitt ételek mind Krisztust jelképezik. A bárány sült a páskavacsorára és az Isten Bárányára emlékeztet. A tojás a föltámadásnak, míg a piros festék Jézus kiontott vérének jelképe. A torma az elszenvedett keserűsége, a kalács sütés az isteni szeretet tüze utal. Feltételezhető, hogy bárányhoz nehezen jutók körében alakult ki a szokás, hogy a húsvéti kalácsot formázzák bárány alakúra.

FOTÓK: TORDAI RÓBERT

Oltárkép – ismeretlen bécsi (?) mester (1750 után). Az Ecsenyi Evangélikus Egyházközség tulajdona

A Somogy megyében található és a török hódoltság alatt elnéptelenedett Ecsenybe 1758 körül a Tolna megyei Kismányokról német evangélikusok települtek át. 1785-ben vályogból és égetett téglából építették első oratóriumukat. Az 1812-ben felújított templomuk 1842–1843-ban nyerte el ma is álló formáját.

A gyülekezet egykori lelkésze, Berkényi Ede 1922-ben Bécsből hozta haza a gyülekezeti teremben ma is látható, nagy méretű, teljes egészében faragott és festett úrvacsora-jelenetet, amely egyedülál-

ló nemcsak a magyar evangélikus anyagban, de a hazai egyházművészetben is. Az egyik érdekessége az igényesen kifaragott és díszesen megfestett jelenetnek, hogy a figurák minél hátrébb állnak vagy ülnek, annál kevésbé plasztikusak. Ugyanakkor minden tanítvány arca egyedi vonásokat hordoz, és alakjuk is arányosan, a perspektívához igazodva készült. A jelenet enyhe alulnézetre van komponálva. A kompozíció felső harmadában a keretbe ívesen beilleszkedő falemez zárja le a teret. Itt a háttér mélysége nincs kifaragva, hanem az

ismeretlen művész festett perspektívával egészítette ki a faragott teret.

A jelenet az úrvacsora szerezetetésének magasztos pillanatát a tanítványok egyedi, dinamikus gesztusokban megnyilvánuló reakcióival érzékelteti. A résztvevők hol feszülten figyelnek, hol tenyerükbe hajtják fejüket, hol pedig imára kulcsolt kézzel követik az eseményeket, mintegy előrevertíve az elkövetkező drámai történéseket. Csupán Júdás néz ki a képből a nézők felé egykedvűen, kezében szorongatva az árulásért kapott pénzeszacskót.

Fedeles kupa – Hans I. Peters (1560 k. – 1630), Augsburg. A Tiszaföldvári Evangélikus Egyházközség tulajdona

Úrvacsorai kannának bizony igen picike ez az arasznyi edény, amelyhez hasonlót női készletekből ismerünk a 16–17. századból. Ezüstből készült, különféle ötvöstechnikákkal alakították ki a gazdag, műves – és lássuk be, „világias” – ornamentikát, amelyben indák és gyümölcsfüzérék öveznek puttókat, a kanna fülét pedig hermaszerűen képezték ki.

A remek darabot az augsburgi, evangélikus vallású ötvös, Hans I. Peters (1560 k. – 1630) készítette, a hitelesítő jegy szerint életének második felében. Hogy került a Podmaniczky család tulajdonába, nem tudjuk, de a fenekén ol-

vasható vésett monogram szerint báró Podmaniczky János – három gyülekezet felügyelője és Tiszaföldvár mezőgazdaságának fellendítője – adományozta a gyülekezetnek 1817-ben, talán a reformáció jubileuma alkalmából. Kevéssel később ugyanő evangélikus paplakot és tanítólakot is épített a többségében reformátusok lakta településen.

Számos példát találunk protestáns gyülekezetekben arra, hogy világi használatra készült tárgy végül „megszentelődve” és sokszor az adakozót is megörökítve gazdagítja a közösséget, és vesz részt a liturgiában.

■ Összeállította: BODA ZSUZSA

HARMINCÉVES AZ ÖKUMENIKUS SEGÉLYSZERVEZET

Türelem, bizalom és számtalan újrakezdés

Nappali melegedő és segélyközpont – kapaszkodó a peremen

Csepel. Akik nem itt laknak, azok közül valószínűleg nem sokan tudják, hogy a gyárterület és a lakótelep mellett Budapest e kerületének egészen bájos, kertvárosias szeglete is van, amely inkább takaros vidéki falura hasonlít. A XXI. kerületben működik az Ökumenikus Segélyszervezet segélyközpontja és egyik hajléktalanmelegedője is, nem véletlenül, hiszen sokan élnek itt a társadalom peremére szorultak közül. Hogyan lehet egyszerre segíteni hajléktalanokon, időseken, családokon, milyen feladatai vannak a segélyközpontnak? Erre keressük a választ riportunkban.

Tízemeletes panelházak árnyékában bújjik meg – két kisebb épületben – a segélyszervezet hajléktalanok ellátására szakosodott nappali melegedője. Leginkább regisztrált ügyfelek térnek be ide, ehhez csupán személyes okmányokra és érvényes tüdőszűrő-vizsgálati papírra van szükség.

„Aki idejön, annak komolyabb segítségre van szüksége, csak úgy, alkalmilag nem térnek be hozzánk – mondja

Horváth Mónika intézményvezető. – Ha valaki bejelentkezik, akkor a felvételi beszélgetésen elmondjuk, hogy kik vagyunk, mit csinálunk, miben tudunk segíteni, és természetesen meghallgatjuk, hogy a jelentkezőnek mire van szüksége pontosan. Elsősorban utcán élő hajléktalanok a gondozottaink, de maga a csepeli közeg megkívánja, hogy nagyon elszegényedett nyugdíjasokkal, illetve családokkal is foglalkozzunk.”

VAN SIKERTÖRTÉNET

Az első épületben zajlik az ügyfélfogadás, és itt van lehetőség fürdésre, mosásra, adományok átvételére, étkezésre. A másik épületben a személyes, akár egyéni kéréseket intéző beszélgetések zajlanak. Mintegy hatvanan vannak az állandó ügyfelek, közülük tíz-húsz a régi segélykérő, a többiek rotálnának. A helyzetüket a hullámzó szociális állapotok is meghatározzák. A régóta meglévő ügyfelek esetében beszédes, hogy a környezet, amelyben élnek, mennyire tudja őket segíteni vagy éppen ellenkezőleg: visszahúzni.

Az Ökumenikus Segélyszervezetnek ebben az intézményében hat főállású szociális munkás, egy megállapodásos segítő és egy biztonsági őr alkotja a dolgozói csapatot. Ám egy hajléktalanmelegedőben

járva ott motoszkál az emberben a kérdés: van ezen a területen egyáltalán sikertörténet? És jó hallani a választ a szakembertől.

„Az egyik ügyfelünket három éve ismerem meg, mikor idekerült Csepelre a segélyszervezethez. Ez a férfi akkor az ötvenes éveiben járó, masszív alkoholista volt, akiben megvolt a lehetőség a gyógyulásra, javulásra, de valahogy sosem sikerült neki. Ittas állapotban nagyon sokszor volt agresszív, mi mégis nagyon hamar megtaláltuk egymással a közös hangot – kezd a történet ismertetésébe Horváth Mónika. – Ő tipikusan az az ügyfél volt, akít eleinte mindenhova kísérni kellett az ügyintézésre. De amikor eljött a pillanat, hogy egyedül tudta a dolgait intézni, egyedül szervezte meg, hogy legyen háziorvosa, attól kezdve változás következett be az életében, kinyílt. Büszkén mondhatom, hogy mára már albérletben lakik, nyolcórás, bejelentett állása van, és boldogan élnek az élettársával. Ám ez a nagyon örömteli eset tényleg ritka.”

Sokaknak nem jön el az áttörés az életükben, nem tudják megtenni az egyes lépéseket magukért, inkább maradnak az utcán. És olyan is van, aki nem magáért, hanem megfelelési kényszerből, a segélyszervezeti dolgozókért csinálja meg a kért dolgokat, de ezek a döntések nem vezetnek kiúthoz.

„A sikerhez ketten kellene: az ügyfél és a szociális munkás. Kettejük különleges bizalmi kapcsolata és tenni akarása vezethet a jó irányba. Olykor a szociális munkásnak – mondhatni, már sértő módon – bele kell lépnie az ügyfél személyes életébe, hogy rá lehessen jönni, mi a gát,

A segélyszervezet hajléktalanok ellátására szakosodott nappali melegedője

miért nem tud megtörténni a változás. De az is megesik, hogy az ügyfelek »vizsgáztatják« a szociális munkásokat, hogy felmérjék, megbízhatnak-e bennük. Türelem, bizalom és számtalan újrakezdés hozhatja el az eredményt” – tudjuk meg Horváth Mónikától.

EMBERSÉG ÉS NYUGALOM

A hajléktalanellátásban dolgozni sziszifuszi munkának tűnhet. Míg a gyerekeken vagy akár az állatokon mindenki örömmel segít, a társadalom peremére sodródottakat nehezen tudjuk elfogadni, megérteni, pláne segíteni. Ritka, hogy valaki kifejezetten ezt a szakterületet válassza magának. A csepeli intézményvezető azonban rajongással beszél a munkájáról.

„Mikor diákként azt mondtam, szociális munkás szeretnék lenni, sokan kérdez-

ték tőlem, hogy miért csinálnám. Mostanra úgy tudom megfogalmazni, hogy azért vagyok szerelmes a szociális munkába és azon belül is a hajléktalanellátásba, mert itt csak az számít, hogy milyen ember vagyok valójában. Itt nem érdekli a másikat, hogy milyen a telefonod, vagy van-e műkörmöd. Itt ha őszinte – mondhatjuk: nagybetűs Ember – vagy, akkor mész valamire, csak ez számít. Persze a szociális munkán belül is mi, a hajléktalanellátásban dolgozók vagyunk azok, akik csúnyán beszélnek, tetvesek, rühesek lesznek” – meséli nevetve Horváth Mónika.

„Mikor belépek ide, mindig nyugalom van, családias környezet fogad. Minden nap többszöri étkezést kapunk, kezdve a reggelivel, akár még repetát is, ha van rá lehetőség. Télen meleg teát, hogy átmelegedhessünk, nyáron hideg üdítőt, limonádét, ami a hőségben igazán jólesik az embernek, pláne kánikula idején – ezt már az egyik ügyfél, Zoltán meséli. – Olyankor figyelnek arra is, hogy több időre beengedjenek az épületbe, nehogy valamelyikünk hőgutát kapjon. Vannak korlátozások, de azok betartásával próbálnak emberségek lenni itt Csepelen. Persze jó lenne több időt itt tölteni, akár csak az udvarban leülni, elbeszélgetni a másikkal. Szállón vagyok én is, a barátaim is, de próbálunk arra figyelni, hogy ne úgy nézzünk ki, mint a hajléktalanok. Valahova jutottunk sajnos, de próbáljuk összeszedni magunkat, és ebben ad segítséget a segélyszervezet.

Az itt dolgozókat név szerint fel tudom sorolni. Az intézményvezetőhöz, bármilyen elfoglalt is, mindig lehet kérdéssel fordulni, mindig meghallgatja az őt kérdezőt, legyen szó egy hivatalos papír elintézéséről vagy csak simán egy beszélgetésről. ▶

Horváth Mónika intézményvezető az ügyfeleivel

A jó szó mellett olyan alapvető segítség-
gekre kell gondolni itt, a nappali melege-
dőben, mint a tiszta törülköző, a tusfürdő,
fertőtlenítő, vitamin és természetesen a
napi többszöri étkezés.”

BIZTONSÁGÉRZET BÉKEIDŐBEN ÉS JÁRVÁNYBAN

A csepeli hajléktalanmelegedőben sokszí-
nű csapat dolgozik: van idős, és van egé-
szen fiatal, van diplomás, és van egykori
hajléktalan, tapasztalati segítő. Így tudnak
igazán szerteágazóan segíteni. A felvételi
beszélgetésnek is az a lényege, hogy ki-
derüljön, az ügyfélnek mire van szüksége
pontosan. Időnként csak egészen egyszerű

séggel élek, amit kínálnak. Az étkezés, a
fürdés, mosás, amikor csak lehetőség van
rá. A hajléktalanlétből kijönni nemcsak
egy emberen, a szociális munkáson múlik,
hanem kettőn áll a vásár. Semmibe nem
kerül elmenni a tüdőszűrőbe, elintézni a
papírokat, beadatni az oltást. Bennem van
felelősség a másik iránt, mert nem akarom,
hogy beteg legyek, vagy megfertőzzek
mást” – mondja Attila, egy másik ügyfél.

A járványhelyzet a szociális szféra dol-
gozóit és ellátottait is nagyon megterhel-
te, hiszen korlátozni kellett a létszámot, a
bent tartózkodás időkeretét is, sok új ügy-
fél is jelentkezett. Rendkívül nehéz volt a
tizenkét főben meghatározott létszámkor-
látot betartani az előző télen is.

papírom is. Fontos, hogy itt van ingyenes
tárolószekrényünk, be tudjuk tenni a vál-
tóruhánkat, így mindig tiszták lehetünk, és
nem nézünk úgy ki, mint a hajléktalanok”
– meséli Norbert.

A járvány újbóli fellángolásával a mun-
katársak továbbra is nagyon odafigyelnek
a biztonságra. Kötelező a maszk, ugyan-
akkor az ügyfelektől nem kérnek kötele-
zően védettségi igazolványt, hiszen így
lenne olyan, akít nem engedhetnének be,
ez pedig ellentétes az intézményvezető
elveivel. Bár a hajléktalanok között is so-
kan vannak, akik felvették az oltást, de ha
valakinek nincs védettségi igazolványa, az
nem lehet kizáró ok – ő is kap ételt, és
átmelegedhet Csepelen.

KÖZPONTOSÍTOTT SEGÍTSÉGNYÚJTÁS

A hajléktalanmelegedőtől kissé távolabb, a
kertvárosi részben, egy egykori, mára fel-
újított iskolaépületben működik 2015 óta
a segélyszervezet segélyközpontja. Sok-
szor megmosolyogják ezt azok a dolgozók,
akik anno ide jártak iskolába. A központ-
ban összesen öten dolgoznak bent, de kül-
ső segítségként van jogász, adószakértő
tanácsadó vagy épp pályázatfigyelő mun-
katársuk is, aki egy-egy esetben szakmai
tanáccsal segít.

A segélyközpont vezetőjétől, Révfalvi
Dorottyától megtudjuk, hogy míg a 2000-
es évek elején hetente három segélykérő
jelentkezett, addig mára ez a szám rend-
kívül megugrott. A tavalyi év mérlege
hetvenhétezer kérés volt, azaz a korona-
vírus-járvány alatt több mint ezernegyszáz
segélykérés érkezett hozzájuk hetente
mindenféle módon: telefonon, postai le-
vélben, e-mailben.

A munkatársak közül egyesek a be-
érkező segélykérésekkel foglalkoznak,
eldöntik, mely esetekben kell azonnal
segíteni, mert komoly krízishelyzet van a
háttérben. Van, aki a nagyobb stratégiai
partnerekkel, cégekkel tartja a kapcsolatot,
hiszen a vállalatok nem tudnak a segélyké-
rőkkel szakmailag foglalkozni, ezért a meg-
kereséseket átírnyítják a segélyszervezet-
hez. A vállalatokkal közös segítségnyújtás
sokszor háztartási gépek, tisztítószerek,
zöldség-gyümölcs, pékáru megfelelő mó-
don való célba juttatását jelenti.

Mint megtudjuk, az ügyfelek egyik
felét levelezés alapján – „papíralapon” –
kezelik, a másik felét pedig a „terepen”, a
megsegítették otthonaiban. Tehát az itt
dolgozók beosztják, hogy ki mikor van az

A segélyszervezet segélyközpontja

információra vagy egy váltás tiszta ruhára,
de előfordul az is, hogy az itteni szakem-
berek nem tudnak segíteni, és a Család-
segítő és Gyermejköléti Szolgálathoz kell
küldeniük egy-egy jelentkezőt. És sajnos
sokszor olyan is van, hogy egy-egy króni-
kus beteg kisnyugdíjas ügyfél nem tudja
magának megvenni a gyógyszereit – még
ha csak havi ötezer forintba kerülnek is –,
így a gyógyszerkiváltásban kell neki segít-
séget nyújtani.

Az intézményvezető által említett em-
berség és tisztelet nemcsak a dolgozók,
de az ügyfelek számára is fontos. „Kint
lenéznek minket, de itt nem kezelnek le.
Biztonság is van, mert van őr is. Akik itt
dolgoznak, mind kedvesek, normálisak,
mindenkit név szerint fel tudok sorolni
én is. Itt még a biztonsági őrral is lehet
jókat beszélgetni vagy meginni vele egy
kávét, bármiben segít, és ha valamit nem
tud, akkor utánakérdez. Minden lehető-

„Ilyenkor végtelenül nehéz a tizen-
harmadik embernek azt mondani, hogy
őt már nem tudjuk beengedni, várnia kell
még egy órát, úgy, hogy tudom, hogy az
egész éjszakát az utcán töltötte mínusz
tíz fokban” – árulja el Horváth Mónika.
Ugyanakkor azt is megtudjuk: az intéz-
ményvezető nagyon büszke arra, hogy a
rendkívül nehéz időszak ellenére náluk
egy ügyfél sem fertőződött meg, senkit
nem vesztek el sem a kollégák, sem az
ügyfelek közül.

A biztonságérzet pedig nemcsak a
járványhelyzetben, hanem békeidőben is
fontos egy ilyen intézményben. „Ahogy
ide bejövök, nincs bennem az a szorongás,
hogy lenéznek, mert hajléktalan vagyok.
Az összes dolgozó nagyon segítőkész.
Lehet beszélgetni is, kérdezni is. Ember-
számba vesznek minket, és ez jólesik. Amit
lehet, azért én is megteszek persze, hiszen
az oltást is beadattam, van tüdőszűrős

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

Révfalvi Dorottya, a segélyközpont vezetője (középen) a munkatársai körében

irodában, és ki az, aki éppen családlátogatásra megy.

Sokan úgy keresik a segélyközpontot, hogy nem igazán tudják, milyen segítségre lenne szükségük. A jól irányzott segítségnyújtás alapja pedig az, hogy a szakemberek megismerjék az esetet. Ha valaki például azzal fordul a szervezethez, hogy „tönkrement az életem”, akkor utána kell járni, mi a pontos és hatásos segítség, amelyre szüksége van. Például nem célszerű konzerveket adni, ha a segélykérőnek a tartós élelmiszer helyett inkább életvezetési tanácsadás lenne a valódi segítség.

A központ vezetője úgy fogalmaz: komoly előkészítő munka előzi meg a konkrét segélyezési döntéseket. Ugyanakkor a segélykérő együttműködése is fontos. Aki csak elvár, türelmetlen, annak meg kell tanítaniuk azt is, hogy a támogatásért valamit neki is tennie kell – például egy-egy befizetetlen számla kiegyenlítése esetében be kell tartania a közösen kidolgozott törlesztési ütemtervet.

EMLÉKEZETES ESETEK

A heti több mint ezer megkeresésnek nem mindegyikét követi sikeres segítségnyújtás, ezért is adódik a kérdés: mely esetekre emlékeznek vissza szívesen, jó emlékként? Révfalvi Dorottya az egyik sikertörténetnek azt tartja, hogy a segélyszervezet ál-

tal egykor megsegített egyik kisgyermek, akit egykor a karjaiban tartott, ma már anyuka, és a korábban hallott életvezetési tanácsokat a gyakorlatban kamatoztatja; a gyermekkori nehézségek ellenére ma már rendben van az élete.

„Az én egyik legemlékezetesebb esetem egy ételosztáshoz kötődik. Az egyik évben már reggel nyolc órakor, amikor még csak az előkészületek zajlottak, megjelent egy férfi. Másnap reggel ugyanígy ott állt. Mikor vittem neki egy bögre meleg teát, elmesélte, hogy vidékről jön, és ugyan nagyon szeret a sátorban beszélgetni a többiekkel, és elfogyasztani az ebédet, de aztán még egyszer beáll a sorba, hogy elvihesse a családjának az aznapi meleg ételt. Mivel az egész családnak nincsen

annyi pénze, hogy elutazzon Budapestre, ő korán érkezik, és a végéig marad, hogy ne csak neki, hanem a családjának is jusson enni. Ő a nagypapa, aki ingyen tud utazni, így szervezi meg, hogy ne éhezzen a családja” – meséli Ardelean Mária munkatárs.

Az itt dolgozók örömét egyikük így fogalmazza meg: „Feltöltöttek azok a hívások, e-mailek, amikben az ügyfelek visszajeleznek nekem, hogy milyen sokat számított az, amit kaptak, és honnan hova sikerült eljutniuk az általam közvetített segítséggel. Ez nagyon jó érzés.” Egy másik munkatárs, Szabó Mária hozzáteszi: „Bármennyire klisésen is hangzik, nagyon jó adni, és olyan jó látni, hogy sikerült segíteni!”

■ KÉZDI BEÁTA

Idén harmincéves az Ökumenikus Segélyszervezet, amely az évfordulóra a Luther Kiadóval közösen különleges meglepetéssel jelentkezett. Az És te mit kaptál? – Történetek arról, miért nagyobb öröm adni, mint... című könyvben közismert önkéntes segítők, illetve megsegítettek mesélnek arról, mit jelent számukra adni és kapni. A kötet megvásárolható a kiadó könyvesboltjában és webáruházában (Lutherkiado.hu). Kedvezményes ára: 3600 forint.

Egek, harmatozzatok!

Megkondul a déli harangszó a Vízivárosban, és száll a havas háztetők felett. December 23. van. A hetek óta szürke várost fehérré változtatta az előző délutántól másnap reggelig tartó, sűrű hóesés. Minden puha, békés, csendes. A közlekedés zajai tompák, a forgalom lelassult, mindenki óvatosan, nyugodtan lépeget, a járművek sem sietnek. Csak a hólapátok járdákat, lépcsőfokokat karistoló hangja szűrődik be az otthonokba.

A nagyvárosban ilyenkor gyönyörű a tél. A budai ékszerdobozka a Várhegy lábánál javában készülődik. Az ablakból lámpafény szűrődik ki, égősorok villannak a megmozduló függönyök mögött, elektromos gyertyatartók fénylő háromszöge áraszt meghittséget. Mintha mesebeli képeslapot nézegetnénk. Fehéren világít be a hó a tetőkről a szobák ablakain; a korán sötétbe hajló délutánt is meseszerűvé teszi majd ez a szépség, mire felgyulladnak a meleg, sárga fények az utcán.

A fekete, mívés öntöttvas kandeláber tetején megült egy kis hó, a padokon fehér párna. A hegyoldal teraszos elrendezése miatt sajátos fekvésű kis budai kerület rész foghíjtelkein még érintetlen a sok hó. Néhányan a hegyoldal felé tartanak szánkóikkal a girbegurba, szabálytalan utcákon: itt-ott van egy jó kis lejtő, amelyet birtokba vehetnek a gyerekek. Az otthonokban eközben lázas sürgölődés zajlik. Sütés-főzés, takarítás, ajándékcsoomagolás, illatok, ünnepváró dallamok. De hívogat a kinti világ is. Jó lenne kiélni, míg ilyen szép, tiszta az égből hullott áldott fehérség, amíg tart a testet-lelket felélénkítő, fagyponnalatti hőmérséklet. A város már 23-án, szenteste előtt kapott egy ajándékot – az Ajándékozónak így tetszett abban az évben, s aki tehette, örömmel nézte, birtokba vette.

Talán az olvasónak is van hasonló, hajdani decembert idéző emlékképeslapja – hiszen ez az enyém –, de már rég a múlté.

Az emlékezés régi karácsonyokra azonban része lehet az ünnepbe érkezésnek. Adventben minél nagyobb a belső csendünk – s erre sokan törekszünk minden zavaró körülmény ellenére –, annál részletgazdagabb, színesebb lehet a kép,

ha visszafelé tekintünk. Megláthatjuk rajta szeretteinket, akik már nincsenek velünk; otthonokat, amelyekből azóta elköltöztünk; álmokat, amelyek valóra váltak; aggodalmakat, amelyek eloszlottak. De főleg azt, aki az úton vezetett.

A jelen talán más, a jövőre nézve új álmokat szövünk. De bizakodunk abban, aki ezen az ünnepen eljött, értünk emberré lett: bízva hisszük, hogy velünk lesz, bárhol érjen is minket karácsony

Megváltónkban az Isten szeretete mélységes, változatlan. Erős vár – amelyet a budai vároldal egykori lakója különösen is meghitt, kedves metaforaként őriz.

„Egek, harmatozzatok a magasból, hulljon igazság a fellegekéből!” (Ézs 45,8) Ez advent negyedik vasárnapjának egyik igéje. A mennyei Atya tudja, mire van szükségünk, s megadja, ha szívből kérjük: hullasson ránk, utána vágyakozó gyermekeire harmatot, igazságot, az élet

BUDAPEST I. KERÜLET, TABÁN - FOTÓ: FORTEPAN / KONOK TAMÁS ID.

szentestéje. A betlehemi Gyermekek születését várjuk az ideai esztendőben is. Ő reménységünk, hitünk, életünk Forrása.

Múlt, jelen és jövő karácsonyok néha a mi lelkünkben is összeérhetnek, találkozhatnak, mint Charles Dickens egyik legszebb regényében, a *Karácsonyi énekekben*. S ahogy Scrooge úr – a mogorva mizantróp, aki lélekben újjászületett ebben a tanulságos felnőttmesében –, mi is megbékélhetünk. Megnyílt az ég, értünk, hogy mától szeretettel, megbocsátva és megbocsátatva, derűvel éljük az életünket. Hálával, tudva, hogy Isten kezében voltunk, vagyunk és leszünk. Minden változhat, mi magunk is – de Jézusban, a megszületett Gyermekekben,

feltételeit. Ajándékainak anyyi jele, apró és nagy bizonyága árad ránk! Hogyne adna mindent oda, hogyne borítaná ránk szeretetének védelmező, puha takaróját, amely csendet, megpihenést, békét, biztonságot jelent. Megszületett, emberré lett, olyan közel jött, mint soha azelőtt.

Talán csak nosztalgia, hogy évtizedekig sem lehet elfelejteni egy varázslatosan fehérbe borult téli, ünnepi hegyoldalt? Lehet. De inkább egy mozaik része, amely majd bekerül a nagy, színes képbe. Amikor minden apró darabka a helyére kerül. Mozaik, amelyen az látható: az Isten akkor is, mindig ott volt, őrzött, szeretett. Hétköznapon, ünnepen.

■ S.-K. D.

Tisztelt Olvasónk, Előfizetők!

December van. A visszatekintés és az előretétekintés, a zajos rohanás és a belső csendességre vágyás, a várakozás és az ünneplés időszaka. Így mind egyszerre, mondhatni, egy időben. Jobb lenne egymás után megélni mindent külön-külön, de valahogy mégis ez mind egyszerre van. Jól van ez így.

2021 sem olyan év volt, mint amilyennek elképzeltük. Inkább olyan, mint a kisgyermek, aki épp hogy megtanul lépdelni, de rögtön szaladni akar, és persze elesik. Nincs jól ez így – gondolja magában. Türelmetlen. Ő menni akar, szaladni, világot látni, de most fekszik a földön. Talán fáj is neki, de talán csak a tudat fáj, hogy pórul járt.

Tavasszal óriási reménységgel vártuk a nyitást, hogy újra találkozunk. Vártuk az eseményeket, a gyülekezeti, közösségi történéseket. Vártuk, hogy visszatérjünk a megszokottba. Együtt olvastunk és gondolkodtunk az irgalmasságról az *Evangélikus Élet* lapjain, és együtt kerestük a keresztény identitást; együtt értelmeztük többek között az ötszáz éve elhangzott lutheri mondatot – „Itt állok, másképp nem tehetek” – a *Credo* folyóirat hasábjain, valamint a megújult *Evangélikus.hu* honlap oldalain. 2021-ben megújult a *Lutherkiado.hu* weboldal is, és folyamatosan bővültek a kiadó közösségi médiaoldalai. A teológiai gondolkodást segítő és inspiráló *Lelkipásztor* folyóirat mellett megjelent továbbá huszonnyolc kötet is a Luther Kiadó gondozásában.

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Hálásan köszönjük olvasóinknak a megtisztelő figyelmet, köszönjük a közösséget!

Visszanézve belerohantunk a nyárba, majd az őszbe, most pedig végső soron megint csak fekszünk a földön. Maszkban és távolságot tartva várjuk a karácsonyt. Próbáljuk értelmezni a kifürkészhetlent.

A földön fekvő gyermek mögött a háttérben a szülő csak szelíden mosolyog. Persze sajnálja is, felsegíti, óvatosságra inti, lassabb lépetekre biztatja, de

legbelül mégiscsak mosolyog, mert tudja, hogy a csemete feláll majd, és mehet tovább az úton. Reménység szerint felé. „Aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el” – szólít meg minket is az ige (Jn 6,37) most és az új év során is. A 2022. év igéjénél talán több reménység nem is kell nekünk. Jézus nem küld el. Nála maradhatunk.

Így szeretnénk felállni újra a földről. Ebben a reménységben szeretnénk jövőre is találkozni, személyes közösségben lenni a Teremtővel és egymással is. Számos régóta tervezett nagy egyházi esemény, országgyűlési választás, népszámlálás is lesz 2022-ben. Feladatokban nem lesz hiány a sajtó és a könyvkiadás területén sem, számos ötlet vár megvalósításra, jó néhány fejlesztés áll előttünk.

Az év igéjének reménységéből merítsünk mindannyian! Maradunk tisztelettel az önök társai az úton jövőre is. Hálás szívvel kívánjuk, hogy maradjanak olvasóink, maradjanak gondolatközösségünk részesei 2022-ben is!

■ ANTAL BÁLINT,
a Luther Kiadó igazgatója

Árak, előfizetési díjak 2022-ben		egy évre	fél évre	negyed- évre	egy példány
Evangélikus Élet	nyomtatott	15 600 Ft	7 800 Ft	3 900 Ft	600 Ft
	digitális	7 800 Ft	3 900 Ft	1 950 Ft	450 Ft
Lelkipásztor	nyomtatott	14 400 Ft	7 200 Ft	–	1 200 Ft
	digitális	8 100 Ft	4 050 Ft	–	700 Ft
Credo	nyomtatott	4 800 Ft	–	–	1 300 Ft
	digitális	1 800 Ft	900 Ft	–	450 Ft

Kedvezmények az Evangélikus Élet nyomtatott példányaira:
6–10 darab vásárlása esetén 5%, 11 darabtól 10% engedmény

FOTÓ: CENTRÁLSZÍNHÁZ.HU

Kultúrát a fa alá

Vár a színház, vár a mozi

A világjárvány igencsak visszazorította a kultúrafogyasztásunkat, talán még a legszántabb színház- és mozirajongók is visszavettek a tempóból. Ezért most három olyan történetet ajánlunk, amelyek miatt érdemes kimozdulni és újra mozi-, színházjegyet venni.

Csoda az ember. Mi történik, ha feljelenünk mindenkit, aki nekünk nem tetsző módon viselkedik? Hogyan kezeljük, ha nyugdíjas édesanyánk váratlanul egy udvarlóval állít haza? Mit tegyünk, ha a szomszédasszony egy nap megöli a férjét? Meddig mehetünk el a karrier érdekében, eladhatjuk magunkat? – ilyen kérdéseket jár körbe Alan Bennett színdarabja, amely eredetileg tizenhárom részes monológ-sorozatnak készült a BBC brit televíziótársaság számára 1988-ban. A több díjat nyert alkotás címe – *Beszélgő fejek* – egy televíziós szakkifejezést vett kölcsön.

Bennett elgondolkodásra készítő történetei hétköznapi emberekről szólnak, akik extrém helyzetekben találják magukat. A színpadon elhangzó négy monológ hol humoros, hol egészen megrázó, de mindegyik tükröt tart elénk. A brit szerző iróniája, egyszerre kifinomult és fordulatos történetmesélési technikája egyszerűnek tűnő emberi sorsokat mutat be és emel a

fókuszba, éppen azért, hogy megmutassa: minden ember élete kivételes.

„Ha elég közel hajolunk, kiderül, hogy a távolról szürke emberek élete egyedi és megismételhetetlenül érdekes, csakúgy,

mint mindannyiunké. Bennett ítélkezés nélkül, csak egy nagyítóval néz rá egy-egy ember életére. Így segít meglátnunk, hogy a legszürkébbnek tűnő élet is vetkszik egy görög dráma hőséneke sorsával. Megrendítően kiszolgáltatott, mégis reményteli és gazdag életutak bontakoznak ki, melyek néha megríkatják, néha megkacagtatják az embert, de mind azt mutatja, mekkora csoda az ember. Fontos, hogy legyen szívünk és fülünk ennek befogadására!” – fogalmazott Puskás Tamás, az előadás rendezője.

A Centrál Színház legújabb előadásában minimális a díszlet és a jelmez: a négy karakterhez passzoló ruha, négy szék, némi kiegészítő. Puskás Tamás nem gondolta túl Bennett művét, „csupán” ki-

választott négy kiváló színészt, akik harminc-harminc perces monológokban viszik magukkal a letaglózott nézőt.

Borbás Gabi mániákus kisvárosi nénije, Scherer Péter autisztikus vénlegénye, Liptai Claudia született kertvárosi felesége, Sztarenki Dóra feltörekvő színésznője egészen elképesztő. A *Beszélő fejek* kétórányi – inkább elgondolkodtató, mint felhőtlen – kikapcsolódás. (Beszélő fejek. Centrál Színház. Rendező: Puskás Tamás; szereplők: Borbás Gabi, Scherer Péter, Liptai Claudia, Sztarenki Dóra.)

Karácsonyi romantika és nevetés. Talán romantikus vígjátékot írni és forgatni a legnehezebb filmes feladat, hiszen rendkívül vékony a határmezsgye az ízléses, bájos humor és a giccs, az olcsó poénok sora között. Tiszeker Dániel *Nagykarácsony* című mozija szinte majdnem megtalálta a tökéletes egyensúlyt.

A történet bájos: Arnold, a lánglelkű tűzoltó bátor, jó munkaeerő, minden kollégájának példaképe, karácsony előtt pedig meg akarja kérni a barátnője kezét – nem is akármilyen körítéssel. A romantikus pillanat azonban katasztrófába torkollik: nemcsak a szívét törlik össze, de egy furcsa baleset hatására még tériszonyos is lesz. Ennél nagyobb csapás pedig aligha érhet egy tűzoltót. A bevetésekről egy karácsonyi vásárba számúzik egy gyermekelőadás tűzvédelmi ügyeletesének. De minden rosszban van valami jó, hiszen megismerkedik egy szuperlelkes tanító nénivel, Eszterrel – bár Arnoldot eleinte a vásár, a gyerekek, sőt talán még a tanítónő lelkesedése is idegesíti. Ám lassanként, igen sok kaland árán rádöb-

ben, mit kell tennie ahhoz, hogy új életet kezdhessen.

Az első magyar karácsonyi filmben szerethető és esetlen, antipatikus és idegesítő, tehát nagyon is ismerős karakterek sora látható, ezért bocsáthatók meg az esetleges dramaturgiai vagy ízlésbeli bakik, mert végeredményben egy szívet melengető, kedves vígjátékkal készülhünk az ideai karácsonyra.

PILLANATKÉP A KABARÉ CÍMŰ ELŐADÁSBÓL – FOTÓ: DÓMÓLKY DÁNIEL

A mozi két nagy erőssége a színészválasztás és a zene. Az előbbiről csak szuperlatívuszokban lehet beszélni: Ötvös András, Zsigmond Emőke, Pokorny Lia, Scherer Péter, Szabó Kimmel Tamás, Rujder Vivien játékában nem lehet hibát találni. Kisebb epizódszerepekben szíporakázhat Hernádi Judit és Szerednyey Béla is. Érdemes megemlíteni a gyerekszínészeket is, akik teljes természetességgel játszanak és szórakoztatnak. A főcímezene és általában a film egészében hallható dalok mind örömmel tölthetik el a nézőt.

A *Nagykarácsony*, ha nem is tökéletes, de garantált kikapcsolódás az ünnepi időszakra az egész családnak. (*Nagykarácsony. Magyar romantikus vígjáték. Rendező: Tiszeker Dániel.*)

Kész kabaré. A legnagyobb nagykörüti teátrum Joe Masteroff, Fred Ebb és John Kander 1966-os musicalklasszikusát tűzte műsorára legutóbb. Az ikonikus darab az 1930-as évek Berlinjébe repít vissza. A színes világvárosban minden megtörténhet, és meg is történik. Százazrek keresik a boldogulásukat, az otthonukat, a vágyaikat, az álmaikat.

A város sötét szívében egy aprócska lokál színpadán lép fel estéről estére a

sikerre mohón áhítózó extravagáns énekesnő, Sally Bowles, aki Amerikából vándorolt ide. Sally küzd az elismerésért, de valójában fogalma sincs, ki ő, és mit akar. A véletlen sodorja őt össze az Angliából érkező fiatal, ambiciózus írójelölttel, Cliff Bradshaw-val, akivel bár igencsak különböznek, mégis egymásba szeretnek. Kettejük szerelméért izgulhat a néző, de valahol belül érezzük, hogy nem lesz happy

end, ahogy a nemzetiszocialista diktatúra előretörésével az idős panziótulajdonosnő, Schneider kisasszony és hű lovagja, a zöldség-kiskereskedő, Schultz úr sem találhatja meg boldogságát. A történet idején a külső világban még béke van, de már koránt sincs az a lelkekben.

A pikáns előadás főhősnőjét, Sallty Szilágyi Csenge játssza elsöprő erővel; bár egy percig sem szimpatikus, mégis empátiával vagyunk iránta, és nem tudjuk őt nem szeretni és sajnálni. Szólóinak pedig libabőrös kar és kitörő taps az eredménye. A konferanzié szerepében Seress Zoltán szíporakázik, pajzán humor, ironia és elegancia ötvöződik játékában. Igó Éva Schneider kisasszonyának és Kern András Schultz urának kettőse kedves, szerethető, ahogy Brasch Bence feltörekvő írója is egyszerű őszinteségével nyeri meg a nézőt.

Masteroff, Ebb és Kander klasszikusa, bár fülbemászó zenéssel, mégis végtelenül nyomasztó képet fest, mindezek ellenére is száz százalékban kikapcsol, és szórakoztat – hisz kabaré. (*Kabaré. Vígyszínház. Rendező: Béres Attila; a főbb szerepekben Szilágyi Csenge / Dobó Enikő, Seress Zoltán, Brasch Bence, Igó Éva, Kern András.*)

■ K. B.

JELENETFOTÓ A NAGYKARÁCSONY CÍMŰ FILMBŐL

Küldetés teljesítve!

Van köztetek olyan, akinek menhelyről hozott cicája vagy kutyája van? Hogyan választottátok ki? Miért pont őt? Milyen volt várni rá, helyet készíteni neki? Sejtettétek, hogy mennyi feladat jár majd

a kisállattartással? Erről beszélgettünk a gyerekklubosaimmal az elmúlt alkalmon.

Többen meséltek az aranyos cicájukról vagy kutyusukról. Rengeteg kedves történet, vidám kaland hangzott el, de

bizony az is kiderült, hogy sok munka is akad a kedvencek körül. Rendszeresen sétáltatni, etetni, gondozni kell az állatokat, és a takarítás utánuk sokszor nem valami szívderítő. Ha pedig betegek, az rémálom. Ahogy hallgattuk a gazdik beszámolóját, egy kisfiú meg is jegyezte: „Ez elég szörnyű lehet.” Nem mintha el akarnánk rettenteni benneteket a házi kedvenc tartásától, de abban igazat kellett adnom neki, hogy nem csupa felhőtlen öröm és vidámság bárkit is szeretni. Feladat, gond, munka van még egy kiscicával is, hát még, ha a szeretetünk tárgya valami nagyobb! Vagy valaki nagyobb.

A kisbabák egészen magatehetetlenül érkeznek a világra. Még azt sem tudják elmondani, mit szeretnének. Nem képesek egyedül enni, felülni, megfordulni, csak sírnak, mégis nagyon szeretjük őket. Gyakran meg is ijednek dolguktól, de azt is csak sírással jelzik. Máskor kérni szeretnének valamit, szomjasak vagy éhesek, vagy éppen nyugalomra vágnak. Időnként meg pont a társaság hiányzik nekik.

Szeretettel ajánlom figyelmedbe Az igazi csoda című filmet. Egy különleges fiú talál benne igazán különleges barátokra.

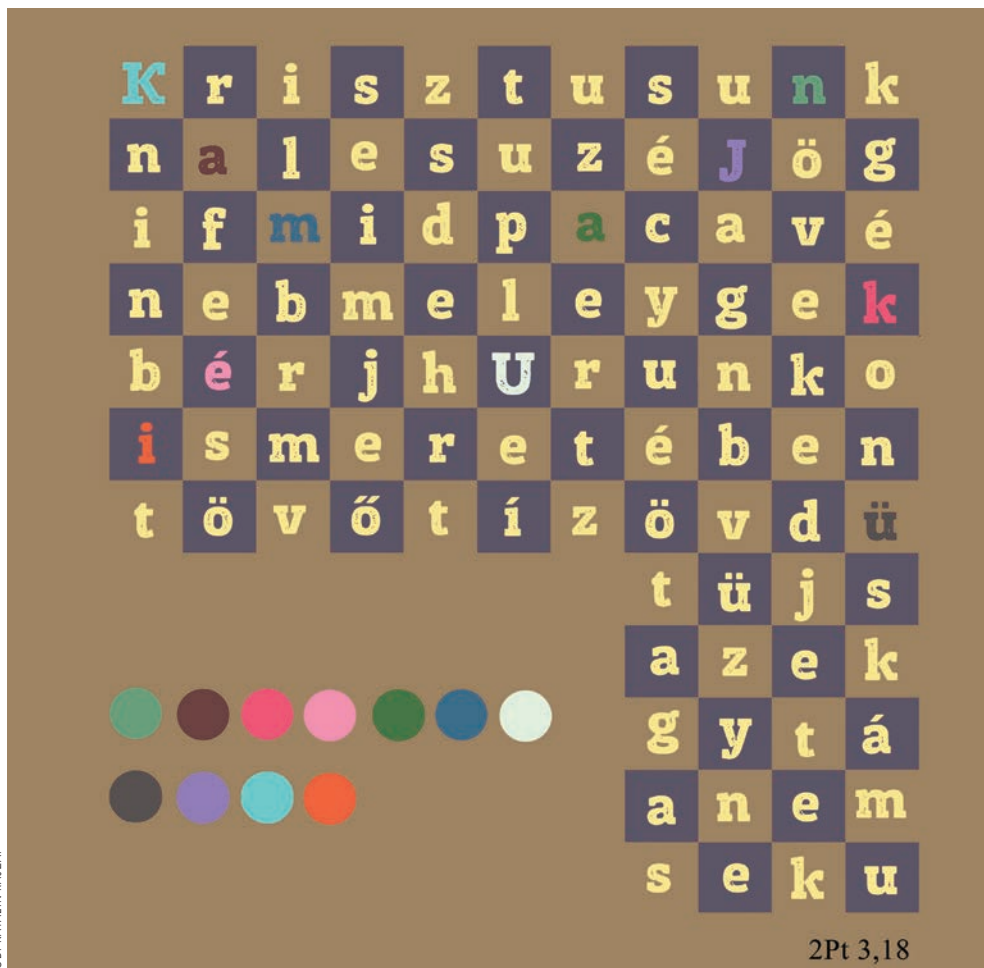
Eleinte nem könnyű megérteni, éppen mit akarnak elérni a sírással.

Még valami érdekesre rájöttem: az újszülötteknek van a legtöbb holmijuk. Kiskád, kisülés, babakocsi, hordozó, orrszívó, mind olyanok, amikre később nincs már külön szükségünk. A babák ruhatárát is szinte havonta cserélni kell, mert gyorsan nőnek. A hosszuk körülbelül kétszeresére nő egyéves korukra, a testsúlyuk a háromszorosára másfél éves korukra. Képzeld csak el, milyen lenne, ha ez veled is megtörténne így nagyobb korodban!

Egyik ismerősünk a kórházból hazavitt babáját először egy kibélelt kartondobozba tette, mert nem volt még kész a helyük. A kicsinek ez ellen sem volt semmi kifogása. Szerették, etették, rendben volt. De hamarosan szűk lett neki a doboz, így átkerült a babakocsiba. Nemsokára már forgolódott, hason fekvéssel emelte a fejét, nem lehetett tovább ilyen helyen biztonságban. Végre elkészült a rácsos babaágy, amelyet azonnal lejjebb is tettek, nehogy a csöppség kipattanjon kíváncsiság közben. És amikor kilenc hónapos kora körül talpra állt a gyermek, sürgősen a legalsó szintre kellett állítani az ágyának a magasságát, hogy amikor kapaszkodva nézelődik, ki ne forduljon a rácson át.

Elképesztő, milyen nagy változást hoz egy baba! Mennyi figyelmet és törődést igényel! Mennyire gyorsan fejlődik és önálló soddik!

Valahogy minden kisbabánál azt a reménységet és örömet érzem, amelyet karácsonykor ünnepelek. Új élet kezdődött, és növekedni fog. Azt hiszem, való-

2Pt 3,18

A megadott színű betűktől kiindulva egy-egy értelmes szót találsz – ha ezeket sorba rakod, megkapod az aranymondást

ban ezt is üzeni nekünk az ünnep. Jézus is olyan csöppségként érkezett, és úgy szeretne növekedni a szívünkben, egyre több helyet és teret hódítva, ahogyan a babák szoktak.

Az adventünkben beengedhetjük Jézust az életünkbe. Olyan kicsiben is, ahogy éppen most sikerül. De aztán engedjük növekedni, hogy egyre inkább tele legyen az ő szeretetével az életünk. Olyan szeretettel, amilyenből másoknak is jut.

Különös, hogy Jézus nem királyként érkezett, térdre kényszerítve mindenkit, hatalmasan és erősen, hanem kisbabaként, mint mindannyian. Mind így kezd-

tük, innen indulva tanultunk meg egyre több dolgot. Aki már iskolába jár, az sok mindenre képes, a felsősök még többre, de mindig lesz olyasmi, amihez egyedül kevesek vagyunk. Ezért jó, hogy a szeretet összeköthet bennünket a többi emberrel is.

Próbáltad már csikizni magad? Lehetetlen. Átölelni sem tudjuk úgy magunkat, hogy az igazán vigasztaló legyen. Valamennyire képesek vagyunk megvigasztalódni egyedül, de sokkal könnyebb egy barátal együtt. Jót nevetni is társaságban klassz igazán. A nagy nehézségek és fájdalmak elhordozásához is társ kell az embernek.

Ezen az adventen próbáld megvizsgálni, hogy te milyen barát, milyen osztálytárs vagy a környezetekben élők számára. Hogy a többiek milyenek, azt talán könnyebb meglátni, de azon nehéz változtatni. A változást Isten bennünk tudja elkezdeni, akik keressük őt. Jézussal együtt mind szupererősek lehetünk szeretetben. ■

A Bibliában fontos mondatokat olvashatunk a barátságról is. Mindig szeret a barát, de testvérré a nyomorúságban válik. (Péld 17,17) • Vassal formálják a vasat, és egyik ember formálja a másikat. (Péld 27,17) • Jónátán lelke összeforrt Dávid lelkével. Úgy megszerette őt Jónátán, mint önmagát. (1Sám 18,1) • Barátja vagyok mindazoknak, akik istenfélők, és megtartják utasításaidat. (Zsolt 119,63) • Aki bölccsekkal jár, bölccsé lesz, az ostobák barátja pedig romlottá lesz. (Péld 13,20) • Így teljesedett be az Írás, amely azt mondja: „Hitt Ábrahám Istennek, és Isten ezt számította be neki igazságnak”, és „Isten barátjának nevezetett”. (Jak 2,23)

Karácsonyi könyvajánló

Válogatás a Luther Kiadó újdonságaiból

Ebben az esztendőben egyházunk kiadója közel harminc friss kötetrel lepte meg az olvasás barátait. Széles az újdonságok kínálata: nemcsak teológiai témájú, illetve lelki útvalót tartalmazó könyvek találhatók a Luther Kiadó választékában, hanem egy interjúkötet is megjelent, valamint ismeretterjesztő kiadványok és szakkönyvek is kézbe vehetők. Természetesen a gyermekekről sem feledkezett meg a kiadó. A Lutherkiado.hu címen elérhető internetes áruházban is megvásárolható teljes választékből ez alkalommal két kiadványra hívjuk fel a figyelmet, amelyek akár karácsonyi ajándéknak is kiválóak.

JÁRJATOK SZERETETBEN! – LELKI ÚTRAVALÓ AZ ÉVEN ÁT 2022

A papíralapú határidőnaplót kedvelőkre gondolva a Luther Kiadó a 2022. évre is megjelentette a bőséges jegyzetelésre lehetőséget kínáló és lelki útvalókat is tartalmazó kiadványát. A *Járvatok szeretetben! – Lelki útvaló az éven át 2022* című, A5-ös lapokból álló népszerű határidőnapló több funkciót is betölt: egyszerre naptár, napló és jegyzetkönyv.

Az óraabeosztással ellátott hét napjai egymás mellett, két oldalon elosztva találhatóak. A vasárnapoknak és az egyházi ünnepeknek nemcsak az elnevezései vannak feltüntetve, de az aznapra kiírt igehirdetési alapigék is. A heti tervezők oldalpárjain az *Útmutató* heti igéi adnak lelki útvalót, míg a hetekhez tartozó kétoldalas jegyzetelési felületen magyar evangélikus lelkészektől és Luthertől származó rövid idézetek.

A két jelzőszalaggal ellátott, ízléses kivitelű kiadvány belső borítóján a 2022. esztendő egyházi ünnepeit sorra vevő színes időkerék, illetve egy éves tervező segíti a határidőnapló tulajdonosát az év eseményeinek áttekintésében.

EVANGÉLIKUS NAPTÁR 2022

A színes, kalendárium jellegű *Evangélikus naptár* tartalmi részében a 2022. esztendő tizenkét hónapjának megfelelően olvashatnak írásokat az érdeklődők.

A bibliaolvasó *Útmutató* szerinti évi ígérez, illetve a havi ígékhez készült bibliatanulmányok szerzői ez alkalommal az Evangélikus Hittudományi Egyetem oktatói. Minden fejezetben bőségesen olvasható szépirodalom – többek között versek is –, az adott hónap egyházi ünnepéhez vagy világi évfordulójához kapcsolódó írások pedig sokszor a korabeli egyházi sajtó szavát idézik meg. Így az érdeklődők megtudhatják például azt is, hogy a pécsi evangélikusok kinek a pályázatát mellőzték azért, hogy Madarász Viktor fesse meg templomuk oltárképét, mit tekintettek eleink 1948. (!) március 15-én feltételnek ahhoz, hogy a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméje megvalósulhasson, illetve mit jelképeznek a temetők sírkeresztjein olvasható nevek.

A kiadványból a humor sem hiányozhat: ez alkalommal is Koczor Tamás készített illusztrációkat a közölt viccekhez. A 2022-es *Evangélikus naptár*nak mind a tizenkét fejezete a gyónással kapcsolatos tanulmánnyal zárul. A kiadvány második felében megtalálható a Magyarországi Evangélikus Egyház frissített címtára.

■ L. K.

Járvatok szeretetben! – Lelki útvaló az éven át 2022. Szerkesztette és az idézeteket válogatta Boda Zsuzsa. Luther Kiadó, Budapest, 2021. Ára 3600 forint helyett 3240 forint

Evangélikus naptár 2022. Felelős szerkesztő: Boda Zsuzsa. Luther Kiadó, Budapest, 2021. Ára 1300 forint helyett 1170 forint

Kihívás – győzelemre

Cigány imanapot tartottak Pestszentlőrincen

A „kihívás”-nál kevés visszataszítóbb, ellenszenvesebb szó van számomra. A „challenge” megfelelőjeként leuralja a magyar nyelvet – ebben az értelemben életemben egyetlenegyszer nem használtam...

Nos, amikor közeledett az idei cigány imanap dátuma, és szervezőként meg kellett határoznom a témáját, tartalmát, kínomban már az Úrhoz fordultam ötletért – egy másodpercen belül ez a válasz jött: kihívás. Szédültem, tiltakoztam, vitatkoztam, de mese nem volt, ha ezt kaptam, akkor ezt kaptuk. Ám szép lassan kezdett összeállni egy gazdag tartalom. Kihívás – valahonnan valahova, valamiből valamibe (sötétségből világosságba; halálból életbe; biztosból/biztosnak látszóból bizonytalanba; jóból/rosszból áldott állapotba, és így tovább).

Kihívás párbajra, küzdelemre. Az egész külső és belső életünk küzdelem: Istennel, ördöggel, önmagunkkal – és győzelemre vagyunk hívva! Természetesen kikerülhetetlen volt a kihívás a feladat értelmében – Jézustól örök érvényű feladatként kapjuk minden ember tanítvánná tételét...

Az igei szolgálatokat Cseh Sándor cigánymissziós munkatárs, illetve evangélikus lelkészek – Laczki János, Malik Péter Károly és e sorok írója – tartották. Az igehirdetésekhez nagyon magukkal ragadó, nagyon hiteles, nagyon alázatos

életpéldákkal kapcsolódtak bizonyosságtételek: Nagy Pankáé, egyházunk idei Prónay-díjas önkéntes szolgálójáé és Bogdán István cigánymisszióban tevékenykedő testvérünké.

gyűjtöttünk össze – azóta a listát sokan használják szerte az országban. Megrendítő volt a sok hozzászólás mind számában, mind tartalmában és megfogalmazásában arról, hogy ezen a napon ki mit kapott, mi-

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Három kis csoportban folyt komoly, az addig elhangzottakat részleteiben is kibontó beszélgetés: sok építő hozzászóló erősíthette egymás hitét.

Az imanap végén a közös ima és az útra bocsátó áldás előtt hosszú imatemasort

ben gazdagodott, hazatérve mit szeretne másként tenni. Különleges intenzitással figyelve egymásra voltunk együtt, mint akik tudatában voltak, hogy minden másodperc ajándék – és ki tudja, mikor adódik újra ilyen lehetőség. Az alkalmat áron is meg akartuk venni (Ef 5,16).

Hadd szóljon az utolsó bekezdés a befogadó gyülekezetről. Hála illeti a Pestszentlőrinci Evangélikus Egyházközséget, mert november 13-án megnyitotta templomának, gyülekezeti házának és – elsősorban – szívének ajtaját, e spontán cigány magyar gyülekezetnek otthont adva, egy egészen különleges, mennyei előízű napnak.

Azzal a jó érzéssel köszöntünk el egymástól, hogy a kihívás különböző aspektusai nemcsak a résztvevőkben, de a gyülekezetben, sőt más közösségekben is sok gyümölcsöt teremhetnek.

■ BAKAY PÉTER

A szerző egyházunk cigánymissziói szolgálatának munkatársa

Istendicséret afroamerikai dallamokkal

Tíz éves a Budavári gospelkórus

Egy évtizede alakult a Budavári Evangélikus Egyházközség gospelkórusa. Az alapító lelkes, Bence Imre szubjektív hangú visszatekintését olvashatják.

Szinte hihetetlen, hogy első találkozásunk óta már tíz év telt el. 2011 októberében nem sejtettük, hogy kezdeményezésünkől egy nagy kórus fog kinőni. Az első próbára hatan jöttek el. Néhány hónapnyi útkeresés után Szuhai Mónika vállalta a kórus vezetését. Ő az alapítók közé tartozott, de korábban nem volt semmilyen kötődése egyházunkhoz. Mégis: a zene szeretete, a lelkesedése, a műfajhoz alkalmas talentumai s a kórus-tagok nyitottsága alkalmassá tette őt a kórus vezetésére.

A kar tíz év alatt növekedett, s igazi ökumenikus közösséggé formálódott. A taglétszám jelenleg húsz fő körül mozog, minden korosztály képviselteti magát, s az utóbbi időszakban – hála Istennek – több új tag is kapcsolódott a kórushoz. Gyülekezetünkől, más evangélikus közösségekből s más felekezetekből is jönnek a tagjaink. Hálásak vagyunk Tarczali András zongoristánkknak, aki több éve hűségesen kíséri a kórust, bár neki sem volt korábban kapcsolata egyházunkkal.

Evangélikus egyházunkban elsősorban klasszikus kórusok szolgálnak. S itt, Budán az egyházzene palettájáról hiányzott valami. Az afrikai gyökerekkel az afroamerikai közösségek zenéjének nagy vonzereje van. A ritmus, az egyszerű, mégis hitvalló szöveg, a fülbemászó dallam, az improvizációra teret adó éneklés sokak számára kedves. A templomi koncertjeink szinte mindig „telt házasak”, és az istentiszteleteken a gyülekezeti tagok szeme felcsillan: új hang szólal meg, és új lendületet kap a hit.

Klaus Douglass írja *Az új reformáció* című könyvében, hogy ahol egy templomban több istentisztelet van, ott missziói szempontból fontos, hogy többféle istentisztelet legyen. A hagyományos is-

FOTÓ: BUDAVÁRI GOSPELKÓRUS

tentiszteleteink mellett így született meg az ifjúsági zenés istentisztelet gondolata, és idén már a gospel-istentisztelet megvalósítását tűztük ki célul. Minden hónap harmadik vasárnapján este hatkor gospelcsendülnek fel a vári templomban.

Eleinte csak a gyülekezetünkben szolgáltunk. Évente két-három koncertünk, zenés áhítatunk is van. Azt tartjuk, hogy a gospel elsősorban istentiszteleti, templomi műfaj, és a legfontosabb az, hogy a mi evangélikus liturgiánkba ágyazzuk bele ezeket az énekeket. De sokféle alkalom volt már az Istent dicsőítő szolgálatunkkal. Énekeltünk már esküvőn és temetésen (!), vidéki gyülekezetekben és adventi vásáron, a Somló hegyén, a *Nyitott pincék* rendezvényen. Jártunk külföldön is, Finnországban és Németországban. Finnországban arra készítették fel a vendéglátóink, hogy a város művészeti éjszakáján a koncertünk alatt nagy lesz a jövés-menés a templomban, az emberek ki-be fognak járni. Mi pedig énekeltünk, és azt tapasztaltuk, hogy csak befelé jönnek az emberek, és a koncert végéig maradnak.

Ennek a tíz évnek rengeteg szép pillanata volt. Van, amikor egy jó hangulatú próba jelent hatalmas élményt; rohanós életünkben a kedd este mindig ünnep. Fantasztikus élmény volt az is, amikor a kórusvezetőnk nagyszüleinek falujában megtelt a katolikus templom. Szeretünk a balatonboglári Seven Houses gospelkórusral találkozni. Szeretjük a közösségépítő alkalmainkat, a kirándulásokat és a gospelhétvégéket.

Számomra az egyik legszebb alkalom a kórusvezetőnknek, Mónikának a konfirmációja volt, és egy pünkösdhétfőn csodálatos énekkel is bizonyosságot tett arról, hogy az élete Isten kezében van. Izgalmas volt a CD-készítés folyamata. A legfrissebb nagy ajándék pedig az októberi jubileumi születésnapi koncert volt, amelyen nemcsak a dalok hangzottak el, hanem kórus-tagok bizonyoságtelei is.

A születésnapi koncerten együtt énekeltük a gyülekezettel: „He has done marvelous things, / Praise the Lord!” „Csodálatos dolgokat cselekedett, / Magasztald az Urat!” Ezt éljük át a Budavári gospelkórusban is, ezért éneklünk.

■ BENCE IMRE kórusalapító lelkes

Énekelt aranymondások gyűjteménye

Magyar nyelvű antifónák összkiadásában

Életművel felérő, összegző kötetet mutattak be november 9-én Budapesten, a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zenetudományi Intézetében. Ferenczi Iлона A bölcsesség kezdete az Úr félelme című munkája a 16–17. századi protestáns – evangélikus, református és unitárius – forrásokban fellelhető magyar nyelvű antifónákat adja közre; a cím maga is antifónaszöveg. Bár tudományos műről van szó, ez a kiadvány – a benne rejlő bibliai üzenetek miatt – nemcsak a szűkebb szakmai közönség érdeklődésére tarthat számot, hanem a zsolnárokkal imádkozók számára is kincseshányra.

„A reformáció korából származó magyar nyelvű gregorián olyan alapvető tulajdonságokat hordoz, amelyeket mindenekelőtt latin nyelvű őstől örökölt: egyszerűség, objektivitás, tisztaság. Több évszázad elmúltával is vannak olyanok, akik ezeket a tulajdonságokat értékelni és alkalmazni tudják. Hiszen anyanyelven továbbítják a kereszténység évezredes gazdag himnuszkincsét, valamint a legegyszerűbb zenei eszközökkel szabályozzák a hálaadásra buzdító, a könyörgő és a sokféle élethelyzetre választ adó imádságokat, a bibliai zsolnárokat. A magyar nyelvű antifónák zenei keretbe foglalják a bibliai szakaszokból levont tanulságokat, a gyermekkortól fogva szívesen idézett memoriter igéket, az úgynevezett aranymondásokat. Az antifónák összkiadásával éppen ezeknek az aranymondásoknak egyszerű zenei megfogalmazását kapja kézbe az olvasó” – írja a szerző.

A háromszázhuszonnégy oldalas, impozáns borítójú kötet tizenkét fejezetbe rendezi Ferenczi Ilonának (*képünkön*) az antifónákról majd fél évszázad alatt összegyűjtött ismereteit. Az első fejezet áttekinti az antifónák forrásait (a legfontosabbakat tekintve huszonegy, mindent figyelembe véve több mint negyven gyűjteményről van szó). Ezek közül most Huszár Gál kottákkal nyomtatott énekeskönyvét (*A keresztyéni gyülekezetben való isteni dicséretnek és imádságok*, 1574) és az *Eperjesi graduált* (1635) emeljük ki – előbbi mint a legfontosabb 16. századi kiadványt, utóbbi mint olyan 17. századi kéziratot, amely másfél száz tétel egyedüli őrzője.

A továbbiakban az antifónák liturgiában elfoglalt helyéről, eredet szerinti

csoportosításáról, tónusok (különböző záróhangú hangkészletek, dallamformulák) szerinti zenei jellemzéséről, majd a

FOTÓ: BALICZA MÁTE

szövegforrásokról és a zenei helyesírásról olvashatunk a kötetben. Nagyszabású táblázat tartalmazza az összes antifóna szövegkezdetét, tónusszámát, bibliai helyét és eredeti verzióját, először a magyar, majd a latin szövegkezdet szerint alfabetikusan rendezve. Ezután a magyar nyelvű antifónák közreadása a téma, majd a jegyzetek, a rövidítés- és irodalomjegyzék következnek.

A tizenkettedik fejezet közli az összes – szám szerint ötszázötvenöt – antifónát a nyolc tónus szerint rendezve. Mindegyik tétel négyjegű számot kap, ebből az első a tónust, a többi három a sorszámot jelenti. A nyolcadik és az első tónus kínálja a leggazdagabb repertoárt (a teljes anyag több mint felét ez a két csoport teszi ki).

A kötet gyakorlati használatához nagy segítség, hogy a 47–61. oldalon az antifónák az egyházi év ünnepeihez, alkalmakhoz vannak rendelve. Így ezek a tételek alkalmasak lehetnek például a *Gyülekezeti liturgikus könyv* zsolnáraival való használatához, bővíthetik a zsolnáros istentiszteletek énekkincsét.

A könyvbemutatón H. Hubert Gabriella irodalomtörténész, az Evangélikus Országos Gyűjtemény igazgatója, valamint Korompay Klára nyelvtörténész és Domokos Mária zenetörténész, népzenekutató méltatta a művet. Háromféle nézőpontjukból közelítve még jobban megmutatkozott a kötet gazdag tartalma. A válogatott antifónákat a budavári Schütz kórus adta elő Hacknauer Bettina vezetésével.

„Jövel, Szentlélek Úristen, töltsd be ajándékkal a te híveidnek szíveket, és a te szerelmednek tüzeit öbennük gerjeszd fel! Ki minden pogány népeket sokféle

nyelveken a hitnek egységére összegyűjtöd, dicséret teneked, Szentlélek Úristen!” (A kötet 8141. számú antifónája)

■ ECSEDI ZSUZSA

Ferenczi Iлона: *A bölcsesség kezdete az Úr félelme – Magyar nyelvű antifónák 16–17. századi kéziratokban és nyomtatványokban, énekeskönyvekben és graduálokban*. Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zenetudományi Intézet, Eötvös Loránd Kutatási Hálózat, Budapest, 2021. Ára 3200 forint. A kötet megjelenését az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Titkársága és a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája, valamint a Magyarországi Evangélikus Egyház támogatta.

Ha a világ megpróbál lekényszeríteni Isten útjáról

*A magyar tudomány ünnepe
az Evangélikus Hittudományi Egyetemen*

Teológia és lelkiismeret címmel rendeztek konferenciát a magyar tudomány ünnepe alkalmából november 18-án az Evangélikus Hittudományi Egyetemen. Az eseményen a Luther Kiadó gondozásában frissen megjelent, ugyanezt a címet viselő tanulmánykötet szerzői tartottak előadásokat, rövid, de tartalmas betekintést nyújtva abba a kérdéskörbe, amely évszázadok, évezredek óta meghatározza az ember Istenhez, illetve világi felsőbbséghez fűződő viszonyát.

A lelkiismeretről való gondolkodás korszakonként változó szempontjait vette sorra megnyitóbeszédében Csepregi Zoltán. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektora emlékeztetett rá, hogy az ókori felfogással szemben – amely az érzületek, érzelmek, benyomások passzív kontrollját jelentette – az újkor hajnalán, ötszáz éve túnt fel az egyén cselekvését irányító, aktív lelkiismeret fogalma, a tenni vagy nem tenni dilemmája. A modern korra pedig ezek az egyéni döntések közösségi aktusá fejlődtek, és a kérdés már úgy merül fel: részesülni valamiben, vagy nem; közösséget vállalni valamiért, vagy nem.

KERESZTÉNYKÉNT NEM MARADUNK EGYEDÜL

„Istennek kell inkább engedelmeskednünk, mint az embereknek” – idézte az Apostolok cselekedeteiből (5,29) kiindulópontként Fabiny Tamás. A Magyarországi Evangéli-

kus Egyház elnök-püspöke *Az egyház mint a lelkiismeret őre* című előadásában kifejtette: Luther Márton is számos helyen hivatkozik erre az ígére, ahogyan az *Ágostai hitvallás XVI. tételében* is szerepel: „A közösségekről azt tanítják, hogy a törvényes világi intézmények Isten jó alkotásai [...]. A keresztyének tehát kötelesek felsőbb-ségeiknek és a törvényeknek engedelmeskedni, kivéve, ha azt követelik tőlük, hogy bűnt kövessenek el, mert akkor inkább kötelesek Istennek engedelmeskedni, mint az embereknek. ApCsel 5,29.”

Fabiny Tamás az inkább Istennek való engedelmesség egy 20. századi példaként emelte ki Dietrich Bonhoeffert, a németországi Hitvalló Egyház mártír lelkészét, aki lényegében egész életművét arra építette, hogy mit jelent az Istennek vagy embernek való engedelmességből fakadó feszültség. Hazai példaként az elnök-püspök felidézte, hogy Keken András lelkész

egy 1944 őszi Deák téri gyülekezeti teremben megtartott előadásában a világi hatalomnak való engedelmesség szükségességét meghatározó igazsagszöveget (Róm 13) ugyancsak az ApCsel 5,29-hez jutott, amikor azt mondta: igaz, hogy engedelmeskednünk kell, de amikor eljön az a pont, hogy az Istennel való közösségünket akarják megromlítani, és hitbeli kérdésekbe akarnak beavatkozni, akkor az Istennek való engedelmesség az emberi hatalomnak való engedelmesség fölé emelkedik.

Fabiny Tamás összegzőként elmondta, hogy ezekben a lelkiismereti vívódásokban a keresztyén ember nem marad egyedül, hanem az anyaszentegyház részeként számíthat a testvérek segítségére. Térben és időben is igaz ez, nehéz döntési helyzetekben sokat jelenthet az élő közösség támogatása, illetve korábbi korok példái. Ez a bibliai gondolat mélyen összefügg az azal, amit Luther a keresztyén ember szabadságának nevez: a keresztyén ember mindenkitől szabad a hit által, és mindenkinek szolgálja a szeretet által. Ez a dilemma, hogy mit jelent a szolgálat, amely nem a kiszolgálás, mit jelent az Istentől nyert szabadság és adott esetben az emberektől való szabadság is, Luther segítségével jól aktualizálható.

IDEGŐRLŐ DILEMMA

A lelkiismeret őrzője: az egyház című előadásában Korányi András arról beszélt, hogy nem kell mindig a lelkiismeretet emlegetni, ugyanakkor alapvetően az a mérleg nyelve. Nemritkán idegőrlő a dilemma, hogy Isten ígéjének a szabadsága és az ember akaratának a szabadsága közül melyiket kell választani – mutatott rá az egyetem egyháztörténeti tanszékének professzora, a Déli Egyházkerület püspökhelyettese. Törvény és evangélium: ugyancsak egy olyan szópár, amelyben speciális dilemma jelenik meg – a keresztyén ember lelkiismerete mindkettő iránt elköteleződik.

A professzor a lelkiismeret 20–21. századi összefüggéseinek vizsgálatához a

status confessionis (hitbéli döntést igénylő helyzet) határozta meg kiindulópontként. Ezzel kapcsolatban elmondta: a 20. század azt példázza, hogy a *status confessionis* nagyon sokszor akkor áll be, amikor a körülöttünk lévő világ „úgy dönt”, hogy nem lehet Isten útjait tovább járni. Amikor a világ megpróbál lekényszeríteni Isten útjáról, arról, hogy a keresztyén lelkiismeret szavát kövessük, amikor különféle választási lehetőségekkel igyekszik eltántorítani, megnehezítve, hogy az ember megtalálja az üdvösség útját.

Korányi András szerint az egyháznak nem a közjogi helyzete, a társadalmi mozgásteret vagy eltérő eszmetörténeti ízlése ad alapot az államhatalom vagy a világnézeti rendszer bírálataira, hanem kizárólag az a teológiai mandátum, amelyhez teljes elkötelezettséggel, a Szentíráshoz, az Isten ígéretéhez kötött lelkiismerettel ragaszkodnia kell. A *status confessionis* elfogadása és magunkra vétele az, amely megadja a megmaradás lehetőségét is a közösen megvallozott álláspont szerint.

A LELKIISMERETTŐL A KÖZÖSSÉGI TETTEKIG

A plenáris előadások után a konferencia résztvevői három különböző szekcióban hallgathatták meg a tanulmánygyűjtemény szerzőinek előadásait, illetve beszélhettek meg az ott elhangzottakat. Ezután az egyetem dísztermében átadták a habilitációs okleveleket – dr. Horváth Orsolyának, a Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar Szabadbölcsészeti Tanszéke docensének, illetve dr. Korpics Mártának, a Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar Kommunikáció- és

Médiatudományi Tanszéke docensének –, majd Pröhle Gergely mutatta be a *Teológia és lelkiismeret* című oktatói kötetet.

Az országos felügyelő mint az egyház választott képviselője külön kiemelte az egyházkormányzati szempontból izgalmas tanulmányokat. Fabiny Tamás írására hivatkozva feltette azt az egyházvezetést általában foglalkoztató kérdést, hogy vajon a hatalom és az egyház viszonya mi-féle patikamérlegen mérhető, és mi lehet a közösség számára optimális megoldás. „Mennyire kell bármiféle politikai kommunikációs szempontokhoz igazodni? Mennyire kell tudomásul venni azt, hogy negyven év kommunista diktatúra után az egyház anyagi függetlenségéről nem lehet beszélni; mennyire kell beszélni arról, hogy ilyen körülmények között milyen kompromisszumokat kell meghozni, és egyáltalán hol van az a határ, ami a világi felsőbbséghez való alkalmazkodásban a viszonyunkat meghatározza?” – sorolta a kérdése-

ket. Hangsúlyozta, hogy téves bármelyik 20. századi diktatúrához akár csak kicsit is hasonlítani a mai helyzetet.

Pángyánszky Ágnes, Gyurkó Donát és Lukács Máté András kötetbeli tanulmányát (*Az egyház lelkiismerete a létszámok tükrében*) felidézve Pröhle Gergely azt a mindennapi egyházvezetői gyakorlatot meghatározó kérdést emelte ki, hogy mennyien vagyunk az egyházban. „Nagyon örülök annak, hogy valaki felteszi azt a kérdést egy ilyen tanulmányban, hogy vajon mi-féle kollektív lelkiismeretnek kell működnie akkor, amikor az egyházi lélekszám alakulására gondolunk” – mondta el az országos felügyelő, hozzátéve: hálás, amiért a tanulmányban felvetődik az is, hogy milyen kitörési pontok vannak a gyülekezetépítés területén; ez a megközelítés a közösségi lelkiismerettől a közösségi tettek irányába vezet.

„Amit mi itt végzünk, a teológia művelése, segítséget szeretne kínálni az útkeresésben. Amikor egy tanulmány, egy cikk, egy kötet értő fülekre talál, az számunkra ünnep” – mondta többek között a konferenciát záró beszédében Béres Tamás professzor, az egyetem rektorhelyettese (*felső képünkön*). Rámutatott, hogy a mai tudományos életben a teológia keresi a helyét, és a Luther számára fontos, de középkori gondolkodók által is szívesen használt kifejezést említette: Isten lenyomata. Hozzátette: „Megérezhettük, hogy nemcsak a teológiai teljesítménnyel követhetjük Isten lábnyomát, hanem együtt ünnepeelve, gondolkodva, egymást elfogadva, közösségben talán meg is valósul rajtunk is, a mi közreműködésünkkel, hogy itt járt közöttünk a Jóisten.”

■ BALCZÓ MÁTYÁS

FOTÓK: KOVÁCS BENCE

Hogy a turista is felfedezze az egyházak kincseit

A magyarországi vallási turizmus fejlesztését elősegítő szervezet alakult december 1-jén Budapesten. A kormány, a történelmi egyházak és a Magyar Turisztikai Ügynökség összefogásával létrehozott Nemzeti Vallásturizmus Tanács célja, hogy a vallásturizmus 2030-ra a magyarországi turizmus kiemelt elemévé váljon, és a hazai vallási turisztikai kincseket a nagyvilág is megismerje.

A vallási turizmus tulajdonképpen már az ósatyákkal elkezdődött – vetette fel az alakuló ünnepségen elmondott beszédében Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke.

33,15), másrészt pedig arra emlékeztetnek minket, hogy amiképpen egy turistacsoport is az elől haladó idegenvezetőt követi, és figyeli az ő magyarázatát, úgy a jó pásztor is előttünk jár (Jn 10,4).

– a Deák téri templommal, múzeummal, könyvesbolttal és iskolával önmagáért beszél, nyugaton pedig ott van Sopron, ahol az éppen száz évvel ezelőtt zajlott népszavazás eredményét elsőként az evangélikus templom harangjának szava adta hírül.

A kormány részéről Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes arról beszélt, hogy a vallási turizmus az ember teljes antropológiai valóját megszólítja, testi, szellemi és lelki összetettségében. Mint mondta, a vallási turizmus fejlődése elsősorban a kegyhelyeket felkereső embereknek jó. Emellett azonban jó az egyházaknak, amelyek eddig nem tudták kiaknázni turisztikai lehetőségeiket, és ezentúl állami támogatást is kapnak majd a kegyhelyek működtetéséhez. Végző soron pedig a vallási turizmus fejlődése jó az egész országnak, hiszen nemzetgazdasági szempontból is fontos, hogy a turisztika vallási ágazata is professzionálissá váljon.

Szontágh Szabolcs, a Magyar Turisztikai Ügynökség vallási turizmus programigazgatója, a Nemzeti Vallásturizmus Tanács főtárgya a téma kapcsán összeállított intézkedési tervről elmondta: az ország területén található négyezer vallási értékincset három kategóriába sorolták. Az olyan „zászlóshajóknak”, mint például a Mátyás-templom, jelenleg is magas a látogatottságuk. Az úgynevezett „értékkincs-bővítők” jól működnek, de azért érdemes rájuk irányítani az emberek figyelmét. A harmadik kategóriába pedig az „értékkincs-kiegészítők” tartoznak, azok a helyek, ahova „oda kell vezetni” az utazókat.

A tanács alakuló ünnepségén a katolikus egyházat Süllei László, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye általános helynöke, a Mátyás-templom plébánosa, a Magyarországi Református Egyházat Balog Zoltán püspök, a zsinat lelkesi elnöke, a görögkatolikusokat Kocsis Fülöp érsek-metropolita, az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközséget Köves Slomó vezető rabbi, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségét pedig Heisler András elnök képviselte.

Evangélikus.hu

Ábrahám is zarándok volt, aki Isten parancsának engedelmeskedve „feljött Egyiptomból a feleségével és mindenével együtt” (1Móz 13,1) az ígéret földjére. Tette mindezt úgy, hogy közben tudatában volt Isten szüntelen jelenlétének. Mert „nem az állandó úton levés tesz egy személyt vagy egy népet zarándokká, hanem Isten jelenlétének felismerése” – fogalmazott az elnök-püspök. Utalt az evangélikus bibliaolvasó *Útmutató* asznapi ígéire is, amelyek egyfelől azt a kérdést vetik fel, hogy mi értelme van a vándorlásnak, ha az Úr nem jön velünk (2Móz

Fabiny Tamás kiemelte: az egyházak példát tudnak adni a vendégszeretetre. Elismeréssel szólt az alakuló ülésen az egyházi turisztikáról bemutatott imázsfilmről, ugyanakkor sajnálatl jelezte, hogy egyetlen evangélikus vonatkozású képet sem látott benne. Ő maga azonban szólt turisztikailag is fontos evangélikus helyekről, mindhárom egyházkerületből kiemelve egy-egy helyszínt. Északkeleten Tállya, Monok, Sátoraljaújhely és környéke kiváló Kosuth-zarándoklatra adna módot, Pesten az Insula Lutherana – lutheránus sziget

BEMUTATKOZIK A VECSESI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG

Majdnem egy évszázad,
négy templom

Vecsés a főváros vonzáskörzetében fekvő, Budapesttel összeérő, immár mintegy huszonnégyezer lakosú város; általában a káposzta és a közelben levő repülőtér jut róla az emberek eszébe. A sváb származású őslakosság révén a katolikus gyökerek igen erősek, a protestáns felekezetek itt kisebbséget képviselnek. Az evangélikus gyülekezetet 1923-ban javarészt azok a hívek alapították, akik vidékről költöztek ide munkavállalás céljából: a fővárosban nem telepedhettek le, így Vecsés vált az otthonukká.

A gyülekezet még nincs százéves, de már a negyedik templomát építette fel az elmúlt években. Az első 1932-ben készült el; ezt 1944-ben a németek felrobbantották. A gyülekezet az Egyházak Világtanácsán keresztül Svájból kapott segítséget, így 1946 és 1971 között egy kis fatemplomban tarthatta alkalmait. 1971-ben került sor a Martin Luther Kingről elnevezett, kőből épült imaház felszentelésére. Az egyházközség lelkeszei közül elődeimet, Marschalkó Gyulát és Rezessy Miklóst emelem ki. Isten különleges kegyelme révén mindhárman

Evangélikus istentisztelet
a Magyar Rádióban

December 25-én, karácsony ünnepén 10.04-től istentiszteletet közvetít a Kossuth rádió a vecsési evangélikus templomból.

Igét hirdet Fabiny Tamás püspök.

együtt ünnepelhettük a gyülekezet megalakulásának kilencvenedik évfordulóját 2013-ban.

A jelenlegi új templom megépítéséről sokáig álmodoztunk, tervekét szőttünk, míg végül 2016-ban kezdődtek el az építési munkálatok. Valójában nem teljesen új templomot építettünk, hiszen a mostani templom magában foglalja az 1971-es kis imaházat is; az utcafrontról rátekintve az épületre, a régi épületet jobb oldalon a számunkra oly kedves templomterrel, bal oldalon a gyülekezeti teremmel bővítettük. Idén szeptember

5-én Fabiny Tamás püspök szentelte fel az épületet.

Bár a szentelési szertartás azt a képet kelti, hogy az építkezés végére pontot tettünk, valójában tudjuk, hogy még sok tennivalónk van. A parókia felújítása is elkészült, és szeretnénk még az udvart rendezni. Fontos, hogy szép környezet öveze új épületünket, és a gyülekezeti épületkomplexumon belül is vannak még elmaradt feladatok, ilyen például a padlástér kialakítása, ahol az egyesületünk által működtetett Sátor Sulinak szeretnénk helyet biztosítani.

Gyülekezetünk ökumenikus szemléletű, családias, baráti közösség. Különösen is büszkék vagyunk arra, hogy nyolcadik éve jön össze próbákra minden hétfőn a Vecsernye, a gospelkórusunk.

Isten szeretetét érezzük mindennap közösségi életünkben, hétköznapjainkban és ünnepeinken is. Történetünkön keresztül is azt éljük át, amit Pál apostol vallott: „Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet [...] nem választhat el minket Isten szeretetétől...” (Róm 8,38–39)

■ HEINEMANN ILDIKÓ

Ha advent, akkor MÖS-adománygyűjtés

Huszonhatodik alkalommal hirdette meg országos adventi pénzadománygyűjtését az Ökumenikus Segélyszervezet. Az akció emblémája, a *szerelem.éhség*. tört mézeskalács szív évente emberek százezrei számára jelent egyet a karácsony egyik legfontosabb üzenetével: a cselekvő szeretettel, a szegények, a hiányt szenvedők támogatásával.

Az első adventi gyertyát idén Lévai Anikó, a szervezet jószoigazgató nagykövete és Gáncs Kristóf kommunikációs igazgató lobbantotta lánggra, majd Rost Andrea operaénekes, Kossuth- és Liszt Ferenc-díjas érdemes művész egy karácsonyi énekkel teremtette meg a rendezvény ünnepi hangulatát a gyertyaláng mellett.

A 1353-as adományvonalon bármikor és bárholon lehet csatlakozni az összefogáshoz hívásonként, illetve sms-enként kétszázötven forinttal. Aki nagyobb összeget szeretne felajánlani, és van bankkártyája, az a *Segelyszervezet.hu* oldalon egyszerűen és biztonságosan adományozhat. Természetesen továbbra is lehet segíteni banki átutalással és csekkes befizetéssel is; a támogatásokat a 11705008-20464565-ös bankszámlaszámra várják.

Forrás: Ökumenikus Segélyszervezet

Gyász hír. Október 25-én nyolcvanöt éves korában elhunyt Horváth Gyula agrármérnök. Régi evangélikus családban nevelkedett Mesteri községben, későbbi lakóhelyén a celldömölki gyülekezet presbitere és megyei felügyelőhelyettes volt. A nagy számban megjelent gyászolók előtt Rácz Dénes evangélikus lelkész búcsúzott tőle a celldömölki temetőben.

Harang eladó! Új öntésű, 725 kg, G hangú, füles. Érdeklődni: (06) 30/728-8161; www.harangontes.hu.

EVANGÉLIKUS Élet A Magyarországi Evangélikus Egyház lapja

Megjelenik kéthetente

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet online: evangelikusélet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu
 • Előfizetés: kiado@lutheran.hu • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-20/824-5519.
 Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.ball@lutheran.hu)
 • Főszerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu) • Hírszerkesztő: VITÁLIS JUDIT (judit.vitalis@lutheran.hu) • Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR (sandor.dobsonyi@lutheran.hu)
 • Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUSZANNA (matetot@gmail.com) • Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu) • Rovatvezetők: BALLA MÁRIA – Oratio oecumenica (maria.ball@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu), FÜLLER TÍMEA – Gyermekeknek (f.timea.71@gmail.com), TAMÁSY TAMÁS – Új nap – új kegyelem (tamytam@online.hu), DR. ECSEDI ZSUSZA – Cantate (ezsu@lutheran.hu), KOVÁCS ELEONÓRA – Thesaurus (eleonora.kovacs@lutheran.hu), BODA ZSUSZA – Népszerű teológia, Evangélikus arcképcsarnok (bodazsuzsalutherkiado@gmail.com) • Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518 • Felelős kiadó: ANTAL BÁLINT, a Luther Kiadó igazgatója (balint.antal@lutheran.hu) • Nyomdai előállítás: *MondAt Kft.* (2600 Vác, Nádas utca 2.) www.mondat.hu; Felelős vezető: NAGY LÁSZLÓ • Árusítja a kiadó. • Terjeszti a Magyar Posta Zrt.
 Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302 (nyomtatott), ISSN 1787-0313 (online)
 • Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyedévre 3900 Ft, fél évre 7800 Ft, egy évre 15 600 Ft, más európai országba egy évre 52 500 Ft, egyéb külföldi országba egy évre 61 400 Ft. A lap digitálisan is előfizethető a Luther Kiadó webáruházában. • Digitális előfizetés negyedévre 1950 Ft, fél évre 3900 Ft, egy évre 7800 Ft. Egy digitális lapszám ára: 450 Ft. • Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. • Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.
 • Címlapfotó: MAGYARI MÁRTON

ORATIO OECUMENICA

Mennyei Édesatyánk! Te elkísértél minket adventi utunkon a karácsony küszöbéig. Kérünk, irányítsd készülünket, hogy elengedjük mindazt, ami nélkülözhető. Add, hogy e világi aggodalmainkon a te segítségeddel felülemelkedve neked tetsző módon vigyük eléd könyörgésünket világunkért, egyházunkért, embertársainkért és önmagunkért.

Atyánk! Te azt akarod, hogy életünk idejét ne aggodalmaskodással töltsük, mi mégis hajlamosak vagyunk sötétben látni a világot, benne saját helyzetünket. A kétkedésünk és reményvesztettségünk megakadályoz bennünket abban, hogy igazán közel engedjük magunkhoz öröme hívó szavaidat. Hallottuk, hogy te a legnagyobb nehézségek között élőknek is elküldöd örömhíredet; kérünk, irányítsd tekintetünket az örömhírhozó felé.

Mindenható Urunk! Hálát adunk, amiért világunkat mind ez ideig megtartottad. A harmóniát hirdeted a káosszal szemben, a megbékélést a haraggal szemben, az építés lehetőségét a pusztulással szemben. Kérünk, fékezd meg világunkban a gonosz szándékokat, hogy Földünk élhető maradjon gyermekeink, unokáink számára is.

Egyház Ura! Te megmutattad kegyelmedet a prófétákon, és engedted, hogy ízelítőt adjanak a mennyei lakoma boldogságából. Tégy késszé, hogy áthasson minket az ő lelkesedésük, és az igazi örömforrásból igyunk.

Tarts meg továbbra is minket és akiket ránk bíztl. Áldd meg a készülét és az ünnep idejét is. Adj leleményes szeretetet számunkra, hogy vigasztalva vagy örülve, betegen vagy egészségesen, csendes ünnepségekben vagy adventi forgatagban is megtaláljuk azt, akit te elénk hozol, és hirdethessük a Boldogító földre jöttét.

Öleld magadhoz idősebb és csöppnyi gyermekeidet, hogy egy közösségként, Jézus szavaival legyen teljessé imádságunk. Ámen.

ADVENT 4. VASÁRNAPJA – JN 3,25–30

Örömben ismereszik meg az igazi barát!

„Bajban ismereszik meg az igazi barát” – szoktuk mondani, amikor úgy érezzük, hogy életünk nehéz pillanataiban csak kevesen állnak mellettünk. Ugyanakkor az érem másik oldaláról nem szól a közmondás, pedig legalább ugyanannyira igaz lenne azt mondanunk, hogy „örömben ismereszik meg az igazi barát”.

Keveset beszélünk arról, hogyan tudunk egymás mellett állni életünk napos oldalán, és korántsem magától értetődő, hogy mindig nevetni tudunk a nevetőkkel. Örömben ismereszik meg az igazi barát, mert nagyon sokszor az irigység, az önzés, a hatalomvágy, a saját keserűségünk mérget csepegtet belénk, hogy aztán már nem tudunk önfeledten örülni egymás sikerének.

Hogyan is tudnék örülni, hogy a lelkész kollégám gyülekezetében tele a templom, amikor nálam öt idős néni ül a padokban? Hogyan tudnék örülni, hogy a Facebookon levő összes barátom megházasodik, és gyereket szül, amikor nekem még párom sincsen? Hogyan tudnék örülni, hogy a testvérem külföldön boldogan él a jól fizető munkájából, amikor nekem itthon egyedül kell ápolnom az idős szüleinket?

„Neki növekednie kell, nekem pedig kisebb lennem.” Hasonlóan keserű szájjal fordultak Jánoshoz a tanítványai, amikor látták, hogy Jézus több embert keresztel meg, mint az ő mesterük. Hogy lehet, hogy ez nem zavarja őt? Ő már sokkal hamarabb kezdte, még Jézust is ő keresztelte meg, most meg szinte elfelejtkeznek róla az emberek, mintha semmit nem számítana, amit letett az asztalra... De meglepetésükre János nem csatlakozik a méltatlankodáshoz, még csak fel sem háborodik, hanem őszinte örömét fejezi ki, amiért Jézust egyre többen követik. János a jól ismert esküvői képet használja, amelyben Jézus a vőlegény, az egyház a menyasszony, és ő pedig mint a vőlegény barátja jelenik meg. Nem az övé a menyasszony, nem az ő felelőssége gondoskodni róla, az ő feladata „csak” az, hogy együtt örüljön a vőlegénnyel.

Bár egyszerű feladatnak tűnik, mégsem az, hiszen Jánosnak is meg kellett küzdenie azzal, mint sokunknak, hogy ne gondolja magát fontosabbnak, mint amilyen valójában. Elképesztő lelkerő rejlik abban a mondatban, hogy „neki növekednie kell, nekem pedig kisebb lennem”, amelyet gyakran idézünk, de a gyakorlatban nagyon nehéz meg is valósítanunk, hiszen könnyen elhisszük magunkról, hogy rajtunk múlik minden: a szeretteink jólléte, a gyermekeink jövője, a gyülekezetünk, munkahelyünk működése.

”

Ki áll a középpontban? Különösen az adventi időszakban, karácsonyra készülve leleselkedik ránk az a veszély, hogy elfelejtjük, kiről is szól a történet, ki is áll az ünnep középpontjában. Hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy ha mi eléggé „odatesszük magunkat”, akkor jól fog sikerülni a karácsonyi vacsora, családi összejövetel,

szentesti prédikáció, gyerekműsor. Felelősséget vállalunk mindenért, még olyasmért is, ami egyáltalán nem a mi gondunk. Eközben pedig szem elől tévesztjük, hogy a technikai teendők mellett a mi legfontosabb feladatunk ezekben az ünnepi napokban mégiscsak az, hogy örüljünk. Örüljünk annak, hogy

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: COURTNEY COOK / UNSPLASH.COM

Megváltó érkezett a világba, aki nem azt nézi, hogy mit tettünk le az asztalra, hanem boldog, amiért minket a barátjának tudhat, bármilyen élethelyzetben is legyünk.

János Jézusra mutat, és nekünk sincsen más feladatunk idén karácsonykor, mint hogy elfogadjuk, nem mi állunk a középpontban, nem a mi szükségleteink, vágyaink a legfontosabbak a világon, hanem mi is Jézus fényében állunk, minden, amit kaptunk, az tőle származó ajándék. Ezt az őszinte hálát és örömet adhatjuk tovább a szeretteinknek is, mert ennél szebb karácsonyi ajándékra nincs is szükség.

■ KOVÁCS BARBARA

Imádkozzunk! *Urunk, Istenünk, az ünnepi készülődésben sokszor gondoljuk azt, hogy a mi erőfeszítéseink a legfontosabbak, ezért irigységgel tekintünk másokra, akikről úgy gondoljuk, hogy nálunk többet értek el. Hálát adunk neked, amiért igédvel rávilágítasz emberi gyengeségünkre, és utat mutatsz a valódi, szívből jövő öröm felé, amelyet sehol máshol nem kaphatunk meg, csak Jézus Krisztusnál. Ámen.*

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (december 19.) Szívből örüljenek, akik keresik az Urat! Zsolt 105,3 (2Kor 13,11; Lk 1,26–38[39–56]; Fil 4,4–7; Lk 1,68–79) Az elveszett juh, az elveszett drachma és a tékozló fiú példázata mind azt mutatja, hogy nincs nagyobb öröm, mint amikor rátalálunk arra, amit elveszettnek hittünk. Semmi nem szól arról, hogy már a keresés is örömet okozna, sokkal inkább fáradtságot, elkeseredett és kétségbeesett órákat. De az igazi keresés szenvedélyes, kitartó munka. Amikor nem érdekli az embert a pillanatnyi fáradtság, mert tudja, hogy amikor megtalálja, akkor minden az övé lesz. Talán képzavarának tűnhet az Urat keresni, hiszen ő mindenütt ott van. Mégis keresnünk kell, mert életünkben sokszor rossz helyre tesszük. Keressük örömmel az Urat, mert megtalálható!

Hétfő (december 20.) A saját világába jött... Jn 1,11 (Ézs 45,12a; Ézs 42,5–9; Mal 1,1–14) Arról a mindent megváltoztató eseményről, amelyre várunk, amelyet mi legkönnyebben jászollal, báránnyal, csillaggal, kiseddel, Máriával, Józseffel és pásztorokkal tudunk elképzelni és megfogalmazni, János a maga filozofikus, tárgyilagos módján úgy ír, hogy az Ige testté lett, a mindenkit megvilágosító igazi világosság eljött a világba, a saját világába. Ez bár nem olyan idilli, de ugyanúgy karácsony: a mindenható Isten emberi formát öltve jön az ő teremtet világába, közénk, értünk, gyermekeiért.

Kedd (december 21.) A [Jézus] előtt haladó és az őt követő sokaság pedig ezt kiáltotta: Hozsánna Dávid Fiának! Áldott, aki jön az Úr nevében! Hozsánna a magasságban! Mt 21,9b–c (Zsolt 24,8; Jel 3,7–8.10–11[12]; Mal 2,17–3,5) Az egész egyházi esztendő Krisztus-év. Minden mozzanata, eseménye azt mutatja, hogy Jézus jön, „irgalommal, életet hozva” [EÉ 121,4]. Érkezésére várunk az adventi időszakban, születését ünnepeljük karácsonykor. Jön, hogy gyógyítson, útba igazítson, vigasztaljon, erősítsen. Jön, hogy a kereszten életét adja áldozatul bűneinkért, és ígérete, hogy eljön ítélni élőket és holtakat. Az, hogy adventben a virágvasárnapi bevonulás hozsannája hallatszik, előrevetíti, hogy a jászolbölcső karácsonykor megszülető Jézusa a keresztútra induló Krisztus.

Szerda (december 22.) [Jézus Krisztusban] van – az ő vére által – a mi megváltásunk, bűneink bocsánata is; kegyelmének gazdagsága szerint... Ef 1,7 (4Móz 14,20; Jel 22,16–17.20–21; Mal 3,6–12) Karácsony közeledtével könnyen magával ragad a kellemes, langymeleg adventi hangulat, ízek, illatok, dallamok. Vagy éppen az ünnepre való készülődés sietőségében, feszültségében veszünk el, és veszítjük szem elől a lényegét,

hogy karácsony nem csak ennek a szép vagy éppen stresszes időszaknak a tetőzése. Csak ha mindezt lefejtjük az ünnepről, és teljesen lecsupasztjuk, látjuk meg azt az ajándékot, melyet a kegyelemnek a gazdagsága által Krisztusban kapunk, a megváltást, bűneink bocsánatát.

Csütörtök (december 23.) Minden imádságotokban és könyörgésekben imádkozzatok mindenkor a Lélek által, és legyetek éberek... Ef 6,18 (JSir 3,41; Ézs 7,10–14; Mal 3,13–18) Mi a teendőnk? Lehet, hogy erre a kérdésre ezekben a napokban teljesen más választ adnánk, mint Isten ígéje. De most is vagy talán most a leginkább szükségünk van az imádság csendjére, a Lélek jelenlétére. És akkor részesei lehetünk az igazi adventi csendnek; akkor valóban az lehet a középpontban, aki a legfontosabb, az eljövendő Jézus Krisztus; akkor átélhetjük, hogy le tudjuk tenni azt, ami terhel, hogy gyógyul, ami fáj, hogy mindnyájan megajándékozottak vagyunk.

Péntek (december 24.) Áldott az Úr, Izráel Istene, hogy meglátogatta és megváltotta az ő népét. Lk 1,68 (Zsolt 38,22; Lk 2,1–10; Gal 4,4–7; Mal 3,19–24) Amikor egy családhoz vendég érkezik, a gyerekeknek általában az a legfontosabb kérdésük, hogy – legyen az bármilyen apróság is – mit hozott ajándékkal. Ma nagyon sok karácsonyfa alatt bontunk izgalommal csomagokat, örülünk, és örömet szerzünk. És áldjuk Istenünket, hogy meglátogat, betér otthonunkba és életünkbe, és hozza a legnagyobb ajándékot, a megváltás ajándékát. Várjuk őszinte vágygal, és köszöntsük az érkező Vendéget, az urak urát, aki életet és bűnbocsánatot hoz!

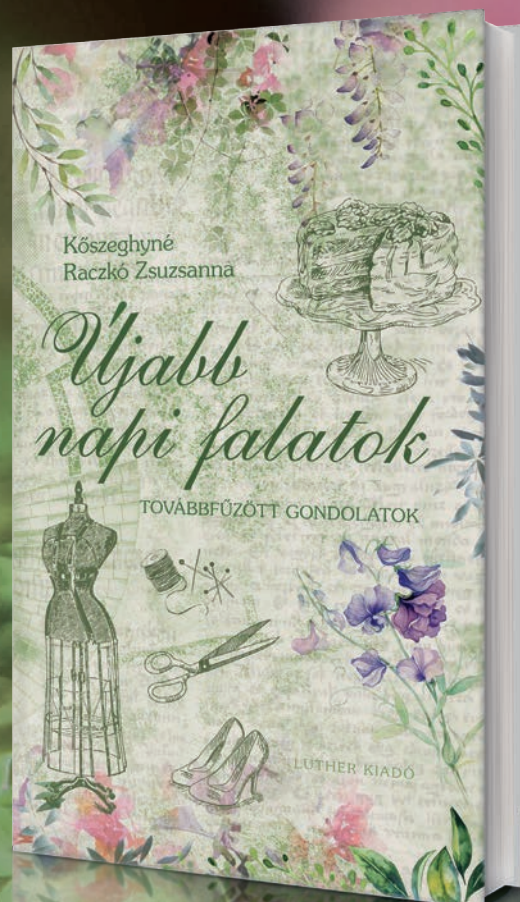
Szombat (december 25.) Az ő parancsolata pedig az, hogy higgyünk az ő Fia, Jézus Krisztus nevében, és szeressük egymást... 1Jn 3,23 (5Móz 13,1; Jn 1,1–5.9–14[16–18]; Tit 3,4–7; Zsolt 2) Rengeteg kísértés éri karácsonykor az embert, és nem csak a finom falatokra, zsúfolt asztalokra gondolhatunk. Nagy az igehirdető kísértése, mert az ünnep, a hangulat arra csábítja, hogy nagyon különleges módon, különleges köntösbe bújtatva tolmácsolja Isten ígését. És nagy az igehallgató és -olvasó kísértése is, mert az ünnep őt is arra csábítja, hogy valami nagyon különlegeset, egyedit várjon. És valóban, kellene a külsőségek, de ami a legfontosabb, hogy hit és szeretet parancsolatával kér helyet ünnepünkben Jézus Krisztus. Hogy higgyünk az értünk pusztán szeretetből az emberléttel vállaló Krisztusban, és szeressük egymást úgy, ahogy arra ő példát adott.

MÁR KAPHATÓ!

KÖSZEGHYNÉ RACZKÓ ZSUZSANNA

Újabb napi falatok

TOVÁBBFÜZÖTT GONDOLATOK

3400-Ft helyett 2720 Ft

Egy tányérnyi kóstoló édesből, habosból, savanyúból, keserűből és maróan csípősből. Falatok egy evangélikus esperes hétköznapi és ünnepi perceiből. A *Napi falatok* című nagy sikerű könyv szerzőjének újabb történetei.

Lutherkiado.hu

Evangélikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 8.30–17 óra között.

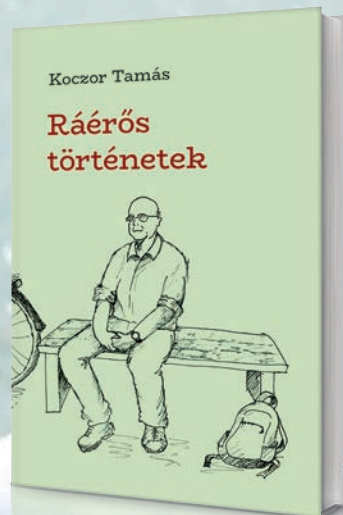
kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518

MÁR KAPHATÓ!

Az evangélikus lelkész szerző a *Sietős történetek* című nagy sikerű kötetéhez hasonlóan a folytatásban is olyan pillanatokot örökített meg, amelyek arról tanúskodnak, hogy az emberi gyengeségekre Isten végtelen szeretete lehet a gyógyír.

Koczor Tamás

Ráérős történetek

3400 Ft helyett 2720 Ft